

II

USTAŠKO-D OMOBRANSKI
DOKUMENTI

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 1 MARTA 1944 GOD. O REZULTATIMA KOJE SU POSTIGLE USTAŠKO-DOMOBRA NSKE I NJEMAČKE SNAGE U BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV OD NOVEMBRA 1943 DO FEBRUARA 1944 GODINE¹

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 61/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

1. III. 1944 g. 0900 sati.

I Obći pregled: Proučavajući podhvate i borbenu dielatnost na području N.D.H. u zimskim mjesecima 1943/1944, te izvješća naših zapovjednika, konačno i zaplijenjene neprijateljske — partizanske spise, zapoviedi i izkaze zarobljenih i prebjeglih partizana, možemo zaključiti ovo razdoblje i ukratko ocrtati vojnički položaj (stanje) kako sledi:

Neprijatelj je u razdoblju studeni 1943—veljača 1944 pretrpio veoma osjetljive gubitke u ljudstvu, oružju i tvorivu. Njegove su postrojbe brojčano jako oslabljene, tako da pojedine tzv. partizanske »brigade« broje 200—400 ljudi,² što se voj-

¹ Originali dnevnih izvješća Glavnog stožera domobranstva, pisani na mašini, latinicom, nalaze se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu a mikrofilm ovih dokumenata za mjesec februar 1944 god. u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/224—320.

* Iz brojnih stanja brigada i divizija vidi se da ovi podaci nisu tačni. Krajem februara i početkom marta brojno stanje brigada bilo je sljedeće: Sedma divizija: Prva brigada po spisku imala je 1032, na licu 762 borca, Druga brigada 1209, na licu 902 (ova divizija imala je četiri brigade), Osmna divizija: Prva brigada po spisku 1636, na licu 1150, Druga brigada 1595, na licu 969. Trideset četvrta divizija: Prva brigada po spisku 825, na licu 634, Dvanaesta brigada (Slavonska) imala

ničkim jezikom u cijelom svijetu zove sat³ ili polubojna,⁴ dok tzv. partizanske »divizije« broje 1200—1500, najviše 1800 ljudi. Ovakovo izvrtnje vojničkih pojmova »brigade« i »divizije« ne može se opravdati ni promičbenim⁵ razlozima, s kojima naš neprijatelj želi vjerojatno uveličati svoj udio u borbi na strani Sovjeta i Angloamerikanaca izravno protiv hrvatskom i neizravno protiv velikonjemačkom narodu.

Zimski podhvati naših i njemačkih oružanih snaga, osobito onih u istočnoj i srednjoj Bosni, uzdrмали su temeljito moral partizana, te samo nečuveni teror »polit, komesara« i partizanskih »komandanata« i »komandira« drži još preostale »borce« na okupu. Najveći broj prisilno novačenih predaje se manjim vojničkim ili upravnim oblastima čim uluči priliku, dok nije mali broj ni ostalih partizana koji su se već predali i danomice se još predaju.

U ovom zimskom razdoblju zabilježena su samo 2 zasnovana i poduzeta napadaja usredotočenim snagama od više tisuća boraca na Baniu Luku⁸ i Tuzlu⁷ u siečnju 1944, koji su trebali podići pokolebani moral partizana i kao »velenapadaj« predstaviti »sposobnost« partizanskog vojničkog vodstva u vođenju velikih operacija i time stvoriti ogroman promičbeni utisak. U stvari, u izvodbi pokazala su ova 2 »velenapadaja« velik poraz partizana, spojen ogromnim gubitcima u ljudstvu, oružju i tvorivu.

Djelatnost partizana u ovom razdoblju, posebno u veljači, nosi obilježje »malog rata« partizanskog i sastojala se u prepadima drumsko razbojničkog značaja na obkrbne puteve, željeznice, te do sada još neopljačkana sela i t.d.

je po spisku 1490, na licu 989 boraca i Brigada »Braća Radić« po spisku 1006 a na licu 862 borca. Ovdje su dati podaci samo za neke brigade koje su bile u sastavu divizija i korpusa na Operativnom području Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske. Približno isto brojno stanje bilo je i u ostalim brigadama. (Dokumenti u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 8—2/11, k. 426 B, 15—4/2, k. 475 i 2—6/1, k. 551 B.)

³ Ceta

⁴ Bataljon

⁵ Propagandnim

⁶ i ¹ O rezultatima napada na ove neprijateljske garnizone vidi Zbornik tom IV, knj. 21.

U toku jeseni 1943 pripremljeni zimovnici i obstrbna skladišta partizana velikim su dielom uništena u toku brojnih podhvata u zimskom razdoblju, dok su velike zalihe hrane i strieljiva zaplijenjene.

Nedostatak strieljiva kod partizana osjeća se sve jače. Izgleda da angloamerikanski zrakoplovi ne mogu ni svojim brojnim noćnim letovima donieti partizanima potrebno strieljivo. I ono nešto iz zrakoplova odbačenog engleskog odijela i cipela nije puno popravilo biedno stanje opreme partizana.

Konačno ni »izdašna« angloamerička zrakoplovna »bombarderska ofenziva« proti hrvatskom pučanstvu, te nezaštićenim i vojnički beznačajnim gradovima i selima, sve do posljednje djelatnosti proti našem glavnom gradu Zagrebu, nije osim gubitaka kod građanskog pučanstva i »viteškog« razaranja kuća siromašnog svieta, crkva, samostana i uljudbenih spomenika, donielo neprijatelju nikakve vojničke koristi i uspjehe. Niti jedan časak nisu time bile uzporene ili dovedene u pitanje djelatnosti njemačkih ili naših oružanih snaga, niti je promet bio u zastoju.

Nasuprot stanju kod neprijatelja, borbena djelatnost hrvatskih oružanih snaga u zimskom razdoblju 1943/1944 g. bila je veoma uspješna. Ne želimo ovom prilikom ponoviti već zabilježene podhvate u dnevnim izvješćima, ali možemo istaći požrtvornost i borbeni ulog naših hrabrih boraca, često uz najveće tjelesne i duševne napore, pod teškim zimskim prilikama u gorskim predjelima, na velikoj studeni, po visokom snijegu i hladnom vjetru, kao i dobro vodstvo četa, koje je u najviše slučajeva temeljito pripremlilo navalne i odbranbene podhvate i smjelo, odlučno i uztrajno vodilo ih do uspješnog završetka.

Rodoljubna sviest i borbena sposobnost pripadnika naših oružanih snaga znatno je uzdignuta baš u ovom posljednjem razdoblju ovoga rata. Sviest da samo hrvatska puška na hrvatskom ramenu može ušćuvati slobodu i nezavisnost hrvatskog naroda učvrstila je redove naših oružanih snaga. Naš vojnik je danas sviestan više nego ikada što bi čekalo njega i hrvatski narod ako bi podlegao u ovoj

borbi; velika odgovornost koju on nosi pred Poglavinikom, svojim narodom, poviešću i hrvatskim pokoljenjima pobudila je kod njega želju da konačno iztriebi i uništi morskog neprijatelja i izazvala je mržnju i gnjev proti onima koji razaraju, pale i uništavaju naše domove, sela i sve što je hrvatsko. I hrvatsko građansko pučanstvo, baš u ovom razdoblju, vidno i djelatno brani svoja ognjišta i pomaže svojim sinovima u oružanim snagama u izvršenju njihove zadaće.

Zdrugovi predstavljaju danas već temeljito ustrojene, izvježbane i usklađene operativne postrojbe s unutaršnjom kohezijom.

Sve poteškooe u obskrbi izazvane prilikama u toku . . . često u teško prohodnom području, prebrođene su ipak sretno, te naše čete nisu trpile oskudicu ni u hrani ni u stieljivu.

Teroristički zračni napadaji, koliko god bili teški, nisu pokolebali moral pučanstva, još manje oružanih snaga, te se može reći baš obrnuto, neprijatelj je time samo navukao još veću mržnju na sebe.

Konačno i posijedci podhvatne djelatnosti u prošlom mjesecu opravdavaju naše pouzdanje.

U toku mjeseca veljače 1944 t.g. neprijateljski — partizanski gubitci na području N.D.H iznose:

5.510 poginulih (ustanovljen i javljen broj, dok je stvarni sigurno veći),

2.172 ranjena (ustanovljeno, dok je stvaran broj sigurno daleko veći od poginulih).

1.031 zarobljenih.

478 prebjeglih. U broj prebjeglih nisu uračunati oni koji su se predali upravnim oblastima.

Zaplijenjeno oružje:

515 pušaka,

5 samokresa,

70 strojosamokresa,

79 strojopušaka,

75 strojnica,

2 protuoklopne puške,

2 bacača,

2 topa,
250.470 puščanih naboja,
18.034 topovska naboja,
30.846 ručnih bombi i
500 mina.

Prema ovim neprijateljskim gubitcima stoje gubitci hrvatskih oružanih snaga:

229 poginulih,
402 ranjena,
90 zarobljenih,
85 nestalih.

Gubitci u vlastitom oružju:

41 puška,
2 samokresa,
2 strojosamokresa,
5 strojopuška,
8 strojnica,
1 bacač.

II PODRUČJA:

Naknadno se saznaje da su partizani pri neuspjelom napadaju na Ludbreg 24. II. imali preko 80 poginulih.⁸

Petrinja:

Zapadno od Petrinje njemač. podhvatne snage⁹ napreduju lagano uslied žilavog neprijateljskog otpora. Bačugu (8 km j. Petrinje) ponovo su zauzeli partizani.¹⁰

22 partizana je poginulo, 20 ih je zarobljeno. Zaplijenjena je 1 strojnica, 1 strojopuška i 33 puške.

Bihać:

Pojačana djelatnost partizana na obskrbnom putu D. Lapac — Srb. U borbi sa našim poljskim stražama poginulo je 7 partizana, 1 zarobljen, a 64 su prebjegla i javila se našim oblastima.

Livno:

27. II. naše su oružane snage zauzele s. Priluka (8 km s. z. Livna).

⁸ Iz izvještaja Štaba Desetog korpusa »Zagrebačkog« NOV Jugoslavije i Trideset druge divizije vidi se da je ovaj napad izveden 22/23 marta i da je Brigada »Braća Radić« pritom imala 6 mrtvih i 22 ranjena. Opširnije o tome vidi dok. br. 3.

⁹ Odnosi se na dijelove Prve brdske divizije. Vidi dok. br. 12.

¹⁰ Vidi dok. br. 12.

Otočac:

8 km j. i. Otočca naišle su ustaške postrojbe na jačeg neprijatelja.

Sušak:

Kod Mrzle Vodice (19 km i. s. i. Sušaka) razpršeni su partizani.¹¹ 19 partizana je poginulo, a 11 ranjeno.

Jadranska obala:

2 neprijateljska razarača uz osiguranje lovač. zrakoplovstva napali su Velu Luku na o. Korčuli. Napadaj je odbijen topovskom vatrom i pri tome postignut je puni pogodak na jednom razaraču.

Sjeverno od puta Trogir — Primošten (18 km j. Šibenika) pojačana partizanska djelatnost.¹²

Sjeverno od Rogoznice (24 km j. i. i. Šibenika) odbijen je part. napadaj na našu preselicu.

Djelat. nepr. zrakoplovstva:

Neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je: Mandalinu kod Šibenika, letilište u Sinju, 1 njemačku motoriziranu preselicu na putu Drniš — Knin, kolodvor u Kninu, brodogradilište i vodovod u Splitu. Štete su neznatne.

28. II. po mraku (1900 i 2130 sati) neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je i mitraljiralo Dubrovnik. Pojedinosti nisu javljene. Prema izvješću žup. red. u Bihaću, 26. II. srušila su se u Cazinskom kotaru 3 američka, 4 motorna zrakoplova (naša izvješća br. 58 i 59 — sa 2 srušena zrakoplova).

Jedan zrakoplov pao je u s. Čoralići (4 km s. z. Cazina), a 2 u šumu Gomila kod s. Pištaline (12 km i. j. i. Cazina). Posada je djelimično živa i zarobljena od dobrovoljaca Huske Miljkovića.

1 častnik — Amerikanac izjavio je da su pošli iz Sicilije u 3 skupine po 36 bombardera i 10 lovaca sa zadaćom bombardiranja Salzburga, pred kojim su ih napali njemački lovci i srušili 22 zrakoplova samo iz njegove skupine. Sudbina ostalih mu nije poznata.

¹¹ Vjerovatno dijelovi Drugog NOP odreda Jedanaestog korpusa NOV Jugoslavije, koji su krajem februara 1944 god. dejstvovali na ovom području. Vidi dok. br. 4.

¹⁴ Vidi dok. br. 39.

Obćenito:

Osim izloženog u toku manjih djelatnosti u području Tuzle, Prijedora, Križevaca, Sv. Križa Začretja i Samobora: poginulo je 9, 1 ranjen, 3 zarobljena i 5 prebjeglo partizana. 11 sumnjivih osoba je uhićeno, a prijavilo se 57 vojnih neposlušnika.¹³

Događaji na prugama:

Na pruzi Križevci — Bjelovar noću 28/29. II odmetnici su minirali most između ž. p. Crkvena i Rovišće.¹⁴ Oštećenje mosta nije veliko.

Na pruzi Gabela — Hum 28. II. oko 0200 sati odmetnici su napali i zapalili želj. postaju Diklići.

28. II. u 1142 sati između ž. p. Ravno i Zavala napala su 2 nepr. zrakoplova strojopuščanom vatrom teretni vlak. Poginuo 1 ložač, a 1 njemački vojnik ranjen.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)¹⁵

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni ppukovnik
(HELBICH),
Helbich

¹³ Riječ je o vojnim obveznicima koji se nisu odazvali na poziv u domobranstvo.

¹⁴ Most su minirale jedinice Prve NO brigade Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 130.

¹⁵ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva — Operativni odjel. Ovakav pečat nalazi se na svim dokumentima Zapovjedništva Glavnog stožera domobranstva.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 2 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO NA PODRUČJU PETRINJE, ZAGREBA, KRIŽEVACA, KOPRIVNICE, BJELOVARA I PERUŠICA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 62/44. g. .

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

2. III. 1944 god. 0900 sati.

I OBĆI PREGLED:

Uspješna vlastita djelatnost u području Petrinje, te Bugojna nastavlja se.

II PODRUČJA :

Zagreb: 6 km j. Zagreba protjerana je u smjeru juga jedna part. skupina. Poginulo je 20 partizana. 29. II. kod s. Rude (7 km j. Samobora) razpršena je skupina partizana. Poginuo je 1, ranjen 1 partizan.

Križevci: 28. II u s. Sesvete (9 km s. i. Križevaca) razpršena je skupina partizana.¹ Zarobljena su 4 partizana, a uhićeno 5 partizanskih »odbornika«. Kod 1 zarobljenog partizana pronađena je zapovied za obkoljavanje i uništenje radnog vlaka i osiguranja za popravak željezničke pruge Križevci — Koprivnica. Istog dana stradala su 2 naša vojnika od nagaznih mina koje su partizani postavili pored želi. pruge između Križevaca i Koprivnice. Pošto postoji vjerojatnoće da je postavljeno više takovih mina koje se uslied visokog sniega sada ne mogu pronaći, obustavljen je rad na popravci želj. pruge.

Bjelovar: 10 km s. Bjelovara odbačena je u smjeru sjevera 1 part. skupina. 6 partizana je poginulo, 2 zarobljena.

¹ Iz sastava Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 130.

- Banova Jaruga:*
5 km j. i. Banove Jaruge razpršeni su partizani. 4 part. je poginulo.
- Čazma:* U području: Mustafina Klada — Kompator — Ruškovića (9, 11 i 12 km j. Čazme) razviđanjem su ustanovljene jače part. snage. Ubijen je 1 partizan, a 6 partizana se predalo. Plien: 3 konja i 3 puške. Vlastiti gubitci: 2 ranjena.
- Našice:* Partizani su zauzeli s. Feričance (10 km s. z. Našica).
- Jastrebarsko:*
U podhvat u naših snaga smjerom Jastrebarsko — Plešivica poginulo je 9, a zarobljeno 13 partizana.² Zaplijenjena je 1 strojnica, 8 pušaka i 1 brzoglas. Jedan naš domobran je ranjen.
29. II u podhvat u iz Ozlja u smjeru Krašića poginula su 3, a ranjena 4 partizana. Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 8 ranjenih.
- Petrinja:* Južno od Petrinje njemačke podhvatne snage³ nalaze se u jakim borbama sa dobro naoružanim neprijateljem⁴ (topništvo, bacači i strojnice). Jake partizanske snage odbačene su u smjeru jugoistoka. Razpršen je 1 stožer partizanske brigade.
- Bihać:* Odbijen je napadaj na njemačku preselicu južno od Nebljusi (19 km j. j. i. Bihaća). Poginulo 95 partizana.
- Perušić:* Kod s. Ramljani (12 km s. Perušića) raspršena je skupina partizana. 26 partizana je poginulo, 9 zarobljeno. Zaplijenjeno je 5 strojopušaka, 28 pušaka, 1 strojosaмокres, 3.000 puščanih naboja, 2 znakovna samokresa, 1 dalekozor i 5 gorskih kuhinja. Vlastiti gubitci: 2 ranjena.
- Livno:* Odbijen je napadaj partizana na Livno.⁵

² Iz sastava Zumberačko-pokupskog NOP odreda. Vidi dok. br. 107.

³ Dijelovi Prve brdske divizije. Vidi dok. br. 12.

⁴ Riječ je o dijelovima Sedme NOU divizije. Vidi dok. br. 12.

⁵ Jedinice Devete divizije vršile su samo izviđanja u pravcu Livna. Vidi dok. br. 63.

Djelat, vlast,
zrakopl.:

Vršilo razviđanje s. Krnjak (17 km j. i. Karlovca). U mjestu i okolici nije primijećeno nikakvo kretanje. Samo selo je gotovo porušeno, te nesposobno za stanovanje. Bacani su promičbeni letci, te su izvršene obskrbne zadaće.

Djelat, nepr.
zrakopl.:

Živahna neprijateljska izviđačka i lovačka zrakoplovna djelatnost u obalnom području.

28. II neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je i tuklo strojnicama 2 vlaka na pruzi Metković — Dubrovnik. Žrtve i štete su male.

Južno od Sinja srušio se je 1 engleski zrakoplov, 2 člana posade su izgorila.

Pri noćnom napadaju na Dubrovnik (predjel Omble) oštećeno je nekoliko kuća, a u s. Mokošici porušena je crkva.

28. II neprijateljski zrakoplovi napali su bombama i strojnicama vlak i samovoz kod Grude (26 km j. i. Dubrovnika). Autobus izgorio. Ima više mrtvih i ranjenih. Pri dnevnom napadaju na Dubrovnik 29. II u 1600 sati pogođen je punim pogodkom u krmu brod »Jadran«, a u predjelu Lapad ima više ranjenih.

5 neprijateljskih lovaca napali su strojničkom vatrom bez učinka Metković. 1 neprijateljski zrakoplov pogođen je, te je pao kod Gabele.

Obćenito: Osim izloženog, u toku manjih djelatnosti kod Zlata, Koprivnice, Varaždina i Križevaca poginulo je 33, zarobljeno 8, a prebjeglo 10 partizana. Zaplijenjeno je: 2 strojopuške i 7 pušaka.⁶

U Varaždinu se prijavilo 408, a u Križevcima 62 voj. neposlušnika.

Osobitosti: Uništeno je još 9 čamaca s kojima su se partizani prebacivali preko r. Save tako, da ukupan broj do sada uništenih čamaca iznosi 38.

" Vidi dok. br. 3.

DOGOBAJI NA PRUGAMA:

Na pruzi Novska — Nova Kapela-Batrina 29. II u 2120 sati došlo je do sudara između oklopnog i teretnog vlaka u želj. postaji Rajić. Žrtava nema.

Na pruzi Zagreb — Karlovac 29. II između ž. p. Horvati i Zdenčina minirana je želj. pruga.⁷ Kvar je popravljen 1. III. Na pruzi Karlovac — Petrinja noću 29. II/1. III između ž. p. Karlovac i Rečica minirana je pruga.⁸ Kvar popravljen.

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

(M. P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožer. ppukovnik (HELBICH)
Helbich

BR. 135

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 3 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA REPINEC I LIVNO I O BORBAMA NA PODRUČJU PLJEŠEVICE, PETRINJE, KARLOVCA I NOVSKE

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 63/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

3. III 1944 g. 0900 sati.

I OBĆI PREGLED:

Podhvat u Plješevici pl. teče uspješno.

U području Petrinje veći gubitci neprijatelja.

Postignut je pun obranbeni uspjeh kod Livna.

Prikupljanje jakih neprijateljskih snaga u širem području Banje Luke i oko Sinja.

⁷ i ⁸ Prugu su minirali diverzanti Drugog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

II PODRUČJA:

Križevci: 2. III odbijen je napadaj partizana na naše uporište Repinec¹ (9 km j. i. Križevaca). Naši gubitci: 1 ranjen. Neprijateljski gubitci nepoznati. Prie napadaja partizani su minirali želj. prugu između Križevaca i Repinca te između Križevaca i Bjelovara i srušili most preko r. Glogovnice (1 km od želj. postaje Križevci).

Sisak: Manja skupina partizana izbačena je iz s. M. i Vel. Svinjičko (15 km i. Siska), 1 partizan je zarobljen.

Kutina: 28. II partizani su opljačkali duševnu bolnicu u Popovači (16 km s. z. Kutine).

Lipik: Poslie slomljenog otpora, neprijatelj izbačen iz područja Popovac — Lovska — Livada² (10 km j. z. Lipika).

Jastrebarsko:

Nastavlja se podhvat naših i njemačkih snaga (Kozaci) na Plešivici. Do sada 101 partizan poginuo, a 31 zarobljen.

Karlovac: Ustaške postrojbe raspršile su jake partizanske snage kod D. Zdenčine (17 km s. i. Karlovca). 46 partizana je poginulo (2 »komandiri četa«), a 16 ih je zarobljeno. Plien: 29 pušaka, 3 strojosamokresa (2 engleska), 1600 naboja i hrana.³

¹ Napad na posadu u Repincu izvela je Druga brigada Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 43 i dok. br. 3/1—5, k. 58 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

² Na ovom području djelovao je Posavski NOP odred. Prema izvještaju Zapadne grupe NOP odreda ova se borba odigrala 4 marta. U bojnoj relaciji Prvog zbornog područja piše o tome sljedeće: »4 III 1944 god. 8 gorpuk. (osim dielova po posadama) i 1/4 gorpuk, pothvat čišćenja prostora: Lipik — Bujavica — Subocki Grad — Kričke — Kovačevac — Lipik. Raspršeni su dijelovi Posavskog zdruga — odreda. Pothvat predviđen kao dvodnevni prekinut je zbog snježne mečave i vrlo dubokog sniega, a osobito i zato jer je nesumljivo ustanovljeno da su XVII i XXI brigada prethodne noći otišle iz toga prostora«. Vidi dok. br. 1 i 28 u ovoj knjizi i dok. br. 3/1—27, k. 58 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

³ Vidi dok. br. 107 i 134.

Petrinja: U podhvalu njemačkih snaga u području jugozapadno i zapadno Petrinje neprijatelj je odbačen u smjeru jug i jugozapada. Daljnji neprijateljski gubitci: 87 poginulih, 27 zarobljenih. Plien: 98 pušaka, 1 stroj-nica, strijeljivo i brzoglasno tvorivo.

Glina: Partizani⁴ su pri uzmaku iz Gline porušili želj. most preko r. Gline kod bolnice.

Bihać: Jaka partizanska djelatnost na obskrbnoj cesti Kostajnica — Bihać. Partizani se prikupljaju u području: Sučevići (iztočno Gračaca) i jugoiztočno D. Lapca.

Livno: Noću 28/29. II odbijen je usredotočen part. napadaj na Livno.⁵ I noću 29. II/1. III obnovljeni napadaj part. na Livno odbijen je i pohvatani su taoci, pošto se je izgleda pucalo i iz samog mjesta. 40 partizana je poginulo.

Sinj: Pojačana part. djelatnost u području Sinja. Partizani⁶ se okupljaju i pripremaju prielaz r. Cetine.

Djelat, vlast, zrakopl.:

Vršilo je obskrbne zadaće i bacilo promičbene letke.

Djelat, riepr. zrakopl.:

Naknadno se saznaje da se 22. II oko 1400 sati kod s. Krištanovec (5 km s. Čakovca) spustio američki 4-motorni zrakoplov. 1 član posade je poginuo, dok su 9 članova posade uhvaćeni od mađarskih vlasti. Zrakoplov je, po izjavi zarobljene posade, pogođen nad Zagrebom od protuzrakoplovne obrane u jedan motor (koji je odmah stao) i spremište benzina, te je benzin za kratko vrijeme izeurio. Još u zraku nad Zagrebom poginuo je 1 član posade, a 2 su ranjena (1 kasnije umro u Čakovcu). Posada izjavljuje da je nad Zagrebom pogođen još 1 četvoromotorni zrakoplov koji se je navodno negdje s. z. Zagreba prisilno

* Iz sastava Sedme NOU divizije. Vidi dok. br. 12.

⁵ Vidi dok. br. 63 u ovoj knjizi i operacijski dnevnik Devete divizije u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 56/2, k. 842 A.

⁶ Riječ je o jedinicama Dvadesete divizije. Vidi dok. br. 11 i 25.

spustio. Lovci bombarderi napali su suhi dok u Solinu (kod Splita). Srušen je 1 neprijateljski zrakoplov. 28 i 29. II u dva navrata bombardiran je Šibenik. Srušen je kolodvor i 2 kuće. Jedna osoba je poginula, a 3 su ranjene.

28. i 29. II bombardirali su i tukli strojničkom vatrom Gruđu (26 km j. i. Dubrovnika) gdje je uništen 1 njemački vojni vlak i 1 top. Ima gubitaka u ljudstvu (Niemci). Osobni vlak iz Gruđe u smjeru Boke Kotorske prorešetan. U njemu imade 8 mrtvih i 80 ranjenih.

Jadranska obala:

Kod Trogira potopljen je 1. III jedan njemački desantni brod.

Obćenito: Osim izloženog, u toku manjih djelatnosti kod Kutine, Križevaca, Koprivnice, Karlovca, Pirovca, Čapljine i Londžice (11 km j. i. Našica) poginulo je 4, zarobljeno 5, prijavilo se 9 partizana i 3 vojna neposlušnika. Uhićeno 40 sumnjivih osoba.

Događaji na prugama:

Na pruzi Dugo Selo — Križevci noću 1/2. III minirana je želj. pruga između ž. p. Repinec i Gradec.⁷ 2. III u 1330 sati kvar je popravljen.

Na pruzi Podravska Slatina — Osijek od Koške do Podr. Slatine promet u prekidu od 28. II 0730 sati.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni ppukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

⁷ Miniranje su izvršili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—i, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 4 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU SAMOBORA, DARUVARA, BRINJA I LIVNA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 64/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

4. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Pojačana djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva u obalnon ' odručju.

II PODRUČJA:

Zagreb: 2. III u 2215 sati partizani su u Sv. Klari (6 km j. z. Zagreba) porušili i zapalili zgradu Ciglane, u kojoj je trebala biti smještena naša oružnička postaja.

Samobor: Jugozapadno od Samobora raspršeni su partizani¹ i potisnuti u smjeru juga.

Križevci: Naša posada iz Sv. Ivana Zabna povukla se po zapoviedi 2. III u Križevce.

Daruvar: 1.5 km južno Badljevine (10 km j. Daruvara) vlastita zasjeda raspršila je jaču skupinu partizana. 1 partizan je zarobljen. Veći gubitci partizana vjerovatni su.

Brinje: Jugozapadno od Brinja odbijen je prepad partizana.²

Livno: Kod Livna i dalje se vode borbe.³ Neprijatelj na visovima oko Livna tučen je topničkom vatrom.

¹ Vjerovatno dijelovi Zumberačko-pokupskog NOP odreda.
Vidi dok. br. 107.

³ Vidi dok. br. 4.

^a Vidi dok. br. 63.

Naknadno su javljeni gubitci pri napadaju na Livno u noći 29. II/1. III (izvr. br. 63):

Partizana: 4 mrtva.

Vlastiti: 1 mrtav ustaša, 6 ranjenih.

Niemci: 3 mrtva, 5 ranjenih.

Jadranska obala:

Odbijen je prepad partizana jugoistočno Novog Vinodola.⁴ Kod Starog Grada raspršena je 1 skupina partizana. 5 part. poginulo, 16 km s. i. Splita odbijen je napadaj partizana.

Djelat, vlast, zrakopl.:

Vršilo je prenos strijeljiva i bacalo promičbene letke.

Djelat, nepr. zrakopl.:

2. III u 1525 sati neprijateljski zrakoplovi bombardirali su Gr⁵.... Nanieta manja šteta. Žrtava nema. 29. II neprijateljski zrakoplovi izvršili su napadaj strojničkom vatrom na s. Klinci, Meljine, Hercegnovi, Kobilu i Igalo (sve u Boki Kotorskoj — 4 km j.i., 2 km s. i., 3 km j. j. z. i 2 km s. z. Hercegnovog). 2/7. i 28. II napadaj lovaca na Podgoru (8 km j. i. Makarske). Oštećena 2 naša broda. 28. II napadaj bombardera u zalivu Prokljan kod Šibenika. Zapaljen 1 parobrod, ali vatra je ugašena. 28. II napadaj bombardera na luke o. Krka. Potopljen je brod »Martina« od 1100 brt.

Naknadno se doznaju gubitci pri zračnom napadaju na prugu Metković — Dubrovnik (izv. br. 62):

Poginulo: 1 njemački vojnik, 1 ložič.

Ranjeno: 7 njemačkih vojnika, 1 domobran i 2 želj. službenika.

Obćenito: Osim izloženog, u toku manjih djelatnosti u području: Varaždina, Varaždinskih Toplica, Jaske, Karlovca i Gospića poginulo 36, ranjeno 13 i zarobljeno 4 partizana; javilo se 436 voj. neposlušnika "i prebjeglo je 37 mladića unovačenih⁶ od partizana. Vlastiti gubitci: 4 ranjena i 1 zarobljen.

⁴ Vidi dok. br. 4 i 82.

⁵ Na ovom mjestu original je oštećen.

⁶ mobilisanih

DOGODAJI NA PRUGAMA:

Na pruzi Brod — Striživojna — Vrpolje 2. III u 2130 sati između ž. p. Garčin i Andrijevci naišao je mješoviti vlak na minu.⁷ Izkliznula 3 kola. Žrtava nema. Pruga Sunja — Bos. Novi od 2. III usposobljena za promet.

(M. P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni pukovnik
(HELBICH)
Helbich

BR. 137

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 5 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU ZLATARA, KRIŽEVACA, VIROVITICE, OMIŠA I LIVNA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 65/44 g.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

5. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Olakšanje u području Livna.

U obalnom području srednje Dalmacije pojačana je neprijateljska djelatnost.¹

Živahna zrakoplovna djelatnost u obalnom području.

II PODRUČJA:

Varaždin: Kod s. Lobora (7 km s. Zlatara) razpršena je 1 part. skupina, 4 partizana poginula.

⁷ Minu su postavili diverzanti Prvog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

¹ Na ovom području dejstvovala je tada Prva brigada Dvadesete divizije i Šibensko-trogirski NOP odred. Vidi dok. br. 39 i 44.

Križevci: 9 km j.j.z. Križevaca odbijen je napadaj na naše uporište.²

Lipik: 2. III uspješno djelovanje našeg zrakoplovstva u području južno od Lipika. Prema izjavi pučanstva ima 12 mrtvih i 40 ranjenih partizana.

Virovitica: 13 km j. i. i jugozapadno Virovitice u Bilo Gori naše snage vode jače borbe sa partizanima.³ Do sada je poginulo 22 partizana, a zarobljeno 15.

Karlovac: Kod s. Hrastje⁴ (12 km s. z. Karlovca) odbačena je 1 jača part. skupina.⁵ 3 partizana poginulo, uhvaćena 3 part. »odbornika« i 2 vojna neposlušnika.

Omiš: Odbijen je neprijateljski napadaj na uporište sjeverno — sjeverozapadno Omiša.

Livno: Partizani su uzmakli iz područja j.z. Livna. Priluka (8 km s. z. Livna) zaposjednuta od neprijatelja.

Njemačke oklopne jedinice izvršile su podhvat od Livna prema Potočanima (7 km j. i. Livna) i Priluki. Tom prilikom je poginulo 174 partizana.⁰

Jadranska obala:

Na o. Braču i o. Korčuli nepr. vršio s vremena na vrijeme iznenadne prepade na njemačka uporišta.⁷

² Riječ je o napadu koji su jedinice Druge NO brigade Trideset treće divizije izvele 1/2 marta na Repinec. Vidi dok. br. 43. u ovoj knjizi i bojnu relaciju Prvog zbornog područja u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 3/1—5, k. 58.

³ Odnosi se na Bilogorski NOP odred. Vidi dok. br. 28.

⁴ Hrašće Svetličko

⁵ Odnosi se na Treći i Četvrti bataljon Karlovačke NO brigade koji su prisilili na povlačenje dijelove Desete ustaške bojne. Vidi dok. br. 45.

⁶ U izvještaju Devete divizije koja je djelovala na tom području, nema podataka o tim gubicima. Vidi dok. br. 63.

⁷ Dva partizana Bračkog NOP odreda i jedan engleski oficir ubili su 20/21 februara u Nerežišću komandanta njemačkih snaga na Braču. U drugoj zasjedi ubili su jednog, a ranili 3 njemačka oficira. 2/3 marta dijelovi istog odreda sa nekoliko engleskih vojnika i jednim oficirima likvidirali su njemački garnizon u Pučišću. Vidi dok. br. 2—I—M—I 6/1891.

Djelat, nepr. zrakoplovstva:

Nad cestom Vrgorac — Prolog srušen je 1 neprijateljski lovački zrakoplov. Pilot je zarobljen. Nekoliko zrakoplova oštećeno je. Kod Brača na poluotoku Pelješcu napadnuti bombama i strojnicama naši brodovi »Mali Mate« i »Terezina«. Brod »Mali Mate« potonuo, a »Terezina« teže oštećen.

3. III Split je u 2 maha napadnut od po 10 lovaca-bombardera.

6 bombi je palo na »Bačvice«. Nema težih oštećenja, niti žrtava.

U luci je potopljen 1 naš parobrod i 2 talijanska motor. jedrenjaka.

2. III Šibenik je napadnut bombama i strojničkom vatrom. Pogođena je zgrada suda. Ima 6 mrtvih i 3 ranjena.

Obćenito:

Osim izloženih, u toku manjih djelatnosti u području Kutine uhvaćen 1 partizan i 14 voj. neposlušnika.

Dogodaji na prugama:

Na pruzi Bjelovar — Garešnica 2. III u 1040 sati naišao je mješoviti vlak na minu kod ž. p. Ladišlav, a potom napadnut od partizana. Izkliznuo je stroj i 6 kola. Vlakopratno osoblje odbilo je napadaj. Ranjeni: 1 dijete, 3 žene i 1 domobran.

(M. P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 6 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA HORVATE, BREZOVICU I LIVNO I O BORBAMA NA PODRUČJU PODRAVSKE SLATINE, SENJA I OTOČCA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 66/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

6. III 1944. g. 0900 sati.

I OBĆI PREGLED:

Živahna djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva nad otocima i u obalnom području.

Srušena su 2 neprijateljska Spitfira.

Živahna neprijateljska djelatnost u području sjeverne i srednje Dalmacije.

II PODRUČJA.-

Zagreb:

5. III partizani su napali našu posadu u Horvatica¹ (16 km j.z. Zagreba), pošto su prethodno prekinuli želj. prugu s obje strane, kako bi spriječili pridolazak pojačanja. Poslije žilavog odpora naša posada poduzela je odmicanje u Zdenčnu i Leskovac. Vlastiti gubitci: 3 poginula, 5 zarobljenih (sa oružjem).

Partizani su zapalili zgradu gdje je bila nastanjena naša posada, skretnicu u želj. postaji i uništili su naše bunkere. Oklopni vlak, koji je bio upućen u pomoć, dobio je nekoliko punih pogodaka, te se je morao povući u želj. postaju Zdenčina.

Istog dana odbijen je napadaj partizana na kozačko uporište u s. Brezovica² (20 km j.z. Zagreba). 4 Kozaka, 1 seljak i 1 djevojka su ranjeni. Neprijateljski gubitci nisu ustanovljeni.

¹ Napad na dijelove Dvadesete željezničke stražarne bojne izvela je Omladinska brigada »Jože Vlahović«. Opširnije o tome vidi dok. br. 10, 20 i 112 u ovoj knjizi i dok. br. 3/1—14, k. 58 u arhivi Vojnog historiskog instituta.

² Posadu u Brezovici napala je NO brigada »Franjo Ogulinac-Seljok«. Vidi dok. br. 10 i 22.

Između Sesveta i Zagreba okršaj našeg želj. osiguranja sa slabijom skupinom partizana.

Bjelovar• Pri razviđanju u području Ivanska — Berek (18 km. j. Bjelovara) protjerane su u smjeru juga partizanske seoske straže. 4 partizana je poginulo.

Nova Gradiška:

Noću 4/5. III 4 km. s.z. Nove Gradiške manje part. skupine su pljačkale naše stanovništvo.

Požega: Odbijen je napadaj partizana na 1 naše uporište na istočnom izlazu iz [Slav.] Požege. 4 partizana je poginulo, a 5 je zarobljeno.

Našice: 3. III u šumi Durđenica (21 km. s. Našica) ustaški oklopni vlak naišao je na električnu minu.³ Mina je eksplodirala pod kolima sa posadom. Poginulo je 7, ranjena 4, a nestao 1 ustaša. Kod Londžice (11 km. j.z. Naš'ca) i s.j.z. Podravske Slatine razpršene su part. skupine. Poginulo je 11, a zarobljen 1 partizan.

Senj: 13 km. s. Senja, poslije težkih borbi⁴ sa žilavim neprjateljem, nastavljeno je naše nadiranje, pošto su u borbu uvedena nova pojačanja.

Otočac: 13 km s.i. Otočca razpršena je jača part. skupina.⁵ 19 partizana je poginulo, 9 zarobljeno i 1 prebjegao. Ustaška posada Otočca⁶ u višednevnim krvavim borbama odlučno je osujetila pokušaj partizana da se ponovno domognu Gacke doline. Pošto su u tim borbama partizani ostavili 120 mrtvih i 30 zarobljenih, konačno su odustali od uzaludnih daljih pokušaja, te su uzmakli u svoja uporišta u Korenici, Širokoj Kuli i Vrebcu.

³ Minu je postavio Podravski bataljon. Vidi dok. br. 66.

* Riječ je o borbama koje je vodila Prva NOU brigada 3 i 4 marta protiv dijelova 392 legionarske divizije. Vidi dok. br. 82.

^B U borbama na području Otočca učestvovala je tada Treća NO brigada Trinaeste divizije i dijelovi Trideset pete divizije. Vidi dok. br. 7

^c Riječ je o Devetnaestom ustaškom bataljonu. Vidi dok. br. 39/14, k. 18 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Livno: Noću 4/5. III odbijen je ponovan napadaj part. na Livno.⁷

Jadranska obala:

3. III jedna ustaška sat zauzela je Novalju na 0. Pagu.⁸ Zarobljeno je 11 partizana, a zaplijenjeno 27 pušaka, 1 strojdpuška, i 15.000 pušćanih naboja.

Odbijen je napad na uporište 6 km s.s.z. Omiša. Na sjevernoj obali o. Brača kod Pučišća. part. su zauzeli 1 njemačko uporište.⁹ Vlastiti gubitci: 5 nestalih (Niemci). U toku je podhvat kod Primoštena¹⁰ (17 km j. Šibenika). Neprijatelj uzmiče u smjeru zapada.

Živa neprijateljska djelatnost u području Obrovac — Benkovac — Kistanje.¹¹

Odbijen je napadaj na naše uporište s.z. Trogira.

Djelat, nepr. zrakopl.:

1. III neprijateljski zrakoplovi potopili su naš jedrenjak »Zornica« u Zuljanima na o. Pelješcu (23 km j.z. Metkovića). Kod posade nema gubitaka.

2. III 1 neprijateljski zrakoplov napao je naš samovoz (autobus) na putu Dubrovnik — Gruda i spustio se tako nizko, da je krilom dohvatio samovoz i srušio se. Posada zrakoplova je poginula.

3. III u 2 maha neprijateljski zrakoplovi napali su Dubrovnik.

Napadnuta je želj. pruga kod Huma, te je porušeno 100 metara pruge. 1 neprijateljski zrakoplov srušen je kod Zatona (10 km s.z. Dubrovnika).

⁷ Vidi primjedbu br. 5 uz dok. br. 134.

⁸ Otok Pag zauzela je Deveta ustaška bojna. Vidi dok. br. 39/14, k. 18 i 3/1—25, k. 58 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

• Vidi dok. br. 137.

" Vidi dok. br. 104.

¹¹ Na ovom području dejstvovala su jedinice Devetnaeste divizije i Grupe sjevernodalmatinskih NOP odreda. Vidi dok. br. 94, 95 i 29 u ovoj knjizi i bojnu relaciju Devetnaeste divizije u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 1/5, k. 1009.

Knin je napadnut od neprijateljskog zrakoplovstva. Imade žrtava i kod oružanih snaga i kod stanovništva. Pojediniosti nedostaju (njemačko izvješće).

Općenito: U Bjelovaru prijavila se 4 voj. neposlušnika.

Događaji na želj. prugama:

Na pruzi Križevci — Bjelovar noću 4/5. III minirane su 2 skretnice u želj. postaji Sv. Ivan Zabno, a kod želj. postaje Crkvena razvaljeno je 600 metara želj. pruge.¹² Prekinut je promet između Šibenika i Drniša uslied kvara na pruzi.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Po nalogu
Glavara glavnostožerskog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

¹² Diverziju ove pruge izvršile su jedinice Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 43.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 7 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA DOBRO SELO I POSADU NA PERIFERIJU SLAVONSKE POŽEGE I BORBAMA NA PODRUČJU VARAŽDINA, KOPRIVNICE, NOVSKE, KNINA, TROGIRA I SINJA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 67/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

7. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Usredotočena neprijateljska djelatnost u sjevernoj i srednjoj Dalmaciji, uz potporu angloameričkog zrakoplovstva. Na težištima neprijateljske djelatnosti Livno, Sinj, Knin, Kistanje, položaj je i nadalje čvrsto u našim rukama.

II PODRUČJA:

- Varaždin:* 16 km j.i. Varaždina razpršena je 1 part. skupina. Poginulo je 11 partizana.
- Koprivnica:* Prilikom razvidanja u okolici Koprivnice palo je 20, zarobljeno 3, predalo se 5 partizana.¹ Vlastiti gubitci: 2 ranjeno.
- Banova Jaruga:* Kod Repušnice (3 km z.s.z. Kutine) protjerana je manja skupina partizana.
- Daruvar:* Sjeveroistočno Daruvara protjerane su manje skupine partizana.
- Novska:* U području Subockog Grada (7 km s.i. Novske) — Novi Grabovac (8 km i.s. Lipovljani) razpršene su jače part. skupine.
- Požega:* Odbijen je napadaj manje skupine partizana na naše uporište kod veleobrta žeste u Požegi.

¹ Vjerovatno se misli na gubitke koje je pretrpjela NO brigada »Matija Gubec« 4 marta 1944 god. u borbama protiv Nijemaca kod Koprivničke Reke. Vidi dok. br. 42.

Brod: Kod s. Dubočac (17 km j.z. Broda) razpršena je jedna skupina part.
Poginula su 3, a zarobljen 1 partizan.

D. Lapac: Odbijen je slabiji napadaj partizana na Dobro Selo (10 km j.i. D. Lapca).

Jadranska obala:

Na sjevernoj obali Pelješca odbijeni su neprijateljski razviđački dieľovi. Na o. Hvaru kod Jelse odbačena je slabija part. skupina pod vodstvom američkih častnika.²

2 su partizana prebjegla.

Pojačana je djelatnost partizana u području: Obrovac — Kistanje — Sinj — Dugo Polje — Klis, uz sudjelovanje neprijateljskih izviđačkih zrakoplova.³

U podhvatu prema Primoštenu i Trogiru slomljen je stabiji part. odpor,⁴ te je zaposjednuto područje zapadno rta Marina. Jedan partizan je poginuo, 8 je zarobljeno, a 2 su prebjegla: Zaplijenjena je 1 strojopuška.

Ustaški razviđački dieľovi našli su na jakog neprijatelja 22 km s.i. Dabra. Borba je u toku. Osim izloženog, u toku manjih djelatnosti u području Varaždina, Bjelovara, Naš ca, Blažuja, Bos. Petrovca i Livna zarobljeno je 13, prebjeglo 10 partizana. Prijavilo se 44 voj. neposlušnika. Vlastiti gubitci: 1 poginuo, 1 ranjen.

Obćenito:

Dogodaji na prugama:

Na pruzi Gabela — Hum 3. III u 0649 sati između ž.p. Diklići i Jasenica-Lug naišao je vojni vlak na raztavljenu želj. prugu. Izkočio je stroj

¹ Štab Osmog korpusa NOV Jugoslavije poslao je Glavnom štabu Hrvatske 8 marta depešu sljedeće sadržine: »Grupa Amerikanaca i partizana pod komandom američkog kapetana izvršila je prepad na O. Hvar. Ranjen zamjenik komandanta O. Hvara... Vidi knjigu depeša Glavnog štaba Hrvatske u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 1—2, k. 119/1.

³ Riječ je o dejstvima Devetnaeste i Dvadesete divizije i Grupe NOP odreda za sjevernu i srednju Dalmaciju. Vidi dok. br. 19, 24, 25, 40, 41 i 44.

⁴ Vidi dok. br. 39.

i službena kola. Žrtava nije bilo. Prekid prometa trajao je 24 sata.

Iztoga dana u 1050 sati napali su neprijateljski zrakoplovi želj. postaju Hum. U postaji su onesposobljena 2 stroja i 4 kola. Teže je ranjen 1 njemački vojnik.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
Glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)

Helbich

(M.P.)

BR. 140

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 8 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE KOD LUD-BREGA, SLAVONSKE POŽEGE I SENJA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 68/44. g.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

8. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Slomljen jači neprijateljski otpor u području Senja.¹ Podhvat u pl. Kalnik teče uzpjешno.

II PODRUČJA:

Ludbreg: U toku je podhvat u pl. Kalnik.²
Nakoš jače borbe naše čete zauzele su s. Vel.

¹ Vjerovatno se odnosi na borbu koju je Prva NOU brigada Tri-naeste divizije vodila 4 marta 1944 god. protiv Drugog bataljona 847 puka i Trećeg bataljona 846 puka 392 legionarske divizije. Vidi dok. br. 82 u ovoj knjizi i dok. br. 39/14 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

² Vidi dok. br. 100 i 130 u ovoj knjizi i dok. br. 3/1—3, k. 58 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Poganac (11 km j. Ludbrega). Prema izjavi zarobljenih i prebjeglih, partizani su se povukli sa mnogo mrtvih i ranjenih u smjeru sjevernog diela pl. Kalnik.

5. III u šumi južno s. Ivančec (6 km j. Ludbrega) vođena je borba sa jačom skupinom partizana.³ Poginulo je 28, zarobljeno 8, a prebjegla su 2 partizana. Plien: 20 pušaka i raznog tvoriva.

Daruvar: Vatreni prepad na Končanicu (8 km s.z. Daruvara) bez učinka.

U Podbor. Doljanima (3 km j. Daruvara) prikupljanje partizana.

Protumjere su u toku.

Kod Pakraca (20 km j. Daruvara) zarobljen 1 partizan sa oružjem, a 1 prebjegao.

Požega: Zapadno želj. pruge Pleternica — Nova Kapela -Batrina, kod Komorice, Koprivnice i Bzenice (8, 10 i 12 km s.i. Nove Kapele-Batrine) protjerane su partizanske skupine (oko 600 ljudi) u šume.⁴

Jadranska obala:

Noću 4/5. III primiećeno je djelovanje svjetlosipača⁵ sa o. Visa.

Iste noći na o. Šolti napadnut je 1 engleski odjel od 1 častnika i 7 mornara. Častnik je ranjen i zarobljen, dok se momčad progoni. Kod Senja odbačeni su partizani nakon tvrdokornog odpora u smjeru sjevera i sjeveroiztoka Brinja.⁶

Obćenito: U Križevcima prijavio se 1 vojni neposlušnik.

Dogodaji na prugama:

Na pruzi Dugo Selo — Križevci noću 6/7. III minirana je želj. pruga između ž.p. Gradec i Vrbovec.⁷ Istoga dana u 1625 sati između istih

³ Vidi dok. br. 42.

* Na ovom području djelovao je tada Požeški NOP odred. Vidi dok. br. 66.

⁵ reflektora

⁶ Vidi dok. br. 82.

⁷ Prugu su minirale jedinice Prve NO brigade Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 43.

postaja u 1 kolima putničkog vlaka dogodila se eksplozija. Ranjen je 1 putnik. Kvar na pruži je popravljen istoga dana.

Na pruži Dugo Selo — Banova Jaruga 8. III u 0310 sati između ž.p. Ivanić Grad i Novoselec-Križ part. su uništili 1 most. Kvar se popravlja.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
Glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbieh

BR. 141

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 9 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ZDENČINU I BORBAMA KOD PETRINJE, OGULINA I NA OTOKU PAGU

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 69/44. g.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

9. III 1944 g. 0900 sati.

I OBĆI PREGLED:

Stanje bez većih promjena.

II PODRUČJA:

Zagreb: Odbijen je napadaj partizana na Zdenčinu¹ (21 km j.z. Zagreba).

¹ Riječ je o napadu koji su na Zdenčinu izvele jedinice Osme divizije 4/5 marta. Vidi dok. br. 46.

Nova Kapela-Batrina:

Kod Batrine (2 km s.i. Nove Kapele) razpršena je slabija part. skupina.²

Petrinja:

U području južno i jugoistočno Petrinje nje-mačke snage potiskuju partizane.³ Zarobljeno je 180 partizana i zaplijenjeno 3 bacača, 2 stroj-nice i 9 strojopuškara.⁴ Kuće u s. Grabovac i D. Bačuga (13 km j.j.z. i 10 km j. Petrinje), koje su koristili partizani spaljene su po njemačkim četama.

Ogulin:

Selo Tobolić (22 km j.i. Ogulina) zauzeto je po-slie slomljenog jakog otpora partizana.⁵

Imotski:

U toku je podhvat u području Podbablja (6 km j.z. Imotskog).

Jadranska obala:

Na o. Pagu zauzete su Soline (5 km j.i. grada Paga). Kod Zavale (10 km s.i. Slanog) naišao je vojni vlak na minu, a potom je napadnut strojo-puščanom i puščanom vatrom. Gubitci su znatni. Pojednosti nisu još javljene.

Djelat, nepr. zrakopl.:

Noću 3/4. III bombardiran je ponovno Zadar. Pogoden je logor zarobljenika i evakuiranih gdje je poginulo 12, a ranjeno 61 zarobljenik, dok je 107 evakuiranih i zarobljenih pobjeglo. Jedan neprijateljski zrakoplov pao je kod Ma-rine (28 km z. Splita).

² Na liniji Nova Kapela-Batrina — Pleternica djelovao je tada Požeški NOP odred. Vidi dok. br. 66.

³ i * Opširnije o tome vidi dok. br. 26 i 35.

⁵ Prvi bataljon 846 puka ojačan jednom baterijom Artiljeriskog puka 392 legionarske divizije ušao je u Tobolić 4 marta. Već sljedeći dan napala ga je i blokirala Treća NO brigada Osme divizije. U cilju razbijanja blokade, i spajanja sa blokiranim bataljonom, neprijatelj je 7 marta uputio iz Drage Drugi bataljon 846 puka i iz Plaškog jedno »potjerno« odjeljenje Prvog rezervnog lovačkog puka. Poslije spajanja ovih snaga neprijatelj se povukao iz Tobolića pretrpivši pritom znatne gubitke. Opširnije o tome vidi dok. br. 50 u ovoj knjizi i istorijat 392 legionarske divizije u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 39/14, k. 18.

Obćenito: Osim izloženog, u toku manjih djelatnosti u području: Zlatara, Koprivnice, Ivanić Grada, Pakraca, Kutine, Novske, Bjelovara i Ozlja poginulo 36, ranjeno 3, zarobljeno 12, prebjeglo 39, predalo se 10 partizana. Uhićena su 2 partizanska »odbornika«. U Varaždinu prijavilo se je 65 vojnih neposlušnika. Vlastiti gubitci: 3_x ranjena.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Sesvete — Dugo Selo 8. III u 1900 sati između ž.p. Sesvete i Sesvetski Kraljevec naletio je teretni vlak na minu.¹ Izkliznula su 2 štitna kola. Kvar je popravljen. Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 8. III u 1045 sati između ž.p. Moslavina-Popovača i Kutina eksplodirala je mina pod zadnjim kolima teretnog vlaka.⁷ Pruga je popravljena istoga dana.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
Glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

⁰ i ' Mine su postavili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 10 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU PETRINJE, BJELOVARA, NOVE GRADIŠKE, SLAVONSKE POŽEGE I BRODA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 70/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

10. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Podhvati u području Petrinje nastavljaju se.¹ Svi pokušaji napadaja neprijatelja na želj. prugu Bos. Novi — Kostajnica osujećeni su.

II PODRUČJA:

Samobor: Partizani su opljačkali dobro Amruševo (12. 5 km j.j.i. Samobora).

Bjelovar: Kod s. Stara Diklenica (9 km s. Bjelovara) odbijen je prepad na našu oružničku obhodnju. 2 partizana su poginula. Naši gubitci: 2 poginulu (oružnici).

Daruvar: Na putu Badljevina (10 km j. Daruvara) Daruvar razpršena je manja part. skupina.

Nova Gradiška:

Odbijen je napadaj partizana na postave za osiguranje želj. pruge kod Nove Gradiške.

Požega: Jača part. skupina kod Frkljevaca² (13 km j.i. Požege) razpršena je topovskom vatrom, te je

¹ Opširnije o tome vidi dok. br. 12 i 13 u ovoj knjizi i dok. br. 28/15—1, 26/15—1, k. 158 i Minhen — 5/1288 u arhivi Vojnog historiskog instituta.

² Kod frkljevaca se tada nalazio Požeški NOP odred. Vidi dok. br. 66.

uzmakla u smjeru s. Odvorci (7 km j.i. Pleternice).

Brod: 9. III kod Dolca (6 km s.i. Broda) iznenada je napadnuta jedna naša koturaška sat od jačeg neprijatelja.³ Uz pomoć upućenih pojačanja iz Broda neprijatelj je protjeran u smjeru sjevera. Poginulo je 9 part. a zaplijenjeno: 1 strojopuška i 6 pušaka.⁴ Naši gubitci: 1 poginuo (domobran).

Kostajnica: 10 km j.z. Kostajnice odbačena je 1 part. skupina u smjeru zapada.

Jadranska obala:

Primjećeni su nepr. razarači na putovanju sa o. Lastova prema o. Sušac. Na o. Braču 4 km z.s. Pražnice odbijen je napadaj part. na 1 njemačku preselicu.

Djelat, nepr. zrakopl.:

6. III u 1700 sati nepr. zrakoplovstvo napalo je Gruž i Dubrovnik. Od 1 njemač. vojničkog vlaka uništen je stroj i oštećeno više vagona. Oštećen je parobrod »Pelješac«. Kod građanstva ima nekoliko ranjenih. Južno od Marne zapaljen je po nepr. zrakoplovstvu jedan brodić.

Obćenito: U većem broju manjih podhvata, u području Bilo Gore poginulo je 63, zarobljeno 53, prebjeglo 9 partizana, i uhićeno 59 sumnjivih osoba. U Varaždinu prijavilo se 57 vojnih neposlušnika, a u Križevcima 49.

Dogodaji na prugama:

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 8. III u 0300 sati između ž. p. Širinec i Deanovec oštećen je minom 1 želj. propust.

³ Odnosi se na dijelove Osječke NO brigade. Vidi dok. br. 34.

⁴ Gubici brigade bili su: 5 mrtvih, 2 lakše ranjena, 1 zarobljen i 1 nestao.

9. III u 1745 sati između ž. p. Moslavina-Popovača i Kutina naišao je oklopni vlak na minu.⁵ Oštećena je 1 tračnica, dok je vlak prošao bez oštećenja.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
Glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M.P.)

BR. 143

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 11 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU ZAGREBA, LUDBREGA, POŽEGE, OGULINA, PETRINJE, KOD LIVNA, TROGIRA I NA OTOKU BRAČU

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 71/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

11. III. 1944 g. 09.00 sati.

I OBCI PREGLED:

Uspješna djelatnost vlastitih snaga jugoiztočno Gline, Plaškog i jugozapadno Zagreba.

II PODRUČJA:

Zagreb: U borbi 18 km j.j.z. Zagreba između naših četa i jače skupine partizana palo je 60, a zarobljeno 32 partizana. Plien: 5 lakih strojnica, 2 teške

⁵ Minu su postavili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 130 u uvoj knjizi i pregled dejstava Prvog diverzantskog odreda u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 2—4, k. 121.

strojnice, 1 protuoklopni top, ručno oružje, streljivo i 18 konja.

- Križevci:* Odbijen je napadaj partizana na voj. radni vlak kod Carevdara (10 km s.i. Križevaca). Zarobljeno je 10 partizana.
- Ludbreg:* Posljedak podhvata u pl. Kalnik: poginulo je 28, zarobljeno 8, prebjeglo 3 partizana, a zaplijenjeno je odgovarajuće ručno oružje i streljivo.¹
- Daruvar:* Jedna naša zasjeda kod s. Omanovac (12 km j.j.z. Daruvara) uhvatila je 2 partizanska teklia s promičbenim tvorivom i poštom, a razpršila je 1 slabiju skupinu partizana.
- Požega:* Odbijeni napadaji na uporišta na južnoj ivici Požege.²
- Našice:* Pri razviđanju u području Jošave (13 km z. s. z. Našica) vlastiti gubitci: 1 častnik poginuo, 1 častnik i 1 vojnik ranjeni³ (Niemci).
- Ogulin:* Završen je podhvat u području Plaški (24 km j. i. Ogulina). Jače skupine partizana odbačene su u šume j. i. Plaškog. Gubitci: 30 poginulo, 1 zarobljen partizan.⁴
- Petrinja:* U toku podhvata njemačkih snaga 6 i 7. III u području j.i. Gline poginulo je oko 100 partizana obučeno u engleske odore, te dobro naoružani.⁵ Vlastiti gubitci: 46 poginulih (Niemci).
- Hrv. Kostajnica:*

Noću 8/9. III poslie oštne borbe odbijen je napadaj partizana na uporište ustaškog odbranbenog zdruga u s. Utolica (9 km i.s.i. Kostajnice).

¹ Ovaj pothvat na Kalnik počeo je 4 marta 1944 god. Vidi dok. br. 42, 72 i 140.

² Riječ je o napadu koji je izveo Požeški NOP odred 9 marta 1944 god. na pretstražu koja je u požeškim vinogradima držala položaj »Kamen«. Vidi dok. br. 66.

³ Ove gubitke Nijemci su pretrpjeli u borbi sa partizanskom stražom iz Orahovice. Vidi dok. br. 66.

⁴ Vidi dok. br. 55 i 81.

⁵ Vidi dok. br. 26.

Vlastiti gubitci: 2 ustaša poginula, a 3 zarobljena. Neprijateljski gubitci nepoznati. Partizani su odveli sobom više građanskih osoba i goveda.

Livno: 6 km j.i. Livna razpršena je skupina partizana.⁶

Jadranska obala:

Jedan manji engleski sastav izkrcao se na o. Šolti. Tom prigodom zarobljen je 1 engleski satnik i nekoliko partizana. Satnik je uslied rana umro u Splitskoj bolnici. Drugi manji engleski sastav izkrcao se na o. Braču.⁷ U borbi je navodno i mjestno pučanstvo surađivalo s napadačom. 2 neprijateljske topovnjače tukle su Gradac (24 km z. j. z. Metkovića).

Na o. Braču došlo je do borbe s partizanima kod s. Pražnice i Pučišće kojom su prigodom ova sela razorena.⁸ Naknadno se saznaje da su gubitci prigodom napadaja na vojnički vlak kod Zavale (izv. br. 69) bili sljedeći: 1 hrvatski častnik, 29 domobr. (od kojih 5 oružnika) poginulo, 50 dombr. ranjeno.⁹ Neprijateljski gubitci: 80 partizana poginulo (brojano).

U podhvat u prostoru Marina — Trogir poginuo 1, ranjen 1, zarobljeno 17 i 3 prebjegla partizana.

Djelat, vlast, zrakopl.:

Naše zrakoplovstvo vršilo je izviđanje i bacalo promičbene letke.

Obćenj-to: U toku manjih djelatnosti u području Široke Kule, Badljevine, Križevaca, Varaždina, Kar-

⁶ Vjerovatno dijelovi Devete divizije, koja je operisala na području Livna. Vidi dok. br. 63.

⁷ Vidi dok. br. 1/2, k. 119/1 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁸ Na ovom mjestu dokumenat nečitak.

^B Štab Osmog korpusa u depeši od 14 marta 1944 god. upućenoj Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske piše o tome sljedeće: »U borbama na otocima ubijeno 15 Nijemaca i više ranjeno. Nijemci vrše strašan teror. Selo Pražnice zapalili, 22 seljaka strijeljali, 30 žena i staraca odveli. Borbe se nastavljaju«. Vidi dok. br. 1/2, k. 119/1, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

lovca i Trogira poginulo 26, zarobljeno 9, predalo se 6 partizana. Dobrovoljno se prijavilo 146, a uhvaćeno 332 voj. neposlušnika. Zaplijenjeno: 6 lakih strojnica, 21 puška.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operat. odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M.P.)

BR. 144

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 12 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU ZAGREBA, GLINE, DARUVARA, NAŠICA, OTOČCA I KNINA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 72/44 g.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

12. III 1944 g. 0900 sati.

I OBĆI PREGLED:

Jake borbe u području Gline nastavljaju se. Ponovno jače prikupljanje partizana u području Livna¹ i pojačana djelatnost u području Kistanja.

II PODRUČJA:

Zagreb: Noću 11/12. III partizani su tukli vatrom bacača postave oko Samobora.

¹ Na ovom području djeluju jedinice Devete divizije. < Vidi dok. br. 63.

- Daruvar:* Kod Ivanovog Sela (9 km s.i. Daruvara), nakon žilave borbe, slomljen je otpor skupine od 200 partizana. 4 partizana je poginulo. Naši gubitci: I ranjen.
- Voćin:* U toku je podhvat u smjeru Voćina² (16 km j. z. Podr. Slatine).
- Našice:* Kod Našica protjerana je slabija part. skupina. Zarobljeno 13 partizana. Vlastiti gubitci: 2 poginula.
- J astrebarsko:* Naši razviđački dieľovi očistili su od part. sela II km z. Jastrebarskog.
- Glina:* Njemačke podhvatne snage vode još uvijek žilave borbe sa partizanima u području iztočno i jugoiztočno Gline.³ Po neprijatelju posjednuta mjesta zapadno od Gline tučena su vatrom težkih bacača i topova. 10 km j.j.z. Petrinje razpršena je part. skupina.⁴ Poginulo 10 partizana.
- Otočac:* 8 km s. z. Otočca odbačena je skupina partizana u smjeru sjever. 15 partizana je poginulo.⁵
- Knin:* Pojačana djelatnost partizana⁶ u području s. Ki stanja (20 km j.j.z. Knina).

Jadranska obala:

8. III jedna skupina partizana upala je u s. Momići (4 km s. z. Metkovića) i sobom odvela desetak mladića koji su bili naši vojnički obveznici. Kod Ploče (16 km z. Metkovića) srušen je 1 engleski zrakoplov.

² Vidi dok. br. 122.

³ i ⁴ Opširnije o tim borbama vidi dok. br. 35, 141, 143, 146, 148 i 149.

⁵ Prvi bataljon Treće NO brigade Trinaeste divizije vodio je borbu 9 marta protiv dijelova 392 legionarske divizije i Dvadesete ustaške doknadne bojne i pritom imao samo jednog ranjenog borca. Vidi dok. br. 31.

⁶ Iz sastava Devetnaeste divizije i Grupe sjevernodalmatinskih NOP odreda. Vidi dok. br. 24, 41 i 91.

Obćenito: U toku manjih djelatnosti u području Prijedora, Banove Jaruge, Karlovca i Tuzle poginuo 21, zarobljen 1, predalo se 6 partizana i prijavilo se 6 vojnih neposlušnika.

Osobitosti: 11. III u 1400 sati odmetnik Huška Miljković zarobio je ustaškog satnika Grabovca, poručnika Herakovića i podžupana Bilića kod s. Čoralići gdje su bili pozvani na ugovoreni sastanak, a Niemci su 10. III uhitili u Cazinu Hasana Miljkovića i 2 građana.

10. III u Metkoviću izvršen je od Niemaca strogi pretres, kojom je prigodom odvedeno više mladića sposobnih za voj. službu.

Partizani su opljačkali s. Rešetari (3 km i. Nove Gradiške).

Dogodaji na prugama:

Na želj. pruzi Brod — Striživojna — Vrpolje 12. III u 0040 sati između ž. p. Garčin i Andrijevci naletio je mješoviti vlak na minu. Izkliznula su službena kola.

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 11. III u 1640 sati između ž. p. Gračenica i Repušnica teretni je vlak naletio na minu.⁷ Stroj ... i, 14 kola je smrvljeno i nagomilano na mjestu eksplozije. Kola su se zapalila te ih je 14 izgorilo. Prekid prometa trajat će 2—3 dana.

Na pruzi Zaprešić — Zabok 11. III u 1630 sati part. su napali putnički vlak u želj. postaji Ključ.⁸ Napadaj partizana je odbijen. Mrtvi i ranjeni Niemci samovozima odveženi[†] u vlaku nađeno 2 mrtva domobrana i 3 građana. Vlak stigao u Vel. Trgovište.

⁷ U operacijskom dnevniku Diverzantskog odreda Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske piše o tome sljedeće: »Na pruzi Banova Jaruga — Zagreb kod Mösl. Gračenice bačen je u vazduh teretni vlak. Uništena je lokomotiva i 8 vagona, a 7 ih je oštećeno. Promet je stajao 15 sati. Ovom prilikom poginula su 2 željezničara, 5 domobrana. Izgorio je vagon pušaka, vagon cipela, vagon šećera i vagon soli«. (Dokumenat u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 2—4, k. 121.)

⁸ Napad na vlak izveo je Treći bataljon Zagrebačkog NOP odreda. O ukupnim gubicima koje je neprijatelj tom prilikom pretrpio vidi dok. br. 72.

Na pruzi Sunja — Bos. Novi između ž. p. Volinja, Dobrljina i Bos. Novog minirana pruga na više mjesta.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni pukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

BR. 145

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 13 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU ZAGREBA, DARUVARA, BRODA, PLAŠKOG, SINJA I LIVNA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 73/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

13. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Uspjeh u području r. Bosut — r. Sava.
Podhvat kod Plaškog nastavlja se uspješno.
Olakšanje kod Livna.

II PODRUČJA:

Zagreb: Noću 11/12. III kod s. Lobora (7. 5 km s. Zlatara) protjerana je skupina partizana. 10 partizana je poginulo, a 1 je zarobljen.¹ Iste noći oko

¹ U izvještaju Štaba Zapadne grupe NOP odreda Desetog korpusa piše o tome sljedeće: »U noći 12/13 izvršila je jedna grupa od 40—50 ustaša iz Zlatara prepad na naš Štab odreda (riječ je o Štabu Zagorskog odreda. — Prim. red.) koji se nalazio u Petrovoj Gori. Prepad nije uspio, jer je Štab bio u pripravnosti, ali zbog nenaviklosti na borbe u noći nisu se snašli, kojom prilikom je palo 6 boraca i 2 ranjena. 3 ustaša su poginula, koji su svučeni i uhvaćeno njihovo oružje«... Vidi dok. br. 72.

- 2130 sati odbijen je prepad na Jakuševački most. U toku podhvata 11. III u Plešivici zarobljeno je 10 part. sa oružjem.
- Popovača:* Kod s. Ludine (9 km j.i. Križa) razpršena je manja skupina part. 2 part. su poginula a više ih je ranjeno.
- Garešnica:* 10. III posjednuto je po našim snagama s. Popovao (9 km s. z. Garešnice), pošto su iz njega iztjerani partizani.
- Daruvar:* 11. III razpršena je veća skupina part. na području Rastovac — Bastaji (10 km i. j. i. i 11 km j. i. Daruvara).
- Našice:* 11. III jedna veća skupina part. pljačkala je u mjestima 9 km s. i. Orahovice (18 km z. Našica), Zdenci i Bankovci (15 i 14 km s. z. Našica).
- Brod:* 11. III odbijen je napadaj partizana na s. Trnjani — Selna² (10 km i. s. i. Broda). Vlastiti gubitci: 5 mrtvih, 8 ranjenih (Niemci). Partizanski gubitci: 17 mrtvih (brojano).
- Petrinja:* Odbijen je napadaj part. na naše uporište 10 km j. Petrinje.³
- Plaški:* Iztočno Plaškog slomljen je jači nepr. odpor te je neprijatelj potisnut u smjeru i. j. i.
- Sinj:* Odbijen je jači napadaj part. na ustaško uporište 6 km s. Sinja. Neprijatelj je izmakao u području 12 km s. s. i. Sinja.
- Livno:* Odbijeni su slabiji napadaji part. 11 km j. i. i 5 km j.z. Livna.⁴

Jadranska obala:

Noću 10/11. III na sjevernoj obali poluotoka Pelješca zadržan je od engleskih brzih čamaca

² Riječ je o napadu jedinica Osječke NO brigade na kolonu koja se kretala pravcem: Slavonski Brod — Trnjani — Garčin. Vidi dok. br. 37.

³ Riječ je o napadu Četvrte NO brigade Sedme divizije na ustašku posadu u Glinskom Novom Selu. Vidi dok. br. 49.

* Na području Livna dejstvovala su tada jedinice Devete divizije. Vidi dok. br. 63.

1 njemački obiskrbni brod. Od 60 njemačkih vojnika 25—30 je zarobljeno, a ostali su zajedno sa brodom potopljeni. Podhvat na o. Braču u smjeru zapad — iztok završen je. Pučanstvo je većim dielom pobjeglo. Nad otokom izviđačka i zračna djelatnost neprijatelja.

III OBĆENITOSTI:

U toku manjih djelatnosti u području Bjelovara i Daruvara poginulo je 9 partizana. Plien: 2 konja, 1 sedlo i 1 puška. U Križevcima prijavila se 4 vojna neposlušnika.

Osobitosti: Cesta Bihać — Knin je uslied topljenja sniega i kiše u neobično slabom stanju, djelomično uslied odronjavanja zemlje neprohodna.

IV DOGOĐAJI NA PRUGAMA:

11. III u 0800 sati na želj. pruzi Belišće — Prandancovci naišao je oklopni vlak na minu.⁵ 1 ustaša je poginuo, 4 ustaša ranjena.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Glavar glavnostožernog ureda
general-poručnik (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)

⁵ Minu su postavili diverzanti Prvog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA
DOMOBRANSTVA OD 14 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA
PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU
ZAGREBA, DARUVARA, GLINE, KOSTAJNICE, SINJA I
METKOVIĆA**

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 74/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

14. III. 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Jaka neprijateljska zrakoplovna djelatnost nad obalnim područjem. Podhvat u širem području Ogulina nastavlja se uspješno. Uspjeh vlastitih snaga kod Gline i Daruvara.

II PODRUČJA:

Zagreb: Noću 12/13. III u Petrovoj Gori (8 km s. z. Zlatare) razpršen je »štab part. zagorskog odreda.¹ Zarobljen je 1 partizan, a zaplijenjeno nešto oružja, tajni spisi i nešto tvoriva.

Daruvar: 13. III u 0300 sati partizani su obkolili s. Podbor. Doljani (3 km j. Daruvara) i presjekli b. b. spoj Daruvar — Pakrac. Naše snage iz Daruvara, nakon žestoke borbe u kojoj je uloženo i topništvo, razpršile su partizane i natjerale ih u bieg.² Pog nula su 3, ranjeno 5, a prebjegao 1 partizan. Prema izjavi pučanstva i zarobljenika neprijateljski gubitci su mnogo veći. Zaplijenjene su 4 puške, te 3 nagazne mine.

Našice: Uspješna djelatnost naših snaga u području 10 km i. s. i. Našica.

¹ Opširnije o tome vidi dok. br. 72.

² U izvještaju Štaba Zapadne grupe NOP odreda Šestog korpusa rečeno je o tome sljedeće: »Jedinice Daruvarskog NOP odreda vodile su borbe u s. Doljanima i pri nailasku neprijateljskih tenkova jedinice su se povukle sa položaja. (Dokumenat u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 24/3, k. 1621.)

Vinkovci: Podhvat između Bosuta i Save prekinut -je uslijed močvarnog zemljišta. Gubitci partizana, osim do sada javljenih, jesu: 72 poginula. Vlastiti gubitci: 2 poginula (Niemci). Plien: 15 engleskih sprava za bacanje tvoriva i namirnica iz zrakoplova, veće zalihe žita.

Glina: Nastavlja se podhvat u području Gline. 9. III zauzeto je s. Bijeje Vode (9.5 km j. i. Gline). Kod Glinskog Novog Sela (7 km s. i. Gline) partizani su protjerani i selo je zauzeto.

Ogulin: Naše snage zauzele su s. Gomirje (12 km s. z. Ogulina). Neprijatelj se je povukao u smjeru zapada. 15 part. je poginulo.³

Plaški: Nastavlja se podhvat u području Plaškog, uz slabiji nepr. odpor.⁴

Kostajnica: 13 km s. z. Kostajnice razpršena je jača skupina partizana. 25 part. je poginulo, a zaplijenjeno 2 strojopuške i 25 pušaka.

Jadranska obala:

Kod pretresa crkve u s. Selca na o. Braču zaplijenjene su 4 engleske mine i 362 talijanske kacige. Tijesno na o. Murteru (22 km z. s. z. Šibenika) očišćeno je od part. Pokušaji partizana ovladati prelazima preko r. Cetine (12 km s. s. z. Sinja) spriečeni su.⁵

Na cesti Dubrovnik — Metković kod Neum-Kleka part. su izvršili napadaj na 1 njemačku preselicu. Napadaj je odbijen. Poginulo 6 njemačkih vojnika.

III DJELATNOST NEPR. ZRAKOPL.:

11. III neprijateljski zrakoplovi napali su bombama i strojničkom vatrom Split. 5 bombi je

³ Jedan bataljon Prvog NOP odreda Trinaeste divizije sprečavao je prodor neprijatelja na pravcu Ogulin — Gomirje. Poslije borbe protiv nadmoćnijeg neprijatelja bataljon se povukao i pritom imao jednog ranjenog borca. Vidi dok. br. 82.

⁴ Ovom »pothvatu« dijelova 392 legionarske divizije suprotstavile su se jedinice Osme divizije. Opširnije o tome vidi dok. br. 55.

⁵ Neprijatelj je tada spriječio prelaz jedinica Druge NO brigade Dvadesete divizije. Vidi dok. br. 25.

bačeno na njemačke čamce koji su se nalazili kod Sustjepana. Među Niemcima imade žrtava. Istoga dana bombardirano je i područje Dubrovnik kod izvora r. Omble.

13. III deset nepr. 2-motornih zrakoplova napalo je Metković. Naknadno se saznaje da su engleski zrakoplovi 29. II oko 21 00 sati bacili kod s. Musi. Maoča (16 km j. z. Brčkog) ondašnjim part. oko 200 pušaka, streljiva kao i odore i cipele za 1 partizansku »brigadu«.

OBČENITO:

U Daruvaru je uhićeno 22, a u Varaždinu se prijavilo 55 vojnih neposlušnika.

IV DOGODAJI NA PRUGAMA:

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 13. III u 07 30 sati između ž. p. Dugo Selo i Prečec putnički je vlak naišao na minu, koja je eksplozirala pod petim kolima.⁶ Poginuli su 1 naš i 5 njemačkih vojnika, te 4 građanske osobe, a 5 domobrana, 13 njemačkih vojnika i 4 građanske osobe su ranjene.

14. III u 06 00 sati između ž. p. Dugo Selo i Prečec naletio je teretni vlak na minu.⁷ Pojednosti nedostaju.

Na pruzi Brod — Striživojna — Vrpolje 13. III u 23 00 sati između ž. p. Garčin i Andrijević njemački vojni vlak naletio je na minu.⁸ Pojednosti nisu javljene.

Na pruzi Križevci — Bjelovar 13. III u 08,30 sati između ž. p. Brezovljani i Sv. Ivan Zabno naletio je na minu domobranski radni vlak. Izkliznula su 2 stroja, 2 štitna kola te kola vojničke kuhinje. Iza eksplozije vlak je napadnut, ali je napadaj odbijen. Poginuli su strojovođa, ložač i 1 domobran.

Na pruzi Zabok — Varaždin 12. III u 23 30 sati između ž. p. Zlatar-Bistrica i Sutinske Top-

⁶ i ⁷ Minu su postavili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁸ Poslije miniranja vlak je napala Osječka NO brigada. Vidi dok. br. 47 i 147.

lice part. su minirali želj. most. Nosači dugi 11 metara podpuno su uništeni. U postaji Zlatar-Bistirica uništen je brzoglasni vod.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

BR. 147

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 15 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA MARIJU BISTRICU I O BORBAMA NA PODRUČJU ZLATARA, OGULINA, SINJA I LIVNA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE I a BROJ 75/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

15. III 1944 g. 09 00 sati.

I OBĆI PREGLED:

Pojačana djelatnost partizana na pruzi Zagreb — Zemun.

U vremenu od 1 do 15 ožujka neprijatelj je na području N. D. H. pretrpio gubitke:

2548 mrtvih	Plien: 1 top
910 zarobljenih	4 bacača
246 se predalo	8 strojnica
	41 stroj opuška
	282 puške
	5 stroj osamokresa
	20000 puščanog streljiva

II PODRUČJA:

- Zlatar:* Noću 11/12, te 12/13 III pri iznenadnim napadajima ustaške posade Zlatara na partizane u s. Martinščina (7 km s. Zlatara) i Sambolića (nema na karti)¹ razpršeni su partizani. 70 partizana je poginulo (3 častnika² a 10 zarobljeno² (1 zapovjednik bojne). Znatan plien u oružju i streljivu. Vlastiti gubitci: 1 poginuo i 1 ranjen. Noću 13/14. III odbijen je napadaj na Mariju Bisticu.³ Poginulo je 27 partizana. Vlastiti gubitci 1 ranjen.
- Križevci:* Iznenadnim upadom u s. Apatovac (13 km s. Križevaca) pronađena je i raspršena manja partizanska skupina. Zarobljen je 1 partizan, a zaplijenjeno: 2 strojnice, 4 pisaća stroja, 4 oseđana konja, te mnogo promičbenog tvoriva.
- Bjelovar:* Kod s. Štefanje (5 km j. z. Bjelovara) razpršena je slabija skupina partizana. Poginula su 3, a ranjen 1 partizan. Vlastiti gubitci 2 ranjena. Kod s. Palančani' (6 km j. z. Čazme) zarobljen je 1 neprijateljski dojavni odjel. 1 partizanski častnik je poginuo. Plien: brzoglasni uređaj. Most na r. Čazmi odniela je voda.
- Ogulin:* Nastavlja se podhvat u širem području Ogulina.
- Sinj:* Kod s. Zelova (9 km s.z. Sinja) odbačena je jača skupina partizana.⁴
- Livno:* Partizani su porušili most na r. Ričini kod Karlovog Hana⁵ (17 km j.i. Livna), te je promet na

¹ Selo Sambolić nalazi se zapadno od sela Gornje Selnice.

² Vidi dok. br. 72.

³ U izvještaju Štaba Zapadne grupe NOP odreda Desetog korpusa govori se o borbama koje je Zagorski odred tada vodio protiv ustaša kod Marije Bistrice, ali se napad na ovo mjesto ne spominje. Vidi dok. br. 72.

⁴ Odnosi se na dijelove Grupe NOP odreda za srednju Dalmaciju. Vidi dok. br. 92.

⁵ Most je srušio Prvi bataljon Prve NO brigade Devete dalmatinske divizije. (Podatak iz operacijskog dnevnika Devete divizije u arhivi Vojnog historiskog instituta pod reg. br. 56/2, k. 842 A.

cesti Livno — Aržano prekinut.

Jadranska obala:

Dva neprijateljska razarača tukla su topovskom vatrom dva njemačka uporišta južno od Blata na O. Korčuli.

2 km j.i. Omiša pronađeno je 10 morskih mina, postavljenih od neprijatelja.

5 km i. Novog uništena je skupina partizana. Zarobljeno je 49 partizana, zaplijenjeno je: 2 strojnice i veći broj ručnog oružja.⁶

III DJELATNOST NEPR. ZRAKOPLOVSTVA:

5 bombardera-lovaca napali su luku u Splitu. 1 poginuo, a 2 su ranjena.

DJELATNOST VLAST. ZRAKOPLOVSTVA:

Vršilo je razvidanje i bacalo promičbene letake.

OBĆENITO:

Osim napried javljenog, u toku manjih djelatnosti: kod Zdenčine, Ozlja, Generalskog Stola, Kutine, Bos. Novog, Sinja i Livna poginulo je 12. ranjeno 14, zarobljeno 35, a predala su se 4 partizana, dok je uhićeno 5 partizanskih pomagača i 14 vojnih neposlušnika. 56 vojnih neposlušnika dobrovoljno se prijavilo.

IV DOGOĐAJI NA PRUGAMA:

Na želj. pruzi Brod — Striživojna — Vrpolje 13. III u 2200 sati partizani su minirali prugu između želj. postaje Vrba Donja i Garčin.⁷

14. III u 0500 sati kvar je popravljen. O već javljenom napadaju partizana na vojni vlak kod Garčina saznaje se: u napadaju je sudjelovalo oko 400 partizana, posebno izobraženih za na-

⁶ U izvještajima Trinaeste divizije i potčinjenih joj jedinica opisana su sva dejstva i sukobi sa neprijateljem u Hrvatskom Primorju, ali o ovoj borbi nije ništa rečeno. Vidi dok. br. 56, 60, 67, 68.

⁷ Miniranje je izvršila Diverzantska četa Dvanaeste divizije.

padaje na vlakove,⁸ oboružani s puno teškog pješ. naoružanja. Vlastiti gubitci 22 poginula (1 častnik) i 27 ranjenih — svi Niemci. Neprijateljski gubitci: nađeno 2 poginula, dok su gubitci vjerojatno mnogo veći. Za odmazdu Niemci su spalili polovicu s. Šapci (15 km s. i. Broda).

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

BR. 148

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 16 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINIČA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU ZAGREBA, NAŠICA, BRODA, PETRINJE, OTOČCA, SINJA I SPLITA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 76/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

16. III. 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Pojačana neprijateljska zrakoplovna djelatnost nad otocima i u obalnom području, te englezkih razarača i brzih čamaca u Korčulanskom i Murterskom Kanalu.

⁸ Naipad na ovaj vlak izvela su tri bataljona Osječke NO brigade. Vidi dok. br. 47.

Na o. Vis pristizu neprijateljske snage iz Italije.¹ Pojačana neprijateljska djelatnost na ob-
skrbnoj cesti Bihać — Knin.

II PODRUČJA:

- Zagreb:* U toku je progon neprijatelja u području Zaboka (vidi dnev. i. br. 74/. Do sada je zarobljeno 30 partizana.-
- Našice:* Kod s. Podgorač (9 km j.i. Našica) protjerana je skupina partizana u smjeru Razbojišta. 4 partizana su poginula.³ Kod s. Dobrović (13 km j.i. Podr. Slatine) naša zasjeda uništila je manju skupinu partizana. 4 partizana su poginula.
- Brod:* U napadaju na vlak kod Garčina palo je 26 partizana⁴ (dnev. i. br. 74).
- Karlovac:* Noću 14/15. III vatreni prepad na našu posadu u s. Desinec (24 km. s.i. Karlovca) bez učinka.
- Petrinja:* 18 km j.z. Petrinje tučena je topničkom vatrom jedna jaka skupina partizana.⁵

¹ Iz knjige depeša Štaba Osmog korpusa vidi se da je 6 marta 1944 god. prebačeno iz Italije na Vis 1380 ljudi Treće prekomorske brigade. (Ona je kao i ostale četiri prekomorske brigade formirana od ljudstva koje je u toku rata internirano i zatvoreno u Italiji, kao i od Istrana i primorskih Slovenaca koji su ranije bili u talijanskoj vojsci.) Nacionalni sastav ove brigade bio je 150 Talijana dobrovoljaca, 66 Crnogoraca, ostalo Slovenci, pretežno iz okupiranog slovenačkog Primorja. 13 marta stiglo je iz Italije za ovu brigadu još 150 boraca. Vidi dok. br. 19/1, k. 523 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

² Vidi dok. br. 72.

³ Odnosi se na patrolu iz sastava Osječkog NOP odreda. Prema izvještaju Štaba Istočne grupe NOP odreda patrola nije imala gubitaka. Vidi dok. br. 66.

* Osječka NO brigada imala je tada 6 mrtvih i 11 ranjenih. Ona je tom prilikom zaplijenila: 1 tenkovski mitraljez, 75 karabina, 3 automata, oko 130.000 metaka i drugi razni materijal. Opširnije o tome vidi dok. br. 47 i 146.

⁵ Poslije napada Četvrte brigade Sedme divizije na Glinsko Novo Selo, i povlačenja ustaša iz ovog mjesta, neprijatelj je puna dva časa tukao artiljerijom po liniji Gore — Graberje — Glinsko Novo Selo — Bačuga — Banski Grabovac. Opširnije o tome vidi dok. br. 49.

Ogulin: Podhvat u području Ogulina nastavlja se. 9 km. j.i. Ogulina ranjen je zapovjednik jedne njemačke bojne, a 2 njem. vojnika su poginula.

Otočac: 8 do 10 km. j.i. Otočca razbijene su i protjerane nepr. skupine. Poginulo je 31, ranjeno veći broj, a zarobljeno 9 partizana.

D. Lapac: 10 km. s.s.z. D. Lapca odbačeni su partizani. Poginulo je 6 partizana.

Područje Jadranske obale:

Područje 12 km s.z. Sinja očišćeno je od partizana, koji su odbačeni na r. Cetinu. Poginulo je 6 partizana.

12 km. i. Splita razpršena je skupina partizana.

10 partizana je poginulo a 8 su zarobljeni.

Kod s. Stankovci (20 km s.z. Šibenika) spustilo se 13 padobranaca. Potraga je u toku.

III DJELATNOST NEPR. ZRAKOPLOVSTVA:

Neprijateljski zrakoplovi bombardirali su Tvornicu cementa »Dugi Rat« kod s. Ravnice (2 km j.i. Omiša) sa veoma slabim učinkom.

15. III u području Metkovića srušena su 2 nepr. zrakoplova. Pri bombardiranju područja r. Omble kod Dubrovnika (dnev. i. br. 74) na dan 13. III pogođen je naš parobrod »Daksa«, te se nasukao.

5 ruskih zrakoplova noću 13/14. III bacili su u području Zvornika partizanima razno tvorivo (dnev. i. br. 74).

DJELATNOST VLAST. ZRAKOPLOVSTVA:

Vršilo je razviđanje i bacalo promičbene letke.

OSOBITOSTI:

Na putu 3 km s.z. Sinja partizani su iz zasjede ubili poručnika 15. pješ. puk. Maletića.

Niemci su u Šibeniku, Zadru i Splitu uhitili 65 osoba (navodno sumnjivi).

OBĆENITO:

Osim napried navedenog, u toku manjih djelatnosti kod Daruvara, Bjelovara, Kutine, Križevaca, Varaždina, Marije Bistrice, Sinja i Jajca

poginulo je 14, zarobljeno 2, predalo se 4 partizana, uhićena 22, a prijavilo se 125 vojnih neposlušnika. Vlastiti gubitci 1 ustaša poginuo i 2 ranjena.

IV DOGOĐAJI NA PRUGAMA:

14/15. III oštećena je želj. pruga Karlovac — Rečica. Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 14. III u 1420 sati kod želj. postaje Prečec oštećena je želj pruga.⁶ Kvar je istog dana popravljen.

Na pruzi Sunja — Caprag 16. III u 0004 sati između želj. postaje Sunja i Blinjski Kut naišao je putnički vlak na minu.⁷ Izklizla su štitna kola, stroj i troja putnička kola.

Na pruzi Zagreb — Dugo Selo 16. III u 0545 sati između želj. postaje Zagreb iztočni kolodvor i Čulinec naišao je teretni vlak na minu. Stroj i štitna kola su se prevrnuli, a službena kola su izklizla.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

⁸ Minu su postavili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁷ Vidi dok. br. 127.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 17 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA GRABERJE, MOSTOVE KOD PLAŠKOG I NJEMAČKU KOLONU KOD JOSIPDOLA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 77/44 g.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

17. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED

Pojačana neprijateljska djelatnost proti obskrbnim i prometnim cestama i željeznicama.

II PODRUČJA :

Križevci: Pošto su njemačke snage po osnovi napustile mjesta: s. Rugvica (7 km j. Dugog Sela) i Gradec (14 km j.j.z. Križevaca) neprijatelj je ušao bez otpora u ova mjesta, a obkolio s. Repinec¹ (10 km. j.j.z. Križevaca).

Daruvar: Kod s. Brestovac i Trupinskog Gaja (10 km z.s.z. i 20 km s.z. Daruvara) naši razviđački dijelovi sukobili su se sa jakim partizanskim skupinama (navodno 1000). Poslije žilave borbe natjerani su partizani na uzmak. Poginulo je 25 (1 komesar) partizana.² Naši gubitci: 9 poginulo, 16 ranjeno i 6 nestalo.

Jastrebarsko: Kod s. Vlaškovec (6 km s.s.i. Jastebarskog) naš razviđački odjel sukobio se je s jačom partizanskom skupinom. 25 partizana je poginulo.

Petrinja: Izpred nadmoćnih neprijateljskih snaga uzmakla je pod borbom posada našeg manjeg upo-

¹ Jedinice NOU brigade »Braća Radić« zauzele su 14 marta položaje: Zabrđe — Fuka — Lugovac u cilju izviđanja u pravcu neprijateljskih uporišta: Gradec, Vrbovec i Repinec. Vidi dok. br. 131.

² Gubici Prve brigade Trideset treće divizije u ovim borbama bili su: 5 mrtvih, 7 ranjenih i 1 nestao. Opširnije o tome vidi dok. br 100, 130.

rišta 12 km j.z. Petrinje.³ Budući su njemačke snage po osnovi napustile Marinbrod i Graberje (6.5 i. i 8 km s. i. Gline) te Gore i Glinsku Poljanu (4 km z. Gora), partizani su ušli u ta mjesta.⁴

Plaški: Odbijen je neprijateljski napadaj na mostove kod Plaškog.⁵ Napadaj kod Josipdola na njemačku preselicu odbijen je uz gubitke po obe strane.⁶ ;

Jadranska obala:

O. Murter očišćen je od partizana. Neprijatelj je uzmakao čamcima.

12 km z. s. z. Skradina zauzeto je jedno neprijateljsko skladište s odjevnim predmetima i drugom opremom.

III DJELATNOST NEPR. ZRAKO- PLOVSTVA

Neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je naše obzorbne brodove kod o. Uljana i mjesto Rogoznicu. Šteta je neznatna.

*Djelatnost vlast,
zrakoplovstva:*

Bombardirane su partizanske drvenjare za stanovanje na k. 595 (15 km j. z. Našica). Vršeno je razviđanje i bacanje promičbenih letaka.

IV OBĆENITO:

Osim izloženog u toku manjih djelatnosti kod Varaždina, Križevaca, Kutine, Čazme i Ozlja poginulo je 2, a predala su se 4 partizana. Uhićeno je 84 vojna neposlušnika.

³ Odnosi se na Glinsko Novo Selo iz kojeg je ustaška posada pobjegla pred napadom Četvrtre brigade Sedme NOU divizije. Vidi dok. br. 49.

⁴ Ova mjesta su napustile jedinice njemačke Prve brdske divizije 14 marta a ušle su u njih jedinice Sedme udarne divizije. Vidi dok. br. 57 u ovoj knjizi i dok. br. 28/15—1 i 29/15—1, k. 158 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁵ i ⁶ Vidi dok. br. 55 i 81.

U Kamenici partizani su odveli 5 naših vojnika, koji su čuvali poštu.

V DOGODAJI NA PRUGAMA :

Na pruzi Zagreb — Sisak 16. III u 2025 sati između ž. postaje Mraclin i Vel. Gorica naišao je putnički vlak na minu.⁷ Izklizla su službena i troja putnička kola. Poginuo je vlakovođa, a 13 putnika je ranjeno.

Na pruzi Bjelovar — Križevci noću 15/16. III minirana je pruga između ž. postaje Rovišće i Crkvena.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M. P.)

BR. 150

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 18 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA RUDNIK TUŠNICA I DIVERZIJAMA NA KOMUNIKACIJI ZAGREB — BEOGRAD

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 78/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

18. III 1944 g. 0900 sati.

I OBĆI PREGLED:

Pojačana neprijateljska zrakoplovna djelatnost nad celim državnim područjem.

⁷ U Operaciskom dnevniku Grupe diverzantskih odreda piše o tome sljedeće: »Na pruzi Zagreb — S'sak, između Vel. Gorice i Mraclina, dignut je u vazduh osobni vlak. Uništena je lokomotiva i 5 vagona. Mrtvih je bilo: 24 njemačka vojnika i nekoliko ustaša i veći broj ranjenih. Promet je stajao 14 sati.« (Dokumenat u arhivi Vojnog historiskog instituta pod reg. br. 2—4, k. 121.)

Livno: Jača skupina partizana izvršila je napadaj na osiguranje ugljenokopa Tušnica (11 km. j.i. Livna). Pred nadmoćnim neprijateljem odmakla se naša slaba posada. Poginulo 8, ranjeno 17 partizana. Vlastiti gubitci: 2 domobrana ranjena.

Jadranska obala:

Naknadno se doznaje da su dva neprijateljska razarača kod Trpnja potopila motorni jedrenjak »Rondinela« od 80 tona. Cesta Metković minirana.

6 km. j. z. Trogira pronađeno je neprijateljsko skladište oružja i streljiva. Plien: 30 strojopuška, 87 američanskih strojosamokresa, 8 lakih bacača i veća količina streljiva.

III DJELATNOST
NEPR. ZRAKOPLOV-
STVA :

16. III neprijateljski zrakoplovi bombardirali su Perković, Knin, Zadar, Dubrovnik, Ploče, Vrbosku i Jelsu na o. Hvaru. Stete i žrtve neznatne. Srušena su 3 nepr. zrakoplova.

Djelatnost vlast.

zrakoplovstva: Vršilo je razviđanja i bacalo promičbene letke.

IV OBĆENITO :

Osim izloženog, u toku manjih djelatnosti kod Čazme, Kutine, Ozlja i Broda poginulo je 11 partizana, uhićeno 27, a prijavilo se 12 vojnih neposlušnika. Vlastiti gubitci: 1 zastavnik i 6 domobrana zarobljeno, 1 domobran ranjen.

V DOGOĐAJI NA PRUGAMA:

16. III u 0500 sati minirana je ž. pruga kod ž. p. Brezine-Bujavica.¹ Promet je prekinut.

¹ U operacijskom dnevniku Diverzantskog odreda Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske piše o tome sljedeće: »Na stanici Brezine-Bujavica razbijeno je jedno skretničko srce. Tom prilikom stavljena je šrapnel mina u jamu koju je iskopala mina pri razbijanju skretničkog srca. Posle toga naišla je banditska patrola i htela se slikati kod te jame. Jedan od bandita skočio je u jamu. Mina je ubila 10 bandita a 10 ih je ranjeno.« (Dokumenat u arhivi Vojnog istorijskog instituta pod reg. br. 2—4, k. 121.)

17. III u 2235 sati između ž.p. Staro Topolje i Andrijevci putnički vlak naišao je na minu.² 6 vagona izklizlo (4 izgorjela).

Iste noći odbijen je napadaj na ž.p. Andrijevci. Noću 17/18. III naišao je na minu putnički vlak između ž. p. Andrijevci i Perkovci Stari, a između ž. p. Garčin i Staro Topolje eksplodirala je mina.³

18. III u 0339 sati vojnički vlak naišao je na minu između ž. p. Čulinec i Sesvete.⁴ 3 kola su izklizla.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M. P.)

i

² i ³ Miniranje pruge 1 napad na vlak izvršile su jedinice Dvanaeste divizije. Opširnije o tome vidi dok. br. 51 i 64.

⁴ Minu su postavili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 19 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU VIROVITICE, DARUVARA, OGULINA, DONJEG LAPCA I BENKOVCA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 79/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA
19. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED :

Jaka neprijateljska zrakoplovna djelatnost u području: Šibenik — Drniš — Knin — Split.
Živahna neprijateljska djelatnost na obokrbnoj cesti Bihać — Knin.

II PODRUČJA :

Zagreb: Podhvat u području s.z. Zagreba završava se bez dodira s neprijateljem, koji se razpršio u manje skupine i izbjegava borbu.¹ Ukupno je uhićeno 100 partizana i sumnjivih osoba.

Zlatar: Dielovi posade Zlatara zaposjeli su Zlatar-Bistricu.

Koprivnica: 17. III naše snage zauzele su s. Đelekovec (9 km s. Koprivnice), a slabije naše snage bile su u Legradu.

Ivanić Grad: Kod s. Sobočani (5 km s. i. Ivanić Grada) razpršena je skupina od 100 partizana.² 10 partizana je poginulo, 15 ranjeno.

Banova Jaruga: S. s. i. Banove Jaruge odbijen je napadaj jače skupine partizana. Poginulo je 15 partizana.³

¹ Vidi dok. br. 72.

² Riječ je o jednom bataljonu Druge NO brigade Trideset treće divizije. Iz izvještaja Desetog korpusa NOV Jugoslavije vidi se da je tom prilikom jedna drugarica lakše ranjena i da drugih gubitaka u ljudstvu nije bilo. Vidi dok. br. 130.

³ Vjerovatno se odnosi na napad koji je izveo Posavski NOP odred 18 marta na domobrane sjeverno od Novske. Vidi dok. br. 124.

Virovitica: U podhvalu iz Pitomače u smjeru Virovitice 0 oslobodeni su Spišić Bukovica i Lozan (7 i 10 km s. z. Virovitice). Gubitci partizana: 34 poginula, 16 zarobljeno, 2 prebjegla. Vlastiti gubitci: 2 poginula, 9 ranjenih.

Daruvar: Pri prodoru njemačkih snaga iz Daruvara u smjeru Suhopolja (12 km j. i. Virovitice) kod Pivnice (24 km s. i. Daruvara) odbacene su veoma jake partizanske snage,⁴ a kod Suhopolja razpršena je slabija part. skupina. Neprijateljski gubitci: 119 poginulo. Vlastiti gubitci: 1 poginuo, 11 ranjeno (Niemci).

Ogulin: Uspješno se nastavlja podhvat u području Ogulina. Neprijatelj se povlači pred našim snagama iz područja Plaški — Tounj.⁵ 6 km j.j.i. Plaškog odbijeni su part. napadaji. 13 part. je poginulo, a mnogo ih je ranjeno i zarobljeno, dok su 3 prebjegla. Vlastiti gubitci: 4 poginula (1 častnik), a 20 ranjeno (svi Niemci).

D. Lapac: Pojačana je partizanska djelatnost u području D. Lapca, gdje se partizani nalaze u borbi i s četnicima, koji su 17. III uspjeli odbaciti part. s visova sjeverno od D. Lapca.

Jadranska obala:

U toku je podhvat u području Benkovca.⁶ 17. III pod slabijim neprijateljskim odporom dostignuta je crta: Ceranje — Oton (7 i 12 km j. Benkovca).

Neprijateljski svjetlometni znaci s otoka Visa i Lastova.

Djelat, nepr. zrakoplovstva: 16. III neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je Šibenik. Uništen je gat Krke i carinarnica. Poginulo je 6 osoba.

⁴ Odnosi se na dijelove Sedamnaeste i Dvadeset prve brigade Dvadeset osme divizije. Ukupni gubici ove divizije u borbama od 5 do 24 marta bili su: poginulih 72 i ranjenih 101. Vidi dok. br. 122.

⁵ Iz izvještaja Štaba Osme divizije vidi se da njene jedinice nisu napustile Plaščansku dolinu. Vidi dok. br. 81 i 115.

⁶ Opširnije o tome vidi dok. br. 91.

17. III neprijateljsko zrakoplovstvo ponovo je bombardiralo Šibenik. Napadnut je predio Crnica. Porušeno je 6 kuća. Ima 6 mrtvih i 5 ranjenih osoba,.,
Srušen je 1 neprijateljski zrakoplov.

IV OSOBITOSTI :

Uslied poteškoće s brodovima otežana je obskrba na otocima.

Obćenito:

Pri čišćenju Bilo Gore od strane SS redarstva poginulo je 136 partizana, ranjeno 2, zarobljeno 6, prebjegla 3. Zaplijenjeno: 2 strojnice, 18 pušaka, 2 samokresa, 22 konja i veća količina streljiva i oprema.

U toku manjih djelatnosti u području Ivanić Grada, Križa, Dugog Sela, Zagreba, Daruvara, Križevaca, Ozlja i Varaždina poginulo je 18, zarobljeno 7 (sa oružjem), uhićena 3 partizana i 2 part. pomagača, prijavio se 71 voj. neposlušnik i 6 partizana. Vlastiti gubitci: 1 ustaša ranjen.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 20 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU HRVATSKOG ZAGORJA, SLAVONIJE I BANIJ E

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE la BROJ 80/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

20. III 1944 g. 0900 sati.

I OBĆI PREGLED:

Uspješno se nastavljaju podhvati u području Bilo Gore.

Preliet jačih skupina neprijateljskog zrakoplovstva preko našeg područja; bombardiran je Metković.

II PODRUČJA :

Zlatar: Noću 18/19. III odbijen je napadaj partizana¹ na posadu s. Poznanovec (5 km j.z. Zlatara). 6 partizana je poginulo.

U noćnom razviđanju 18/19. III prema s Martinšć'ni (4,5 km s. Zlatara) došlo je do borbe s partizanima. 1 ustaša je ranjen, neprijateljski gubitci neocienjeni.

18. III protjerana je jača ušančena part. skupina sa Vinskog Vrh a (2,5 km s.i. Marije Bistrice). 15 part. je poginulo, 25 ranjeno, zaplijenjen je 1 sanduk streljiva za strojnicu.²

Daruvar: 18. III raztjerana je slabija skupina partizana kod Turčević Polja (15 km s.i. Daruvara).

¹ Vjerovatno dijelovi Zapadne grupe NOP odreda Desetog korpusa. Vidi dok. br. 72.

² U izvještaju Štaba Zapadne grupe NOP odreda Desetog korpusa piše o tome sljedeće: »Ustaše su naišle u tri pravca sa snagama od 200 vojnika potpomognute sa artiljeriskom i m'nobacačkom vatrom iz Bistrice. Zaseda se je povukla bez gubitaka, nanijevši neprijatelju izvjesne gubitke«. Vidi dok. br. 72.

- Virovitica:* U podhvalu postrojbi V ustaškog sdruga i njemačkih četa na području Bilo Gore oko Pitomače (17 km s. z. Virovitice) razpršene su 3 part. »brigade«, koje su ostavile navodno oko 800 mrtvih — ranjenih i zarobljenih, a ostaci su se povukli na područje Psunja i Papuka³ (izv. gl. rav. za jav. red i sig.).
- Našice:* 17. III raztjerana je skupina partizana na području 16 km s.s.z. Našica.
- Petrinja:* 18. III odbijen je slabiji noćni napadaj na osiguranje Petrinje.
- Bihać:* Slabija neprijateljska djelatnost sjeverno od Cazina i kod D. Lapca.

III DJELAT. NEPR. ZRAKOPL.:

Na obalnom pojasu i nad otocima živahna dnevna i noćna zrakoplovna izviđačka i lovačko-bombarderska djelatnost. Vršen je i napadaj u niskom lietu na njemački samovozni povoz.

19. III neprijateljski zrakoplovi oko 1300 sati izbacili su teret bombi u okolici Karlovca. Pronađeno je više požarnih bombi koje nisu eksplodirale.

19. III neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je Metković. Bačeno je oko 100 bombi. Vojnički objekti nisu pogodeni. Pruga razorena na 1 mjestu. Do sada poznati gubitci: 1 vojnik, • 1 građanin i 1 žena poginuli.

U toku 17. III protuzrakoplovna obrana Broda pogodila je 1 neprijateljski zrakoplov tipa »**Leteća tvrđava Forttref II**« koji je pao kod Miričine (28 km j.i. Doboja). Jedan član posade je zarobljen. Osim toga srušen je 1 neprijateljski zrakoplov kod Trebinja i 1 na o. Hvaru.

³ Na području Pitomače u to vrijeme nije bilo nijedne brigade. U sjeverozapadnom dijelu Hrvatske operisale su tada jedinice Desetog korpusa. O njihovom razmještaju vidi dok. br. 72, 130 i 131.

IV OBĆENITO:

Osim izloženog u toku manjih djelatnosti kod Ozlja i Zlatara poginuo je 1 partizan i uhićeno više part. suradnika.

V DOGODAJI NA PRUGAMA :

Na želj. prugi Zagreb — Karlovac noću 18/19. III eksplodirala je mina između ž.p. Leskovac i Horvati. Kvar je popravljen.

Na pruzi Karlovac — Metlika noću 18/19. III partizani su zapalili želj. p. staju Bubljarci i 20 praznih vagona. Na pruzi Zabok — Varaždin 18. III u 2330 sati između ž.p. Sutinske Toplice i Zlatar-Bistrica part. su razorili jedan most u dužini 11 metara.⁴

Na pruzi Zagreb — Sisak 20. III u 0500 sati između ž. p. Vel. Gorica i Turopolje brzi vlak naišao je na minu,⁵ koja je eksplodirala pod 6. kolima. Na kolima neznatno oštećenje, a pruga je lakše oštećena.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

⁴ Most su razorili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 130.

• Minu su postavili diverzanti Drugog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 21 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA POSADU U MARIJI BISTRICI, NOVOM SELIŠTU I STATIVAMA I BORBAMA NA PODRUČJU KRIŽEVACA I NA BILO GORI

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 81/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

21. III. 1944 g. 09 00 sati.

I OBCI PREGLED:

Jaka djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva u obalnom području.

Pojačana neprijateljska djelatnost u području Križevaca i Petrinje.

II PODRUČJA

Zagreb:

Noću 19/20. III odbijen je vatreni prepad na stražu kod Jakuševačkog mosta.

Zlatar:

20. III zapalili su part. zgradu občinskog poglavarstva u s. Mihovljan (9 km s. z. Zlatara).

Noću 19/20. III odbijen je vatreni prepad na posadu u Zlatar-Bistrici.

Križevci:

Pojačana je part. djelatnost u području Križevaca.¹ 18. III kod s. Donjare (11. 5 km s. i. Križevaca) part. su uništili 1 njemački teretni samovoz.² 5 njemačkih vojnika je poginulo. 1 častnik i 1 vojnik su se spasili, a za sudbinu 4 njemačka vojnika ne zna se.

Još 1 njemački teretni samovoz iz Križevaca izgleda nastradao je na putu Križevci — Koprivnica.

¹ Na području Križevci — Koprivnica dejstvovala je tada Trideset druga divizija Desetog »Zagrebačkog« korpusa. Vidi dok. br. 130 i 131.

² Kamion je uništio Drugi bataljon NO brigade »Matija Gubec«. Iz izvještaja Trideset druge divizije vidi se da je tom prilikom ubijeno 8, a zarobljena 3 njemačka vojnika i da je zaplijenjeno: 1 automat, 11 pušaka i druga vojnička sprema. Vidi dok. br. 131 u ovoj knjizi i dok. br. 3/1—6, k. 58 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

- Ivanić Grad:* Kod Peščenice (3 km. s. Ivanić^Grada) protjerana je skupina partizana i spriječen je pokušaj razaranja želj. pruge.
Naše snage pri razvidanju u području: Vučje Jame (187) — Đurino Br. (189) — Grabersko Brdo (178) (6—9 km s. Križa) protjerali su jaču skupinu partizana, 2 part. su poginula, zaplijenjen 1 konj sa opremom.³
- Kutina:* Pri razvidanju u području Caire (8 km s. s. i. Kutine), Bršljanica i Dišnik (8 km z. i 7 km s. z. Garešnice) došlo je do borbe s 1. Moslavačkom brigadom. Poginulo 18, zarobljen 1 partizan.⁴ Vlastiti gubitci: 5 ranjenih.
Noću 19/20. III skupina part. izvršila je napadaj na bunker 2 km j. z. Kutine. 8 domobrana zarobljeno.⁵
- D. Miholjac:* Ustaška zasjeda kod šume Polom (12 km j. z. D. Miholjca) uništila je manju skupinu partizana.
- Požega:* Pri nasilnom razvidanju smjerom Brestovac — Zakorenje (6 km z. Požege) došlo je do sukoba s jačim neprijateljem. 2 part. su zarobljena.
- Petrinja:* Uslied odlazka njemačkih snaga iz područja južno Petrinje — part. se približuju Petrinji.⁸
Put Petrinja — Gore part. su prokopali i postavili prepreke.
Noću 17/18. III odbijen je napadaj skupine part. na ustašku posadu u s. Novo Selište (3 km j. z. Petrinje). 1 ustaša je ranjen.
- Karlovac:* Noćni vatreni prepad 19/20. III na posadu Stative (7 km s. z. Karlovca) ostao je bez učinka.
- Djelat, vlast, zrakopl.:*
Vršilo razviđanje i bacanje promičbenih letaka.
- Djelat, nepr. zrakopl.:*
19. III neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je Metković i Gabelu, kao i želj. postaju

* Odnosi se na jedan bataljon Druge NO brigade Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 130.

⁴ i ⁸ Vidi dok. br. 100 i 130.

* Prema izvještaju Štaba Sedme divizije ovo područje napustile su 14 marta jedinice Prve kozačke konjičke divizije. Vidi dok. br. 62 u ovoj knjizi i dok. br. 3/1, k. 813 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Hrasno. Na postaji Hrasno oštećen je želj. stroj, a između Hrasna i Hutova napadnut je pomoćni radni vlak čiji je stroj onesposobljen za dalju vožnju. Žrtava nema.

18. III. neprijateljsko zrakoplovstvo tuklo je strojničkom vatrom skladište benzina »Shell« u Dubrovniku, jedan tenk je izrešetan. Istog dana ponovo je bombardiran Šibenik, kao i želj. postaja Zitnić (22 km s. i. Šibenika).

Uništen je 1 želj. stroj, a u luci Šibenika potopljen je 1 brod. Ima 4 mrtva i 7 ranjenih. Od bombardiranja 17. III. izkopano je izpod ruševina još 8 mrtvih.

19. III bombardirana je luka u Splitu i tom prilikom je srušen svjetionik kod Sustjepana, i oštećeno brodogradilište u Vranjici.

Istog dana bombardirana je Šolta.

19. III neprijateljski zrakoplovi u niskom lietu u 2 maha mitraljirali su Dubrovnik. Na Stradunu i pred Kneževim dvorom 2 mrtva i 7 ranjenih.

Obćenito:

Pri daljnjem čišćenju Bilo Gore po SS oružničtvu poginulo je 12, zarobljeno 11 partizana⁷. Plien u oružju i streljivu. U toku manjih djelatnosti u području D. Miholjca, Petrinje, Ozlja i Kutine predalo se 3 partizana (1 s oružjem) i 5 vojnih neposlušnika uhićeno. Vlastiti gubitci: 5 ustaša ranjeno.

Dogodaji na prugama:

Na želj. pruzi Zagreb — Karlovac 19. III u 23 00 sati između ž. p. Domagović i Jastebarsko minirana je pruga na više mjesta. Kvar je popravljen.

Na želj. pruzi Zabok — Krapina 20. III u 06 15 sati između ž. p. Vel. Ves i Sv. Križ-Začretje mješoviti je vlak napadnut puščanom i strojopuščanom vatrom. Napadaj je odbijen, 1 ustaša ranjen, 2 partizana poginula. Na želj. pruzi Sunja — Bos. Novi 20. III u 12 60 sati između ž. p. Volinja i Dobrljin teretni je vlak naišao na minu. Poginulo je 7 njemačkih vojnika i 1

⁷ Vidi dok. br. 152.

željezničar, a strojovođa i vlakovođa su ranjeni. Na želj. pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 20. III u 19 40 sati između ž. p. Prečec i Ivanić Grad naišao je teretni vlak na minu.⁸

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

BR. 154

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOB-RANSTVA OD 22 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA POSADE U POZNANOV-CU, ĐULAVECU, PIVNICI I UNIŠTENJU NJEMAČKE POSADE NA ŠOLTI

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 82/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

22. III

I OBČI PREGLED :

Pojačana neprijateljska djelatnost na o. Šolti i Čiovu, te u obalnom području, te jaka djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva nad istim područjem.

Pojačana djelatnost partizana u području: Otoka — D. Lapca.

II PODRUČJA :

Zagreb: Kod s. Rugvice (6 km j. Dugog Sela) oružnički vod u obhodnji sukobio se s nadmoćnijom sku-

⁸ Minu su postavili diverzanti Trećeg diverzantskog bataljone. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.,

pinom partizana. Uz pomoć pojačanja upućenog iz Dugog Sela partizani su raztjerani, te je zauzeto selo. Poginuo je 1 oružnik. Neprijateljski gubitci nisu još javljeni. Progon se nastavlja.

Noću 20/21. III odbijen je ponovni napadaj partizana na posadu s. Poznanovec (5 km j. z. Zlatare).

Popovača: Kod s. Voloder (6 km j. i. Popovače) odbijen je napadaj partizana na 1 bunker¹ i protjerana je manja skupina part. koja je pripremala rušenje želj. pruge.

Daruvar: Pošto je protjeran neprijatelj² izvršeno je osiguranje puta Daruvar — Đulavec — Suhopolje, te su uspostavljene naše posade u Bastajima, Đulavecu i Pivnici.³ Uzpostavljen je i b. b. spoj: Daruvar — Đulavec — Pivnica.

Noću 19/20. III odbijen je neprijateljski napadaj na Đulavec i Pivnicu. 2 njemačka vojnika poginula, 3 ranjena. 21. III neprijatelj je prekinuo b. b. spoj Daruvar — Đulavec i postavio zasjede kod s. Koreničani (12 km s. i. Daruvara) s kojima su se sukobile naše obhodnje. Pojačanjima iz Daruvara i Đulaveca neprijatelj je razpršen. Vlastiti gubitci: 2 poginula i 2 ranjena (ustaše).

Neprijatelj je minirao put Pivnica — Daruvar. Do sada su pronađene 3 mine engleskog podrijetla.

Prikupljanja part. kod Kuzme i Lisičine (5 km j. i. Đulaveca) tučena su topničkom vatrom.

Jake neprijateljske snage, navodno 1 »divizija«, obkoljavaju Hercegovac⁴ (10 km s. z. Daruvara).

¹ Riječ je o fingiranom napadu. Izvela ga je jedna desetina Prve NO brigade Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 100.

² Odnosi se na dijelove Dvadeset osme divizije. Vidi dok. br. 122.

³ Navedena mjesta posjele su jedinice Četvrtog Gorskog zdruga po naređenju njemačke Četrdeset druge lovačke divizije, da bi osigurale prolaz njemačkih snaga u Mađarsku. Pod pritiskom Dvadeset osme divizije neprijatelj je poslije četiri dana napustio ova mjesta pretrpjevši znatne gubitke. Vidi dok. br. 122 i 161.

* Na području Hercegovca operisala je tada Trideset treća divizija (Druga divizija Desetog korpusa). Vidi dok. br. 130.

Jastrebarsko: 21. III kod s. Malunje (4 km j. z. Jastebarskog) razpršena je po ustašama jača skupina partizana.⁵ Poginulo 32, zarobljeno 13 partizana, a zaplijenjeno: 4 strojopuške, 13 pušaka i 1 konj sa opremom.

Generalski Stol:

Odbijen je napadaj partizana na njemačku preselicu. 7 njemačkih vojnika je poginulo. Neprijateljski gubitci nisu ocijenjeni.

Rogatica:

Livno: Uzpostavljen je promet na cesti Livno — Imotski.

Jadranska obala:

Kod s. Srinjine (14 km i. Splita) u sukobu s premoćnijim neprijateljem poginule su 2 ustaše, a 1 je ranjen.

19. III neprijatelj pod zapovjedništvom anglo-američkih časnika podpomognut i od neprijateljskog zrakoplovstva zauzeo je otok Šoltu.⁶ Jedna njemačka sat, koja je branila Šoltu, poslie ogorčene borbe i težih gubitaka svladana je, te je ostatak pao u neprijateljsko zarobljeništvo.

U području 6—15 km s. Bribirskih Mostina (24 km s. z. Šibenika) poginulo je 9 part., a 12 ih je zarobljeno, dok je zaplijenjeno: 31 strojopuška, 60 mina, ručno oružje i dojavna oprema. Vlastiti gubitci: 3 poginula, 1 nestao (Niemci).

⁵ Odnosi se na dijelove Zumberačko-pokupskog NOP odreda. Vidi dok. br. 107.

⁶ Štab Osmog korpusa poslao je 20 marta Vrhovnom štabu NOV i PO Jugoslavije depešu u kojoj piše: »U zoru 19 marta u saradnji sa avijacijom saveznici likvidirali njemački garnizon u s. Grohote O. Šolta. Zarobljeno 100 njemačkih vojnika i 2 oficira. Civilno stanovništvo će se evakuisati«. U dnevnom izvještaju njemačkog Petnaestog brdskog armiskog korpusa od 20 marta piše da su Šoltu zauzele englesko-američke i partizanske snage i da je čitava četa iz sastava 264 pješadijske divizije uništena, odnosno zarobljena. Opširnije o tome vidi dok. br. 19—14, k. 523 i Minhen 5/1291—1292 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Pojačana partizanska djelatnost na O. Ciovu i na cesti Drniš — Muć gdje su partizani zauzeli i jedno manje ustaško uporište.⁷

U toku je podhvata naših snaga na o. Rabu.⁸ Jedan torpiljer je izgubljen. Dosada je uhvaćeno 100 sumnjivih mužkaraca sposobnih za oružane snage. Plien: 2 strojopuške, ručno oružje i streljivo. Živahna neprijateljska zrakoplovna djelatnost u obalnom području.

Djelat, nepr. zrakopl.:

O bombardiranju Metkovića na dan 19. III javljeno je: 18 neprijateljskih bombardera bombardiralo je područje želj. postaje i grad na lievoj obali r. Neretve. Velik broj kuća je porušen i oštećen. Zelj. je pruga na nekoliko mjesta presječena. Dosada je izvučeno izpod ruševina 1 mrtva i više ranjenih osoba.

O bombardiranju Knina na dan 19. III javljeno je: na grad je bačeno oko 40 bombi. Rušenja i štete su velike. 3 osobe su poginule, 22 ranjene i 7 teretnih samovoza uništeno.

O napadaju neprijateljskog zrakoplovstva na Dubrovnik na dan 19. III javljeno je: neprijateljski zrakoplovi su u 2 maha tukli strojničkom vatrom Gruž, Pile, Stradun, gradsku luku, brodogradilište »Mokošica« (u r. Ombla) i otok Lokrum. Ima 3 mrtva i više ranjenih. Pri napadaju na Primošten teško je oštećen od 5 neprijateljskih bombardera parobrod »Venezia« i zapaljen i motorni jedrenjak s 18 tona živežnih namirnica.

Na cesti Šibenik — Drniš neprijateljsko zrakoplovstvo uništilo je 2 naša teretna samovoza. Zadar je tučen strojničkom vatrom.

Nad područjem Senj — Sušak zrakoplovna odbrana je navodno srušila 8 neprijateljskih zrakoplova (nedzpitano izvješće).

⁷ Odnosi se na selo Ramljane koje su oslobodile jedinice Svilaško-mosečkog NOP odreda. Vidi dok. br. 92.

• Rab su zauzele dvije čete 847 grenadirskog puka 392 legionarske divizije. Opširnije o tome vidi dok. br. 1/2, k. 572, 39/14, k. 18 i dnevni izvještaj Petnaestog brdskog armiskog korpusa Minhen — 5/1291—1292 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Obćerito:

U toku manjih djelatnosti na području Varaždina, Jastrebarskog, Kostajnice, Petrinje, Rame, Travnika, Sinja i Splita poginulo 2, ranjeno 8 i 2 zarobljena partizana, 70 vojnih neposlušnika i 200 sumnjivih osoba uhićeno, a prijavilo se 53 voj. neposlušnika.

Vlastiti gubitoi: 2 poginula, 9 ranjeno (1 častnik).

Događaji na prugama:

Na pruzi Dugo Selo — Križevci 12. III u 09.40 sati između ž. p. Prikraj i Vrbovec napadnut je putnički vlak od odmetnika.⁹ Poginulo je 6 vojnika, a ranjeno 3.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

BR. 155

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 23 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU BJELOVARA, DARUVARA I OMIŠA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 83/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

23. IH. 1944 g. 09 00 sati.

I PODRUČJA :

Bjelovar: Kod s. Farkaševac (14 km z. j. z. Bjelovara) protjerana je manja skupina partizana.

⁹ Napad na ovaj vlak izvela je Prva NO brigada Trideset treće divizije. Vidi dok. br. 130.

Kod s. Stefanje (15 km j. z. Bjelovara) naši razviđački dielovi naišli su na nadmoćnije neprijateljske snage, te su se morali vratiti u Bjelovar. Vlastiti gubitci: 2 poginula.

Popovača: Noću 19/20. III kod s. Osekovo (6 km j. i. Popovače) protjerana je manja skupina partizana. 2 partizana su poginula. Plien: 1 puška. Vlastiti gubitci: 1 častnik ranjen.

Daruvar: Kod s. V. Miletinac i Turčević Polje (15 km s. i. Daruvara) razpršena je slabija skupina partizana. 4 poginula, 2 zarobljena i 1 prebjegao partizan. Plien: 2 puške, 6 bodova,¹ 2 gorske kuhinje.

Osijek: Kod s. Poganovci (22 km z. j. z. Osijeka) odbijen je napadaj part. na jednu njemačku preselicu.²

Jadranska obala:

Kod Omiša odbijen je napadaj partizana na naše topničke postave sjeverno Omiša. 11 km j. i. Podgore (7 km j. i. Makarske) 1 njemački teretni samovoz naišao je na minu. 10 njemačkih vojnika je ranjeno.

Djelat, nepr. zrakopl.:

Noćni prelieti 22/23. III neprijateljskih zrakoplova radi uznemiravanja i obskrbe partizana na celom području.

U području Metkovića nepr. zrakopl. napali su preselicu samovoza i uništili 3 samovoza, 13 osoba je ranjeno.

Obćemito: U toku manjih djelatnosti u području Daruvara, Bjelovara, Karlovca, Križevaca, Koprivnice i Siska poginulo je 17, ranjena 2, zarobljen 1, predalo se 7 partizana. Uhićeno 28, dobrovoljno

¹ Noževa

² Napad na ovu njemačku kolonu izveli su dijelovi Osječkog NOP odreda. Ubijeno je 15 neprijateljskih vojnika, a zaplijenjen jedan puškomitraljez i 4 karabina. Vidi dok. br. 118.

se prijavilo 9 vojnih neposlušnika. Zaplijenjena je 1 strojopuška, 2 puške. Uništena 1 teška strojnica. Vlastiti gubitci: 2 ustaše ranjeni.

Osobitosti:

Skupina od oko 150 partizana upala je u s. Ostrna (4 km j. i. Dugog Sela) i zapalila mjestnu školu i vatrogasni dom.

U s. Husain (3 km s. i. Kutine) manja skupina partizana napala je iz zasjede radnike, koji su se vozili iz Kutine u Goilo. Ranjen je 1 radnik, 20 ih je odvedeno, dok je 30 radnika uspjelo pobjeći.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Karlovac 22. III u 08.18 sati između ž. p. Leskovac i Zagreb putnički vlak je naletio na minu.⁸ Lokomotiva i službena kola su se prevrnula, a 4 putnička kola su teže oštećena. Poginulo je 16 osoba (od toga 1 ustaša, 2 domobrana i 1 njemački častnik). Teško je ranjeno 47, a lakše 70 osoba. Promet je uzpostavljen istog dana u 18.00 sati.

Na pruzi Bjelovar — Garešnica između Bulinca i Severina (12 km j. i. Bjelovara) napadnut je osobni vlak. Napadaj je odbijen. 3 osobe ranjene.

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 23. III u 06.58 sati između ž. p. Ivanić Grada i Deanovec teretni vlak je naletio na minu.⁴ Pruga je u prekidu.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)

Helbich

⁸ Minu su postavili diverzanti Drugog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁴ Vlak su minirali diverzanti Trećeg diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 130.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 24 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU ZLATARA, DARUVARA, VIROVITICE, JASTREBARSKOG, KARLOVCA, OTOČCA I NA OTOKU RABU

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 84/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

24. III. 1944 g. 09 00 sati.

I OBĆI PREGLED :

Otok Rab očišćen od partizana.
Potučena je 1 part. skupina u području Zlatara. Postignut je podpun obranbeni uspjeh u području Pivnice i Đulaveca i navalni kod Suhopolja u području Virovitice.
Živa neprijateljska zrakoplovna djelatnost u obalnom području.

II PODRUČJA :

Zagreb: 23. III u 00.45 sati odbijen je manji vatreni prepad na stražu u s. Mikulić (4 km s. z. Zagreba).

Zlatar: Ustaške postrojbe i jača oruž. obhodnja potukle su 23. III kod s. Žitomira (8 km i. Marije Bistrice) jaku skupinu partizana.¹ 120 partizana je poginulo² (i zapovjednik brigade), 5 partizanki zarobljeno, a zaplijenjeno: 35 pušaka, 2 samokresa, 2.500 puščanih naboja, sva pismo-hrana, 2 pisaača stroja, 1 krugoval i 9 konja. Vlastiti gubitci: 1 ustaša poginuo, a 5 ustaša i 1 oružnik ranjeni.

¹ Odnosi se na dijelove NO brigade »Matija Gubec«. Opširnije o tome vidi dok. br. 131 i 157 u ovoj knjizi i dok. br. 3/1—10, k. 58 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

² Ukupni gubici NO brigade »Matija Gubec« u ovim borbama bili su: 15 mrtvih i 6 ranjenih. Vidi dok. br. 131.

Kod s. Belec (5 km s. i. Zlatara) odbijen je napadaj skupine partizana u jakosti jedne sati na ustašku zasjedu. 24 part. poginulo. Vlastiti gubitci: 6 nestalih.

Sv. Ivan Zelina:

22. III kod s. Orešje (8 km s. Sv. Ivan Zelina) odbijen je napadaj partizana na 1 ustaško-oružničku obhodnju. 3 part. su poginula.

Bjelovar:

Djelotvornom topničkom vatrom spriječeno je okupljanje part. kod s. Kume i Ildžić (5 km j. i. Bjelovara).

Kutina:

Sjeverno Kutine protjerana je skupina partizana. Poginulo 18, zarobljen 1 partizan.

Daruvar:

Podhvatom jedne naše gorske postrojbe³ iz Pivnice i Đulaveca 22. III oko 09.00 sati odbačene su partizanske snage⁴ od puta Pivnica — Dulavec (16 i 24 km s. i. Daruvara).

U 10.00 sati poduzeo je neprijatelj protunapadaj znatno jačim snagama, te je došlo do ogorčene borbe, koja je trajala do 19.00 sati. U borbu su ubačene pričuve iz Daruvara i Bastaja,⁵ te je neprijatelj odbačen. Podhvatne snage prenoćile su u Dulavecu. 39 partizana poginulo. Zaplijenjeno: 1 strojopuška i 2 puške. Vlastiti gubitci: 5 poginulo, 13 ranjeno (zapovjednik bojne sat. Feliks Tolj).

Istog dana odbijen je napadaj partizana® na osiguranje puta između Đulaveca i Bastaja.

Noću 22/23. III odbijen je vatreni prepad na naše snage u Dulavecu. Vlastiti gubitci: 2 poginula i 2 ranjena.

* Odnosi se na Četvrtu gorsku pukovnicu. Vidi dok. br. 161 u ovoj knjizi i dok. br. 3/1—28, k. 58 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁴ i ⁸ Riječ je o dijelovima Dvadeset osme divizije. Vidi dok. br. 122.

⁸ U bojnoj relaciji Prvog zbornog područja za mjesec mart 1944 god. piše o tome sljedeće: »Jaki neprijatelj pokušao je prekinuti vezu između Pivnice — Đulaveca i Bastaja te izolirati Pivnicu i Dulavec. Poslije teške borbe koja je vođena u toku cijelog dana i u koju su između Pivnice i Đulaveca uložene sve snage tih mjesta a između Bastaja i Đulaveca III./4 gor. puk. sa oklopnim vodom neprijatelj je odbačen«. (Dokumenat u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 3/1—29, k. 58.)

Našice: 20. III u područje Našica protjerana je skupina partizana. 2 partizana poginula, 1 zarobljen.

Brod: Ispred naših potjernih odjela skupina partizana 8 km s. z. Andrijevac (22 km i. s. j. Broda) uzmakla je u sjevernom smjeru.

Jastrebarsko: Kod s. Petaki (10 km j. j. z. Jastrebarskog) razbijena je jača skupina partizana. 40 partizana poginulo, 15 zarobljeno (1 zapovjednik »brigade«), a zaplijenjeno: 6 strojnica, veći broj pušaka, šamokresa, ručnih granata i 18 kgr eksploziva.⁷

Karlovac: Kod s. Izimje i G. Kupčine (3.5 km s. Draganići) razpršena je 23. III skupina partizana.⁸ 23. III kod s. Restova (7 km z. Ozlja) protjerana je manja skupina partizana. 2 partizana poginula, 3 part. s oružjem zarobljena, zaplijenjeno 5 pušaka.

Otočac: Kod Poduma (4 km i. Otočca) rastjerana je veća skupina partizana. 31 poginuo, 18 zarobljenih partizana.⁹

Jadranska obala:

Završen je podhvat na o. Rabu.¹⁰ Poginulo 50, zarobljeno 12 partizana, a zaplijenjeno: 5 velikih motornih jedrenjaka, 1 motorni čamac, 37 strojopušaka, 50 ručnih bombi, 91 plinska štitna maska, 247 kac'ga i veća količina pješačkog streljiva.

⁷ Iz izvještaja štabova Trideset četvrte divizije i Turopoljskog NOP odreda, kao i iz bojne relacije Prvog zbornog područja, vidi se da je ova borba vođena 21. marta 1944. god. na pravcu Jastrebarsko - Ilrastje — Malunje. Borbu je vodio Treći bataljon Zumberačko-pokupskog odreda protiv dviju satnija Desete ustaške boine. Bataljon je imao 7 mrtvih, 3 ranjena, 4 nestala i 12 zarobljenih, među njima i zamjenik komandanta bataljona koji je bio ranjen. Od oružja Batalion je izgubio 4 puškomitraljeza i 19 pušaka. Opširnije o tome vidi dok. br. 117 u ovoj knjizi i bojnu relaciju Prvog zbornog područja u arhivi Vojnog historiskog instituta pod reg. br. 3/1—17. k. 58.

⁸ Vidi dok. br. 117. •

⁹ Treća NO brigada Trinaeste divizije vodila je borbu 21. mir⁴a kod Poduma protiv Izviđačkog odreda 392. legionarske divizije i Devetnaeste ustaške bojne i pritom imala 3 lakše ranjena i 8 nestalih. Vidi dok. br. 86.

¹⁰ Vidi dok. br. 154.

Djelat, vlast, zrakopl.

Vršilo razvidanje, prenos streljiva i raznog tvoriva i bombardiralo šumarke oko V. i M. Trnovitice.

Djelat, nepr. zrakopl.:

22. III neprijateljski zrakoplovi bombardirali su područje Trogira. Pojediniosti nisu javljene.

19. III u 11.30 sati neprijateljsko zrakoplovstvo bombardiralo je Knin. Bačeno je 100 bombi razne težine. Tvarne¹¹ štete su veoma velike. Željeznička postaja je sasvim uništena. Do sada objavljeno 2 mrtva i 10 ranjenih. Neprijateljski zrakoplovi potopili su kod Biokova 1 teretni brod.

Obćenito:

Osim gore izloženog a u toku manjih djelatnosti u području Varaždina, Siska, Farkaševca, Belšća, Trnjaci, Tešnja i Gospića poginulo 44, zarobljeno 10 partizana, prijavilo se 66 voj. neposlušnika.

Zaplijenjeno: 2 strojopuške, 9 pušaka i 1 konj. Vlastiti gubitci: 2 poginula i 10 ranjenih.

Događaji na prugama:

Na pruzi Nova Kapela-Batrina — Pleternica 23. III u 07.30 sati napadnut je i zaustavljen teretni vlak na želj. postaji Ratkovića.¹² Stroj je oštećen a više vagona zapaljeno. Osoblje vlaka je odvedeno.

Na pruzi Sunja — Novska 24. III u 02.40 sati između ž. p. Sunja i Staza minirana je pruga i oštećene 2 tračnice.

Kvar će biti popravljen istog dana do 10.00 sati.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

¹¹ materijalne

¹² Napad na vlak izvele su jedinice Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 118.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 25 MARTA 1944 GOD. O ISKRCAVANJU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA OTOK HVAR I NJIHOVOM NAPADU NA KOMUNIKACIJU DARUVAR — PIVNICA I BORBAMA NA PODRUČJU ZLATARA, JASTREBARSKOG, KOSTAJNICE I KNINA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 85/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

25. III. 1944 g. 09 00 sati.

I OBCI PREGLED :

Otok Šolta očišćen od partizana.
Neprijateljsko iskrcavanje i borbe na otoku Hvaru.
2 neprijateljska zrakoplova srušena.

II PODRUČJA :

Zlatar: Ukupni gubitci u podhvat u kod s. Žitomira (8 km i. Marije Bistrice) (dnevno izv. br. 84) povećali su se na 147 mrtvih i 9 zarobljenih partizana.¹ Plien: 40 pušaka i razna oprema.

Koprivnica: Kod s. Javorovac (12 km j. i. Koprivnice) protjerana je skupina part. 8 partizana poginulo, a 4 se predala. Zaplijenjeno 6 pušaka.

Daruvar: Pri probijanju jedne naše gorske postrojbe² 23. III iz Đulaveca (16 km s. i. Daruvara) u Pivnicu (24 km s. i. Daruvara) odbačeni su partizani³ i zaplijenjena 1 strojopuška. Neprijateljski pokušaj ometanja prometa između Bastaja (10 km s. i. Daruvara) i Đulaveca odbijen je vatom.

¹ NO brigada »Matija Gubec« imala je u tim borbama 15 mrtvih i 6 ranjenih. Vidi dok. br. 131 i 156.

² Odnosi se na Drugu bojnu Četvrte gorske pukovnije. Iz bojne relacije Prvog zbornog područja vidi se da je prodor ove bojne na pravcu Đulavec — Pivnica vršen 21. marta. Vidi dok. br. 161.

³ Riječ je o dijelovima Dvadeset osme divizije. Vidi dok. br. 122.

Tokom noći 22/23. III češći vatreni prepadi na posadu Đulaveca.

Našice: Pri čišćenju šume Jasik (11 km j. i. Našica) ubijeno je 16 partizana, 7 zarobljeno, a 1 baraka spaljena.

Podr. Slatina: Jedan njemački teretni samovoz naišao je na minu kod Cabune (11 km s. i. Podr. Slatine). 8 mrtvih i 10 ranjenih Niemaca.

Jastrebarsko: Noću 23/24. III odbijen je napadaj partizana na ustašku zasjedu kod Čabd na (3 km j. i. Jastrebarskog). 2 ustaša poginula, 2 ranjena. 1 nestao.

20. III na cesti Zdenčina — Kupinec napadnuta je od 60 partizana i svladana kozačka obhodnja od 8 momaka.

Kostajnica: 23. III u okolici Kostajnice došlo je do borbe između 1 voda domobrana i znatno jače skupine partizana. Usljed nadmoćnosti neprijatelja vod se povukao u Kostajnicu. 1 domobran ranjen.

Prigodom razviđanja 10 km j. Kostajnice part. u jačini jedne bojne odbačeni su uz djelotvornu podporu vlastitog topništva prema iztoku. 14 partizana je poginulo.

Knin: Prigodom podhvata sjeverno od Knina ustanovljene su jake part. snage 12 km s. s. z. od Knina . . .

Jadranska obala:

Naše postrojbe⁴ ušle su u Pag i Karlobag. Promet Sušak — Rab uspostavlja se.

23. III u 03.20 sati izkrcale su se njemačke postrojbe na o. Šoltu i bez otpora neprijatelja zauzele otok, koji je prolazno bio u neprijateljskim rukama.⁵

22. III u veče izkrcala se na južnoj obali o. Hvara (9,6 km i. j. i. Jelse) neprijateljska

⁴ Odnosi se na Devetu ustašku bojnu. Vidi dok. br. 39/14, k. 13 j u arhivi Vojnog historiskog instituta.

⁵ Vidi dok. br. 154.

skupina jaka oko 400 boraca. Daljnje izkrca-
vanje neprijatelja izvršeno je kod Starog Gra-
da, u do sada nepoznatom broju. Njemačke
snage vode teške borbe s izkrcanim neprijate-
ljem. Protumjere su u toku."

Djelat, vlast, zrakopl.

Bacalo letke i vršilo prienos tvoriva iz Zagreba
u Sarajevo, 1 njemački zrakoplov srušio se 22.
III u 22.00 sati kod s. Pašijan (5 km s. Gare-
šnice). Posada se spasla padobran ma. 2 se na-
laze u Garešnici. a 2 su zarobili partizani.

Djelat.- nepr. zrakopl.:

1 neprijateljski četveromotorni zrakoplov sru-
šen je i pao kod Volinja (6 km j. z. Kostajnice).

Osobitosti:

Komunisti u posljednje vrijeme pljačkaju u
području Livna domove pripadnika hrvatskih
oružanih snaga, oduzimajući od njihovih obi-
telji svu imovinu.

U s. Bankovci (14 km s. i. Našica) skupina od
400 part. opljačkala je pripadnike njemačke
narodnostne skupine.

Obćenito:

Osim gore izloženog, u toku manjih djelatno-
sti u području: Dugog Sela, Jastrebarskog, Lju-
buškog i Kutine pog nulo 10 partizana, uhva-
ćena 2 vojna neposlušnika i 2 sumnjive osobe.
Vlastiti gubitci: 2 ustaše ranjena.

Događaji na prugama:

Na želj. pruzi Sunja — Bos. Novi noću 23/24.
III minirana je želj. pruga između ž. p. Sunja

⁰ Štab Dvadeset šeste divizije poslao je 26 marta depešu Štabu
Osmog korpusa u kojoj piše: »Napad na Hvar počeo je 22 marta. Ne-
prijatelj je bio razbijen iste noći i dana 23, 24 i 25 naš¹ su gonili ne-
prijatelja preko 20 km do s. Bogomolje. Tu je neprijatelj dobio poja-
čanje sa Korčule. Radi blizine kopna, Brača i Korčule mi smo jedinice
povukli do sredine otoka. Saveznici su napustili otok 23 uvečer. U ovim
borbama zarobljeno je 150 Nijemaca (iz sastava 738 puka 118 lovačke
divizije. — Prim. red.), Poljaka i Italijana, te 2 oficira. Među njima i ma-
jor Lerš. Naši gubici 3 mrtva i 20 ranjenih. U borbi se istakao I. bat.
I. brig. Saveznici odali priznanje našim borcima. Prilazimo najširoj
mobilizaciji na Hvaru«. Vidi dok. br. 19—9/1, k. 523 u arhivi Vojnog
istoriskog instituta.

i Majur. Radni vlak koji je upućen da popravi kvar, naišao je na raztavljene tračnice. Izkliznula su 3 štitna kola.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

BR. 158

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 26 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU DARUVARA, PETRINJE, KARLOVCA, KNINA I NA OTOKU HVARU

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 86/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

26. III. 1944 g. 09 00 sati.

I OBĆI PREGLED:

Protunapadajem odbačen protivnik na o. Hvaru. Živahna djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva nad čitavim područjem države, posebno nad obalom.

Srušen 1 neprijateljski četveromotorni zrakoplov

Naše gorske postrojbe u području Daruvara u teškim borbama s partizanima.

II PODRUČJA :

Bjelovar: Topničkom vatrom osujećeno je prikupljanje odmetnika jugozapadno od Bjelovara.

Garesnica: U prostoru Dišnik — V. i M. Bršljanica (6 km s. z. i 7 km z. Garešnice) razpršene su manje part. skupine bez vlastitih gubitaka.

Daruvar: Naše gorske postrojbe u teškim borbama¹ 23. i 24. III s premoćnim neprijateljem kod s. Puklica (18 km s. i. Daruvara) odbacile su partizane bez vlastitih gubitaka. 5 mrtvih partizana nađeno je.

Petrinja: Noću 23. III odbijen je vatreni prepad na stražu Kupskog mosta u Petrinji bez vlastitih gubitaka.
U podhvatima u području Petrinje i Sunje neprijatelj je imao 21 mrtvog i 5 zarobljenih.² Plien: 2 lake strojnice i mnogo ručnog oružja i opreme.

Karlovac: Noću 24/25. III odbijen je vatreni prepad na posadu Ozlja i posadu u s. Stativama (5 km s. z. Karlovca) bez vlastitih gubitaka.

Knin: U podhvatu u području Knina neprijatelj³ je imao 26 mrtvih i 6 zarobljenih.

Jadranska obala:
Uspjelim protunapadajem izbačene su jake neprijateljske snage sa visova 3 km j. i. Jelse na o. Hvaru.⁴ Neprijateljski gubitci: 39 mrtvih (brojano) i 60 mrtvih ocijenjeno.⁵
Podhvat se nastavlja.
Izkrucane neprijateljske snage na o. Hvaru procijenjene su na preko 800 ljudi.

Djelat, vlast, zrakopl.

Vršilo je razviđanja, prienos streljiva i bacanje promičbenih letaka.

¹ Riječ je o borbama koje su vodile jedinice Dvadeset osme divizije protiv Četvrte gorske pukovnije. Opširnije o tome vidi dok. br. 122.

² Vidi dok. br. 84.

³ Na širem području Knina operisale su jedinice Devetnaeste divizije i Grupe NOP odreda sjeverne Dalmacije. Vidi dok. br. 41, 94 u ovoj knjizi i dok. br. 8—1/3, k. 517-A u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁴ Vidi dok. br. 113 i 157.

⁵ Gubici jedinica Prve NOU brigade Dvadeset šeste divizije bili su 4 mrtva i 12 ranjenih. Vidi dok. br. 113 u ovoj knjizi i dok. br. 19—9—1. k. 523 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Djelat, nepr. zrakopl.

24. III napali su nepr. zrakoplovi strojnicama r. Omblu i Babin Kut u području Dubrovnika bez većeg učinka.

Istog dana nepr. zrakoplovi bombardirali su Split. Bačeno je 15 bombi na Firule i Bačvice. Šteta je neznatna, a žrtava nema. Ujedno je napadnut Š benik i brodovi u kanalu Sv. Ante bez štete i žrtava.

24. III naša protuzrakoplovna obrana srušila je iznad uzletišta u Mostaru 1 nepr. zrakoplov uzorka »Liberator«. 4 člana posade zarobljena su, a 4 su izgorila u zrakoplovu. 5 neprijateljskih zrakoplova 15 km s.i. Splita napali su i uništili 2 naša samovoza. 1 domobran i 1 ustaša ranjeni. Živahna neprijateljska djelatnost nad o. Hvarom.

Obćenito:

U toku manjih djelatnosti u području Zagreba, Našica, Banje Luke i Doboja poginulo 13, ranjeno 2 i zarobljeno 2 partizana. Plien: 1 laka strojnica i dosta ručnog vatrenog oružja, strijeljiva i nešto opreme.

U području Našica prijavilo se 55 voj. neposlušnika, a 9 ih je uhićeno.

Događaji na prugama:

Na pruzi Sunja — Novska 25. III u 0705 sati između ž. p. Sunja i Staza m nom je oštećena pruga.⁰ Šteta je istog dana popravljena.

Na pruzi Zaprešić — Zabok 25. III u 1540 sati kod želj. postaje Pušća-Bistra naišao je teretni vlak na minu. Izbačeni su stroj, službena kola i 3 vagona. Žrtava nema.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
u z.
glavnostožerni podpukovnik
(BESTTALL)
Besttall

(M. P.)

" Prugu su minirali diverzanti Drugog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 27 MARTA 1944 GOD. u NAŠIM JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE NA POSADE U STUPNIKU I OTOCCU I BORBAMA KOD UŠĆA I NA OTOKU HVARU

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia 87/44.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

27. III 1944 g. 0900 sati.

I OBCI PREGLED:

Teške borbe sa izkrcanim neprijateljem na o. Hvaru. Odbijen je pokušaj izkrčavanja na o. Mljet.
Živahna djelatnost nepr. zrakoplovstva na području Jadranske obale.

II PODRUČJA :

Zlatar: U podhvalu postrojbi P.T.S. 10 km i. Zlatara neprijatelj je ostavio 24 poginula.¹

Daruvar: 24. III naše postrojbe² na iztaknutim postavima sjeveroistočno Bastaja (10 km s. i. Daruvara) odbijaju neprekidne napadaje jakih nepr. sna-

¹ Štab Zapadne grupe NOP odreda u svom izvještaju Štabu Desetog korpusa pisao je o tome sljedeće: »Blagodareći dobroj informativnoj službi doznao je neprijatelj da se na sektoru Zitimir nalaze slabije snage, to je preduzeo ofanzivu lokalnog značaja na ovaj sektor. Ovu ofanzivu vodio je bojničnik (major) Orešković zapovjednik brzog sklopa PTS. 12 sat III bojne PZUV (Prometni zdrug ustaške vojnice), posadna sat u Zlataru, posadna sat Marije Bistrice i brzi sklop PTS... Izvjesne snage posadne sati Marije Bistrice napale su Drugi bataljon Zagrebačkog NOP odreda koji je bio na Vinskom Vrh i odbacile ga prema G. Jertovcu i dalje prema D. Jertovcu... Na naređenje Štaba grupe Bataljon se prebacuje preko ceste Konjščina — Zitimir i zauzima položaj kod s. G. Jertovca. Bataljon je u zajednici sa snagama brigade »Matija Gubec« odbio neprijateljsku motorizaciju koja se povukla prema Konjščini. Neprijatelj je imao dva mrtva motorista od kojih jedan ustaški poručnik... Naši nisu imali gub'taka...« Vidi dok. br. 15—6/1, k. 551-A u arhivi Vojnog historiskog instituta.

² Riječ je o dijelovima Četvrte gorske pukovnije. Vidi dok. br. 161.

ga.³ Neprijateljski gubitci: 64 poginula, 1 zarobljen.

Brod: 24. III odbijen je napadaj slabijih part. snaga na uporište Stupnik (17 km z. Broda) bez vlastitih gubitaka. Neprijateljski gubitci nepoznati.

Otočac: Odbijen je usredotočeni napadaj part. na Otočac 24. III. Neprijateljski gubitci: 28 poginulih i 18 zarobljenih partizana.⁴

Jadranska obala:

Stanje na o. Hvaru nakon odbijenog nepr. napadaja na postave zapadno od Bogomolje bez promjene.⁵

Noću 25/26. III opažen je živi promet brodovljem južno od Hvara.

Pokušaj izkrcavanja slabijih nepr. snaga na o. Mljet na zapadnom rtu kod s. Polače poslije kraće borbe odbijen je.

Djelat, vlast, zrakopl.:

Vršilo bojne zadaće, obskrbu i bacanje promičbenih letaka.

Djelat, nepr. zrakopl.:

24. III napali su nepr. lovci-bombarderi brodove u luci Šibenika.

Jedan tenk — brod izgorio.

Pri napadaju neprijateljskog bombaša kod o. Uljana potopljena su 2 čamca za izkrcavanje i 2 su oštećena.

³ Iz sastava Dvadeset osme divizije. Vidi dok. br. 122.

⁴ Riječ je o napadu na manja neprijateljska uporišta oko Otočca. Vidi dok. br. 102.

O napadu jedinica Dvadeset šeste divizije na dijelove njemačke 118 lovačke divizije na Hvaru vidi dok. br. 113.

Obćenito:

U području Križevaca prijavilo se našim postrojbama 8 voj. neposlušnika, a 1 partizan je prebjegao.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Glavar glavnostožernog ureda
general-poručnik (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)

ER. 160

IZVJEŠTAJ MINISTARSTVA ZA OSLOBOĐENE KRAJEVE
NDH OD 27 MARTA 1944 GOD. NJEMAČKOM OPUNOMO-
ĆENOM MINISTRU O PALJENJU SELA I EVAKUACIJI
STANOVNIŠTVA SA BIOKOVA¹

Nezavisna Država Hrvatska
Ministarstvo za oslobođene krajeve
Zagreb

Br. V.T. 588/44.

Prepis

Zagreb, 27. ožujka 1944.

Njegova Preuzvišenost
Zigfrid vitez Kaše,

njemački poslanik i opunomoćeni Ministar

Zagreb

Savezno s mojim pismom broj V.T. 567/44. primio sam također od Zapovjedništva iz Splita sljedeću brzojavku:

»20. ožujka Nemci popalili sve kuće u selima: Ostojići, Krščevići, Graci, Radaljci, Kurum, oko trideset kilometara sjeverozapadno Metkovića.² Tom prilikom odveli sobom sve sta-

¹ Mikrofilm u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. London — (br. 9) 303226.

² Opširnije o tome vidi dok. br. 106.

novnike. Odvedene stanovnike doveli u Metković i jučer uputili vlakom za Sarajevo. Danas stiglo u Metković oko 850 evakuiranih osoba sa Mljeta, Hvara, Korčule i Pelješca. Upućeno ih je 980 za Sarajevo vlakom.

Dubrovnik i Šibenik bez događaja. Split: predveče izvidanje i bombardiranje područja Trogira.

Iz ovoga svega se može bez dvojbe ustanoviti da se u pogledu paljenja i uništenja sela ne radi samo o pojedinim slučajevima nego o čitavom jednom sklopu neprijateljskih postupaka koliko prema Hrvatima kao stanovništvu toliko i prema hrvatskoj državi.

Kod ovakvog stanja stvari moj će položaj ministra za oslobođene krajeve postati sve neodrživijim u toliko prije u koliko je narod s pravom očekivao od mene osobno kao i ustanove kojoj sam na čelu, najpodpuniju pomoć, koju Nezavisna Država Hrvatska može i mora dati svom vlastitom stanovništvu.

Molim, da i ovom prilikom primite izraze mog osobitog poštovanja.

Vama odani

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Ministar:
(Vitez Dr Edo Bulat)
Dr Ed. Bulat, s. r.

**IZVOD IZ BOJNE RELACIJE PRVOG ZBORNOG PODRUČJA
OD 27 MARTA 1944 GOD. O NAPADIMA JEDINICA NOV I
PO HRVATSKE NA ČETVRTU GORSKU PUKOVNIJU NA
LINIJI BASTAJI — ĐULAVEC — PIVNICA¹**

4. GORSKI ZDRUG

Ia Br. 812

Daruvar 27. III. 1944.

Predmet: Ukupno izvješće o djelovanju zbog osiguranja puta Daruvar — Suhopolje.

Spoj: Opefod op. br. 2556/taj.
od 26. III. i 42. lov. div. Ia
Br. 3192/taj. od 25. III. 1944.

Po zapovjed. njem. 42. lovačke divizije Ia. br. 3086/taj. od 18. III. 1944. (primljeno 19. III. 1944. u 09.10 sati) zdrug je počam od 20. III. 1944. imao preuzeti osiguranje puta Daruvar — Suhopolje, sa posadama u Bastaji, Đulavec i Pivnica.²

Odlučeno je da tu zadaću preuzme 4. gorska pukovnija pojačana (I. gorsko-topovskom) 1. bitnicom I. topničkog sklopa, u rasporedu:

— Stožer pukovnije, stožerna sat pukovnije, I. bojna i 1. bitnica I. topn'čkog sklopa (bez 2 topa) u Đulavecu,

— II. bojna sa sati pješ. topova pukovnije (3 gorska topa 6,5 cm.) u Pivnici,

— 1 sat III. (XI. ustaška) bojne, pojačana 1 srednjim bacačem 8,1 cm. u Bastajima.

Radi toga je izvršeno zaposjedanje stalnih uporišta ovog zdruaga kako slijedi:

— *Daruvar:* III. (XI. ustaška) bojna 4. gorske pukovnije bez 1 sati, oklopni vod i I. topnički sklop bez 2 topa pridati pukovniji (2 gor. topa i 3 gor. haubice).

— *Pakrac:* I. bojna i stožerna sat 8. gorske pukovnije. 1. sat željezničke stražarske bojne i 2. (gor. haub.) bitnica XII. topničkog sklopa. Te snage drže i odvojena uporišta Pilana (2

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 3/1—31, k. 58.

² Osiguranjem ovog puta trebalo je spriječiti napade jedinica Šestog korpusa na njemačke kolone koje su prolazile u Mađarsku. Vidi dok. br. 122.

km. s.i. Pakraca — 1 sat) i viadukt (5 km. s. Pakraca — 1 pojačanim vodom).

— *Lipik*: III. (XXXVII. ustaška) bojna 8. gorske pukovnije, sa po 1 sati na odvojenim uporištima: Mjr. Isidorovac (1 1/2 km. z. Lipika) i ž.p. Kukunjevac (6 km. s.z. Lipika).

— *Grubišno Polje*: II. bojna 8. gorske pukovnije sa 1. bitnicom XII. topničkog sklopa, koja bojna drži još i posebna uporišta: mlin (1. km. j.z. od uporišta Grubišno Polje — sa 1 sati bez 1 voda), V. Zdenci (sa 1 sati) i Končanica (1 vod).

Pokreti za ova posjedanja stalnih uporišta dovršeni su 19. III. do 24.00 sata, bez uticaja neprijatelja. Kako se vidi stalna uporišta posjednuta su posadama koje su bile čak i izpod nužnog minimuma i ostalo se je bez ikakve pričuve.

DJELOVANJE NA OSIGURANJU PUTA :

20. III.:

Pukovnici je zapovjedbno da nova uporišta na putu Daruvar — Suhopolje dostigne najkasnije do 12.00 sati, kako bi posade imale do mraka dosta vremena za uređenje uporišta. Ovo je izvršeno sa predviđenim posadama za Bastaje i Dulavec.

II. bojna 4. gorske pukovnije sa sati pješ. topova iz Grubišnog Polja krenula je tek u 07.00 sati (zbog kvara na pekari nije bio gotov kruh, pa ju je to zadržalo), te je u Dulavec stigla tek oko 18.30 sati. Zbog mraka zadržana je na prenoćištu u Dulavecu.

U toku dana uspostavljen je brzoglasni spoj Daruvar — Dulavec — Pivnica.

U Pivnici je bila njemačka posada, zbog čega nije ni bio potreban odlazak bojne u Pivnicu te noći.

21. III.:

Pred jutro prekinut je brzoglasni spoj Bastaji — Dulavec. Obhodnje upućene iz Bastaja i Đulaveca naišle su kod s. Koreničani (oko 2 km. i. Bastaja) na jakog neprijatelja. Upućena su pojačanja iz Đulaveca i iz Daruvara oklopni vod i 2 sati III. (XI. ustaške) bojne 4. gor. pukovnije (na samovozima). Neprijatelj je raspršen uz vlastita 2 mrtva i 2 ranjena momka (ustaše). Neprijateljski gubitci nisu ustanovljeni.³ Brzoglasna linija popravljena.

³ Vidi dok. br. 122.

II. bojna 4. gorske pukovnije sa 3 pješ. topa 6,5 cm. krenula je iz Đulaveca za Pivnicu u 05.00 sati. Na 2 km. s.i. Đulaveca bojna je naišla na jakog neprijatelja⁴ kojeg je napadom razbila. Dalji pokret uznemiravan je neprijateljskom pješačkom vatrom iz velikih udaljenosti, koja je bila bez učinka. Vlastitih gubitaka nije bilo. Kod neprijatelja veći broj mrtvih i ranjenih, točno neustanovljen, a jedan partizan sa 1 strojopuškam je zarobljen. Zaplijenjen 1 jahači konj sa opremom. Bojna je stigla u Pivnicu u 09.50 sati, te nije zatekla više njemačku posadu. Kada je otišla njem. posada nije poznato. Tako isto nije poznato da li je ta posada ponela brzoglas koji je kod nje bio postavljen radi spoja sa Đulavecem 20.III. ili su ga uzeli partizani nakon odlaska te njem. posade. Brzoglasna linija nađena je nedirnutu. Sa puta demontirane 3 eng. mine prot v pancera.

Zadnji dio njem. prolazećih četa prošao je kroz Đulavec već 21. III. u 02.00 sati. Od toga časa više nikakvi njem. delovi nisu prolazili putem.

Ovog dana 1. gorski zdrug javio je prikupljanje X. partizanskog korpusa u prostoru Garešnica — Hercegovac,⁵ čime su te posade ugrožene a tako isto i susjedne posade ovog zdruga.

Tokom dana put Daruvar — Pivnica držan je potpuno osiguran obhodnjama i zasjedama. Vršeno je iseljenje stanovnika koji su to zamolili te odkup viškova hrane.

U 18.30 sati krugovalom je umoljena divizija da dozvoli povlačenje 4. gor. puk. u redovite posade, obzirom na to da se tim putem više ne saobraća.

22. III.:

U toku ciele noći 21./22. III. partizani su pripucavali na postave u Đulavecu. Brzoglasni spoj Đulavec — Pivnica je prekinut. Delovi upućeni u razviđanje iz oba smjera naišli su na jaki odpor koji je upućenim pojačanjima oko 09.00 sati slomljen i neprijatelj od puta odbačen, te je uspostavljen spoj.

Oko 10.00 sati neprijatelj je jakim snagama prešao u protivnapad, zbog čega su se sve snage iz Pivnice i skoro sve snage iz Đulaveca morale uložiti u borbu u prostoru između Pivnice i Đulaveca. Žestoka borba vođena je u toku cielog dana.

Oko 13.00 sati neprijatelj se pojavio jačim snagama i između Đulaveca i Bastaja, te je prisilio osiguranje puta (koje se

⁴ Odnosi se na dijelove Dvadeset osme divizije. Vidi dok. br. 65, 71, 96 i 122.

⁵ Na ovom području nalazili su se tada dijelovi Trideset treće divizije Desetog korpusa »Zagrebačkog« NOV Jugoslavije. Vidi dok. br. 100 u ovoj knjizi i tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Desetog korpusa Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske od 13 aprila 1944 godine.

je tamo nalazilo zbog odpremanja prikupljenih viškova hrane i evakuiranja ranjenika) da se povuče.

Upućen je ostatak III (XI. ustaške) bojne sa okloprrm vo-dom koj se je nakon žestoke borbe pred mrak probio do Đulaveca.

U tom vremenu i neprijatelj koji je pretrpio velike gu-bitke popustio je sa pritiskom.

Ustanovljeno je da na neprijateljskoj strani sudjeluju XVI., XXI., XXV. i XXVI. (Češka) brigada,⁰ sa bacačima i P.O. topovima.

Obzirom na to, zapovjeđeno je da se svi dielovi koji su vodili borbu u prostoru Dulavec — Pivnica prikupe na prenoći-šte u Dulavec, a Pivnica da se ne zaposjeda. Oklopni vod vraćen je u Bastaje gdje je ostavljen zapovjednik III. (XI. ustaške) bojne sa 2 streljačke sati pojačane bacačima, a 1 streljačka i strojnička sat te bojne vraćene su u Daruvar (koji je bio ostao bez pješačke posade). Sve ie izvršeno u redu do 19.30 sati.

Vlastiti gubitci tokom dana: 5 poginulih, 13 ranjenih i 7 nestalih. Izgubljena 1 strojopuška i 10 pušaka.

Neprijateljski gubite': nađeno i prebrojano 39 mrtvih narizana. Vjerojatni su daleko veći gubitci. Plien: 1 strojopu-ška i 2 puške.

23. III.:

U toku noći prekinut je brzoglasni spoj sa Bastaj¹. — Du-lavec. Razviđanjem poduzet'm u jutro ustanovljeno je da je odnešeno skoro 6 km. brzoglasnog kabla.

Tokom dana evakuirani su ranjenici, dotureno streljivo i hrana svim dielov'ma za 3 dana i pokupljene brzoglasne linije Đulavec — P'ivnica i ostatak linije Dulavec — Bastaji.

Posl e podne prebačeni su raspoloživi dielov¹ III. (XI. ustaške) bojne samovozima do V. Zdenaca, te su u zajednici sa raspoloživim snagama II. bojne 8. gorske pukovnije, razvid li i osigurali put V. Zdenci — Hercegovac, odakle su evakuirani ranjenici (11). Pošto su viesti o pr kupljanju jakih snaga nepri-jatelja u blizini Hercegovca ponovo potvrđene od tamošnje posade privučen je oklopni vod i ostatak III. (XI. ustaške) bome u Daruvar, da bi se raspolagalo makar i najmanjom pričuvom.

/ U 18.35 sati primljena je zapovied divizije Ia br. 3150/taj. od 15.30 sati da se posade Pivnice, Đulaveca i Bastaja povuku i čete vrate u redovite posade. U 18.00 sati izdata je 4. gor.

⁰ U ov'm borbama učestvovali su samo dijelovi Sedamnaeste i Dvadeset prve brigade. Vidi dok. br. 96 i 122.

pukovnji zapovjednik da se povuče u Daruvar 24. III. sa polazkom iz Đulaveca u 05.00 sati.

Celi dnevni rad bio bez susreta neprijatelja.

Razviđački zrakoplov javio je prikupljanje jakog neprijatelja u dolini potoka Čađavice (ist. puta Đulavec — Pivnica).

24. III.:

Stožer 4. gorske pukovnije sa I. i II. bojnom, topovskom sati i 1. bitnicom I. topničkog sklopa (bez 2 topa) — svega 670 ljudi, sa 5 topova i 1 srednjim bacačem — krenuo je iz Đulaveca u 07.00 sati umjesto u 05.00 sati, kako je bilo zapovjedbno.

Odmah u početku pokreta dobijena je vatra sa fronta i oba boka. Tokom daljeg prodiranja pukovnja je podpuno obkoljena te se boreći u sve strane probijala prema Bistajma gdje je zapovjednik pukovnije stigao u 11.45 sati. Sat iz Bastaja, koja je upućena u susret pukovnji, zaustavljena je od jakog neprijatelja u visini Korenčani.⁷ Čim je o tome primljeno izvješće upućen je iz Daruvara ostatak III. (XI. ustaška) bojne sa oklopnim vodom, sa zadaćom da neprijatelja u borbi sa pukovnijom napadne sa leđa. Oko 09.30 sati bojna je na samovozima stigla do mosta između Podbor. Batinjana i Vukovja (5 km. s.i. Daruvara), koji je nađen porušen. Rušenje su izvršili partizani neposredno prije dolaska bojne. Uslijed toga bojna je sa pancerima stigla u Bastaje tek oko 11.00 sati i odmah produžila djelovanje, te je svakako i njezin pritisak olakšao probijanje pukovnije.

Zapovjednik pukovnije podpukovnik Braiknnc nje se pokazao dorašlim ovoj situaciji koja je bila nesumnjivo vrlo teška, obzirom na veliku brojčanu premoć neprijatelja. Unatoč izričite zapovjedi da pokret izvrši u kratkim skokovima i držeći čvrsto jedinice u ruci, on je izdao zapovjednik bojnama sa smjerom prodiranja i krajnjim ciljem razkrstima puteva Podbor. Batinjana — Končanica — Daruvar, te je na taj način jedinice izgubio iz ruke već u početku prodiranja pod borbom. On osobno, makar je po zapovjedi odredio svoje zapovjednik mjesto kod bitnice, vezao se je suviše za neposrednu borbu na frontu oblasti puta, te iako je pokazao tokom borbe osobnu hrabrost, podpuno je zaboravio na svoju ulogu kao zapovjednik pukovnije. Bitnica je, uslijed brzog pokreta podpukovnika Brajkovića sa prednjim dijelovima, koji ona nije mogla sl editi budući da je skoro neprekidno morala biti u djelovanju, zaostala daleko u nazad, sa samom slabom 1. sati kao zalaznicpm, te je obkoljena.

⁷ Na položajima kod Koreničana nalazile su se jedinice Sedamnaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 96.

U času kada je podpukovnik Brajković stigao u Bastaje bitnica je bila oko 3 1/2 km. iza njega, vodeći sama sa sati zalaznicom, koja je sada djelovala kao izravna zaštita obkoljene bitnice, tešku borbu protivu jak h snaga neprijatelja, koji je u tom času svu svoju pažnju i nastojanja sredo na bitnicu, oslobodivši pukovniciju svakog pritiska. Pošto su bitnici pobijeni svi konji i utrošeno svo streljivo, zapovjednik bitnice sa zapovjednikom sati u zalaznici odlučio se je na proboj i napuštanje topova (prethodno onesposobljenih),⁸ što je i izvršeno uspješno u smjeru Koreničani — Bastaji.

Podpukovnik Brajković, odmah po sastanku sa zapovjednikom III. (XI. ustaške) bojne saobćio mu je da su navodno izgubljena dva topa, našto je zapovjednik bojne sa oklopljenim vodom i njegovom sati koja je od ranije iz Bastaja djelovala poduzeo odmah prodor, radi povratka topova. Ostale sati te bojne bile su još u pokretu. Panceri oklopnog voda prodrli su do mjesta gdje su ostavljeni topovi, ali su partizani u međuvremenu već bili topove izvukli. Oklopni vod spasio je jedan ostavljeni motocikl i nešto opreme iz zaostalih kola. U međuvremenu podpukovnik Brajković, pošto je zdrgu dostavio krugovalom izvješće, da je stigao u Bastaje i navodno izgubio dva topa, produžio je sa ostalim snagama povlačenje ka Daruvaru iako uobće nije imao nikakvog pritiska neprijatelja. Oklopni vod i jedna sat sa zapovjednikom III. (XI. ustaške) bojne bojnikom Majerom ostala je sama u borbi sa svim neprijateljskim snagama. 2 oklopna kola dobila su ukupno 3 izravna pogodka od P.O. topa 37 mm (samo malo oštećena i ostala upotrebljiva). Uslied toga nije im preostalo ništa drugo, nego da se povuku za pukovnicijom, koja je već bila u času početka povlačenja oklopnog voda i te sati začeljem kod ž. postaje Bastaji. Povlačenje izvršeno u redu i neprijatelj nije gonio.

Čim je uložena III. (XI. ustaška) bojna sa oklopnim vodom iz Daruvara pod predpostavkom, da bi se i ona ciela mogla založiti u borbu, pr'kupljeni su samovozima svi dielovi koje je bilo moguće izvući iz Grubišnog Polja, Daruvara i Badljevine, od kojih je postrojena jedna pojačana sat (160 ljudi) i upućena sa zadaćom da izrad prelaze (obilazke) na mostu kod Vukovja, i da južno Bastaja prihvati pukovniciju kada se bude izvlačila. Kako međutim zapovjednik pukovnije nije ni pokušao poduzimati protunapad, već je odmah nakon predatog izvješća iz Bastaja naložio produljenje pokreta, tako da mu krugovalne zapovjedi nije bilo moguće dati, poslata mu je po zapovjedniku te kombinirane sati i pismena zapovjed da sa svim sna-

⁸ Iz izvještaja Dvadeset prve NOU brigade vidi se da je zaplijenila potpuno ispravan top. Vidi dok. br. 103.

gama izvrši protivnapad radi povratka topova. Međutim, sat je već u Podbor. Batinjanima susrela prve dielove pukovnije, a u Vukovju se zapovjednik sati sastao sa zapovjednikom pukovnije. U tome času bilo je već prekasno da se ma šta poduzme.

Svi dielovi prikupili su se u Daruvaru bez pritiska neprijatelja do 17.00 sati.

Vlastiti gubitci: ovog dana: 15 poginulih (od toga 11 iz 1. bitnice I. topničkog sklopa), 22 ranjena (od toga 2 častnika — zastavnici pješački Černjak Nikola, područni častnik u II. bojni 4. gorske pukovnije i topnički Stanković Milenko, područni častnik u 1. bitnici I. topničkog sklopa) i 2 nestala od kojih 1 njemački izobrazitelj (1 pokazan u nestalima u večernjem izvješću 24. III. vrat o se je sam u toku noći sa oružjem). Izgubljeno je: 2 gorska topa 75 mm obr. 28 (onesposobljeni), 3 strojopuške, 2 strojosaokresa, 17 pušaka, 2 samokresa, 3 karete i 2 kola, sa brzoglasmm i ostalim tvorivom i hranom na tim kolima, 6 gorskih kuhinja, zaprežni i tovarni pribor na ubijenim konjima. Ubijeno je 46 konja, a 6 je ranjeno.

Neprijateljski gubitci: Nađeno je i izbrojena 64 mrtva partizana, a 1 je zarobljen. Zaplijenjeno je 1 strojnica, 13 pušaka i 7 nagaznih mina protiv pancera engleskog porijekla (demontirane sa puta koj. su partizani minirali). Treba imati u vidu da su mogli biti nađeni i brojani samo oni mrtvi partizani, koji su bili na smjeru prodiranja. Gubitci koje je neprijatelj imao prema bokovima i leđima naših snaga nisu mogli biti brojani, a tako isto nisu ubrojan ni osobito teški gubitci koje je pretrpio neprijatelj koji je u nekoliko navrata bezuspješno jurišao na 1. bitnicu I. topničkog sklopa, koja je skoro neprekidno zbog velike bi zine gađala na »karteč«, te naprosto kosila neprijateljske redove, što joj je i omogućilo proboj ljudstva. Na temelju svega toga smije se sa razlogom tvrditi da je neprijatelj pretrpio ogromne gubitke.⁹ Svakako su ti ogromni gubitci, koje je pretrpio neprijatelj, i uticali da dalje od Koreničana, odnosno od međuprostora između Koreničana i Bastaja, nije uobće vršio nikakav pritisak na pukovniju u povlačenju, niti je odlučno iztupio protivu 1 sati koja je osamljena sa 4 oklopna kola ostala na bojištu.

OBĆI ZAKLJUČAK :

Za cijelo vrijeme izvršenja ove zadaće vlastiti gubitci iznose 22 mrtva, 37 ranjenih i 9 nestalih — **Ukupno 68.**

Protivnički gubitci: 103 mrtva i 2 zarobljena — **Ukupno 105** nađenih i izbrojenih. Sa sigurnošću se može računati, kao

⁸ Ukupni gubici Dvadeset osme divizije od 5 do 25 marta bili su: mrtvih 72 i ranjenih 101.

što je napried obrazloženo, da su stvarni neprijateljski gubitci najmanje 4—5 puta veći.

U pogledu oružja, plien i gubitci u glavnom se poklapaju osim topova.

Što se tiče gubitka topova, on nije bio neizbježan, i do gubitka je došlo i pokraj izvrstnog držanja naših četa, izključivo zbog nevještog vodstva i nedostatka najosnovnije zapovjedničke hrabrosti kod zapovjednika pukovnije podpukovnika Brajkovića Tomislava, koji je potpuno zakazao. Čak i onda kad su topovi bili već izgubljeni, podpukovnik Brajković je imao mogućnosti da protivnapadom ubacivši pokraj ranijih snaga još jednu svježju bojnu i oklopni vod (i pokraj obćeg malog brojčanog stanja naših bojna, koje broje svega oko 300 boraca) razbije neprijatelja, koji je već bio pokoleban pretrpljenim težkim gubiticima, i preotme mu topove, koji na rukama nisu mogli biti daleko odvučeni od puta. Da je to uradio i topove povratio, po odnosu snaga (neprijatelj je brojčano bio jači najmanje 3 puta i dobro naoružan) i odnosu gubitaka ovo bi stvarno bio naš vrlo veliki uspjeh, jedan od najvećih u ovome prostoru, a za partizane bi bio ne samo materijalni (koji ostaje neumanjen) nego i moralni najveći udarac.

Protivu podpukovnika Brajkovića Tomislava podneta je prijava Ratnom sudu ovoga zdruge, radi otvaranja kaznenog postupka, što kao zapovjednik nije poduzeo sve mjere, koje je bio dužan poduzeti, te je to imalo za posljedicu gubitak topova. Kako je on premješten u ustašku vojniciu, to je razriešen dužnosti zapovjednika pukovnije.

Potrebno je istaknuti da je u ovoj prilici zdruge bila data zadaća, koja prelazi njegove snage, koje su obzirom na jačinu neprijatelja stvarno preslabe i za redovitu zadaću, te da su čete zdruge stvarno dale još jedan dokaz svoje visoke vrijednosti i častno ispunile dati im zadatak i ako nije bio u razmjeri sa njihovom snagom. One su stvarno još jedan put porazile najmanje trostruko jaćeg neprijatelja, čiju su brojčanu premoć slomile svojom nesumnjivom hrabrošću, odlučnošću i nepokolebljivošću. Da je bila bolje vođena, hrabra 4. gorska pukovnija sigurno bi se vratila sa svim svojim topovima i zato ona kao cjelina za taj gubitak nije odgovorna, i veličina njezinog stvarnog uspjeha u borbi sa neprijateljem nije bitno umanjena.

Tvarni uspjeh ovog podhvata povećan je time što je po organima Zempra i Zaprostoke iz toga prostora izvućena vrlo velika kolićina hrane i blaga, sa kojim kolićinama se uobće nije računalo i izseljeni su svi naši stanovnici, koji su dosada bili prisiljeni trpiti nasilja partizana.

Sa neprijateljske strane u prostoru Đulaveca sudjelovale su brigade XVII., XXI., XXV. i XXVI. (Češka) te Bilogorski partizanski odred.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

ZAPOVJEDNIK GENERAL
(Grlić)
Grlić

ER. 162

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 28 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU KOPRIVNICE, LIVNA I NA OTOKU HVARU

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 88/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

28. III. 1944 g. 09.00 sati.

I OBCI PREGLED:

Poboljšanje situacije na o. Hvaru.

II PODRUČJA :

- Koprivnica:* 26. III u s. Borovljani (8 km j. i. Koprivnice) raztjerana je manja skupina partizana.
24. III kod s. G. Mosti i Javorovac (10 km j. i. i 13 km j. i. Koprivnice) razbijena je manja part. skupina. Neprijateljski gubitci: 17 poginulih i 4 zarobljena partizana, dok su se 3 predala. Vlastiti gubitci: 1 ranjen.
- Brinje:* Neprijateljska preselica naišla je 4 km z. Brinja na našu zasjedu koja ju je razpršila. 12 part. je pobjeglo.

Jadranska obala:

Naše snage na o. Hvaru potisnule su u protunapadaju neprijatelja u smjeru zapada.¹

Djelat, vlast, zrakopl.:

Vršilo prenos strijeljiva i ranjenika te bacalo promičbene letke.

Djelat, nepr. zrakopl.:

19. III 12 nepr. zrakoplova napali su na tvornicu karbita — Dugi Rat. Srušeno je i uništeno: glavno skladište, tvornica za mljevenje i munnjara, ostale zgrade oštećene su. Tvornica je bila djelimično oštećena još 13. III.

22. III neprijateljski zrakoplovi mitraljirali su kod Imotskog 1 samovoz. 4 građanske osobe su poginule, a 2 su ranjene.

Osobitosti: U podhvatu u okolici Livna² poginuo je satnik Maltarić Josip zapov. I bojne VI ustaškog sdruga.

Obćenito: U toku manjih djelatnosti u području s. Ruščica, Daruvara, Podr. Slatine, Petkovca, Sinja i Trogira poginulo je 4, a zarobljeno 4 part zana. Zaplijenjena 1 strojnica.

Vlastiti gubitci: 2 domobrana, 1 ustaša i 1 oružnik poginuli, 1 domobran i ustaša ranjeni, 2 domobrana nestala.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Karlovac 27. III u 0635 sati između ž. p. Desinec i Jastrebarsko naišao je oklopni vlak na minu.³ Izkočila 3 štitna kola. Žrtava nije bilo.

Na pruzi Bjelovar — Garešnica 27. III kod ž. p. Severin naišao je na minu mješoviti vlak. Stroj i štitna kola izkliznuli. Žrtava nije bilo.

¹ Vidi dok. br. 113 i 157.

² Riječ je o napadu koji su neprijateljske snage iz Livna preduzele 27. marta u pravcu sela Čuklić gdje su držali položaje dijelovi Prve brigade Devete divizije. Vidi operacijski dnevnik Devete divizije u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 56/2, k. 842 A.

³ Minu su postavili diverzanti Drugog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Na pruzi Osijek — Dalj 26. III u 20.00 sati između ž. p. Sarvaš i Novi Dalj naišao je teretni vlak na raztavljenе tračnice. Izkočila su 3 kola.

Na pruzi Novska — Brod 28. III u 00.10 sati između ž. p. Rajić i Okučani minama su oštećena oba kolosjeka.

Istog dana između ž. p. Nova Kapela-Batrina i Staro Petrovo Selo eksplodirale su 2 mine. Željeznički promet je u prekidu.⁴

Na pruzi Zabok — Krapina 28. III u 03.30 sati razrušen je most na želj. pruzi između ž. p. Vel. Ves i Krapine. Pojediniosti nisu javljene.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. PO

Glavar glavnostožernog ureda
general-poručnik
(DRAGOJLOV)

Dragojlov

* Saobraćaj na ovoj komunikaciji obustavljen je uslijed diverzije koju su jedinice Šestog korpusa NOV Jugoslavije izvršile 27/28 marta. Prilikom ove diverzije pruga je presječena na 355 mjesta, srušeno je 890 telefonskih stubova, uništeno 16.700 izolatora, kao i telefonski kablovi i zapaljena jedna željeznička stražara. Opširnije o tome vidi dok. br. 133 u ovoj knjizi i tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Šestog korpusa NOV Jugoslavije Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske od 18 aprila 1944 godine.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 29 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA POSADE U KRAPINI, KOMAREVU, BLINJSKOM KUTU I DRUGIM BORBAMA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 89/44

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH ISNAGA

29. III. 1944 g. 09.00 sati.

I OBCI PREGLED:

Obranbeni uspjeh kod Krapine.

Š'benik ponovno bombardiran iz zraka, a Korčula sa mora.

Pojačana razorna djelatnost na želj. pruzi Zagreb — Zemun.

II PODRUČJA :

Krapina:

27. III pri razviđanju naših snaga iz Krapine pravcem Radoboj naišlo se na jačeg neprijatelja.¹

28. III u 03.30 sati partizani u jakosti 1600 boraca izvršili su jak napadaj na posadu Krapine iz smjera Petrovsko (3 km z. s. z. Krapine). Hrabrim držanjem posade i poduzet m protumjerama napadaj je u 09.00 sati odbijen.²

Upućena pojačanja progone partizane koji uzmiču.

¹ Riječ je o dijelovima Trideset druge divizije. Vidi dok. br 131.

² Napad na Krapinu tada nije vršen. Trideset druga divizija u sadejstvu* sa dijelovima Zapadne grupe NOP odreda Desetog korpusa NOV Jugoslavije napala je 28 marta neprijateljske posade u s. Đurmanec i s. Zutnica. Na pravcu Đurmanec — Krapina nalazilo se obezbjeđenje iz sastava NOU brigade »Braća Radić«, koje je upornom borbom kod Petrovskog spriječilo neprijateljske snage iz Krapine da pri teknu u pomoć napadnutim posadama. Opširnije o tome vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Trideset druge divizije Štabu Desetog korpusa od 12 aprila 1944 godine.

- Podrav. Slatina:* 24. III sukob ustaške obhodnje sa manjom skupinom partizana kod s. Čađavica³ (14 km s. i. Podr. Slatine). Neprijateljski gubitci neustanovljeni. Vlastiti gubitci: 2 poginula.
- Bjelovar:* Selo Zrinska i G. Kovačica (26 km j. i. Bjelovara) od 26. III zaposjednuti su od partizana.
- Pakrac:* Noću 27/28. III izvršili su partizani vatreni prepad na Majur Isidorovac⁴ (2 km z. Lipika) bez učinka.
- Požega:* 28. III odbijeni su partizani z. j. z. Požege,⁵ a uporište Sokolovac (7 km z. j. z. Požege) koje su part. bili prolazno zauzeli ponovno je po našim snagama osvojeno.
- Jastrebarsko:* Raspršeno prikupljanje part. u s. Izimju i G. Kupčini (3.5 km s. i 4 km s. z. Draganića) bez vlastitih gubitaka.⁶
- Karlovac:* 28. III naša obhodnja naišla je kod s. Horvati na želj. pruzi na obhodnju od 6 partizana, koji su postavljali minu. U borbi ranjena su 4 partizana i svi su zarobljeni. Ovih 6 partizana bit će obješeno na istom mjestu kao odmazda za događaje kod Leskovca.⁷
- Sisak:* Noću od 26/27. III izvršili su part.⁸ žestok napadaj na posadu u Komarevu (7 km j. i. Siska). Napadaj je odbijen.

³ Navedenu ustašku »ophodnju« napao je Podravski bataljion iz sastava Osječkog NOP odreda. Vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Šestog korpusa NOV Jugoslavije Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske od 18 aprila 1944 godine.

⁴ Jedinice Daruvarskog NOP odreda izvele su tada fingirani napad na Lipik i Pakrac, da bi vezale neprijateljske snage za ova uporišta, dok je Dvanaesta divizija u sadejstvu sa jedinicama Zapadne i Istočne grupe NOP odreda vršila diverziju na pruzi Beograd — Zagreb. Vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Šestog korpusa NOV Jugoslavije Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske od 18 travnja 1944 godine.

⁵ Na području Slavonske Požege dejstvovao je tada Požeški NOP odred. Vidi dok. br. 118.

⁶ Vidi dok. br. 117 i 125.

⁷ Riječ je o diverziji koju su 22 marta 1944 god. izvršili dijelovi Drugog diverzantskog bataljona. Vidi dok. br. 155 i dok. br. 2—4, k. 121 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁸ Odnosi se na Treću i Četvrtu brigadu Sedme udarne divizije. Vidi dok. br. 120 i 166.

Iste noći odbijen je napadaj na posadu Blinjskoĳ Kuta. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 4 ranjena (Niemci). 5 partizana je poginulo.

Brinje — Plaški:

Unatoč neprijateljskog odpora naše snage napredovale su do na 10 km i. Brinja i Plaškog.⁹ Neprijateljski gubitci neustanovljeni. Vlastiti gubitci: 2 Niemca poginula. Plien 7 pušaka.

Perušić:

U podhvalu naših snaga od Perušića u s. i. smjeru neprijatelj je izgubio: 47 poginulih i 13 zarobljenih.¹⁰

Jadranska obala:

27. III otvorili su nepr. brodovi topovsku vatru na Blato na o. Korčuli.

Uzpostavljen je promet brodovima između Sušaka, Krka i Raba.

Djelat, vlast, zrakopl.:

Vršilo bojne zadace, te prenos streljiva, ranjenika i bacanje promičbenih letaka.

Djelat, nepr. zrakopl.:

27. III bombardiran je grad Korčula na o. Korčuli.

Istog dana neprijateljski zrakoplovi bombardirali su brodove u Šibenskoj luci i Prokljanskom Jezeru. 1 brod je potopljen.

Osobitosti:

Opaža se da četnici zadnjih dana postaju agresivniji.

Bilo je nekoliko slučajeva ubojstva i pljački koje su izvršili četnici.

⁹ Vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Osme divizije Štabu Četvrtog korpusa NOV Jugoslavije od 14 aprila 1944 god. i izvještaj Štaba Jedanaestog korpusa Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske od 24 aprila 1944 godine.

¹⁰ Četa Komande mjesta Perušić bila je 26 marta iznenadno napadnuta od dijelova Trideset prve i Trideset četvrte ustaške bojne i pritom imala 27 mrtvih, veći broj ranjenih i trojicu zarobljenih. Opširnije o tome vidi dok. br. 132 u ovoj knjizi i bojnu relaciju Prvog zbornog područja u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 3/1—26, k. 58.

Obćenito:

Kod Sinja napali su part. našu pratnju koja je vodila 12 voj. neposlušnika. U borbi poginulo 1 voj. neposlušnik i 1 ustaša, a 7 vojnih neposlušnika pobjeglo je. Gubitci partizana nisu ustanovljeni.

Kod Pirovca (20 km s. z. Šibenika) zaplijenjeno je 220 talijanskih mina, 2 strojopuške i 20 pušaka.

Događaji na prugama:

Na pruzi Nova Kapela-Batrina — Vinkovci 28. III između 03.00 i 04.00 sati između ž. p. Sijin i Brod eksplodirale su 22 mine i razorile želj. prugu.¹¹

U isto vrijeme spaljena je želj. postaja Slobodnica i stražara br. 145.

Istog dana od 00.15 do 00.35 sati između ž. p. Oriovac i Sijin postavljeno je 78 mina na želj. prugu, od kojih je 74 eksplodiralo i razorilo prugu.¹² Predvidivo pruga će biti popravljena tokom 30. III.

Noću 27/28. III u nepoznato vrijeme između ž. p. Brod i Garčin minirana je želj. pruga na 6 mjesta, a između ž. p. Garčin i Andrijevci na 10 mjesta.¹³ Želj. pruga je razorena.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

ⁿ, ¹² i ¹³ Diverzije na ovoj komunikaciji izvršile su jedinice Dvanaeste i Dvadeset osme divizije i Istočne grupe NOP odreda. Vidi dok. br. 123.

IZVJEŠTAJ STOŽERA DVADESET SEDME USTAŠKE BOJNE OD 29 MARTA 1944 GOD. STOŽERU USTAŠKE VOJNICE U ZAGREBU O POKOLJU KOJI SU IZVRŠILE NJEMAČKE JEDINICE NA PODRUČJU SINJA¹

XXVII. USTAŠKA BOJNA

Stožer bojne

Broj 365/tajno

Sinj, 29. ožujka 1944.—

Predmet: Pokolj hrvatskog stanovništva po njemačkim trupama. —

- 1.) STOŽERU USTASKE VOJNICE — Zagreb
- 2.) VI. USTAŠKI STAJAČI SDRUG — Imotski
- 3.) SASTAVAK

Dana 28. III. 1944 godine njemačke trupe — pripadnici »Prinz Eugen« vršile su podhvate pravcem Sinj — Han — Obrovac — Gala — Otok — Ruda i t.d. Tom prigodom izvršili su strahovit i užasan pokolj među najčišćim hrvatskim življem² i to:

Selo Otok:

Iz sela Otok nalazi se u ustaškim postrojbama preko 20 seljaka, u domobranstvu preko 250 i u njemačkoj vojsci i na radu preko 150 seljaka. U odmetničtvu imade svega 3 nasilno odvedena seljaka, dok je čitavo selo potpuno hrvatski nacionalno svjestno. Prolazeće njemačke trupe uopće se nijesu obazirale nego su sakupile po pojedinim kućama žene i djecu te ih strijeljali po grupama od 5—15 ljudi. Najstrašnije bilo je u dvije kuće [s. Litre] Milanović gdje je u jednoj kući pronađeno i spaljeno 45 žena i djece, druga kuća imade 22 žene i djece koji nijesu spaljeni.

Na lice mjesta u selu Otoku izišlo je povjerenstvo sastavljeno od ustaških i domobranskih

¹ Prepis originala, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 1—5/1, k. 521.

² i ³ Pored jednog bataljona iz sastava Sedme SS divizije »Prinz Eugen« u ovim pokoljima učestvovao je i po jedan bataljon iz 369 legionarske i 118 lovačke divizije. Vidi dok. br. 126 i 165.

častnika te je na svemu ustanovljeno kako je gore navedeno.

Nabrojeno je u svemu samo u Otoku preko 150 osoba i to samo koliko smo usojeli preći i pregledati — jedna polovica sela. —

Selo Grab — Ruda:

Nije se uzmoglo na licu mjesta ustanoviti, ali prema izjavama izbjeglica poubijano je na isti način preko 400 osoba i sela potpunoma uništena. —

Poubijan je uglavnom čisti hrvatski živalj.

U vezi gornjega izvijestiti mi je: Narod je upravo ogorčen. Oružene snage isto tako i prijeti odkaz poslušnosti. Među dolazećim njemačkim trupama viđen je neki poručnik ili nadporučnik brat b všeg četničkog vođe u Vrliki neki Hasanović. Po svemu izgleda da su uglavnom među ovim trupama b li čisti pravoslavci,³ koji su dolaskom u sela pitali imade li pravoslavaca, a kada su dobili odgovor da nema, smjesta su pristupili klanju i paležu.

Prilaže se ovom predmetu i to:

Izvještaj zapovjednika posade Han-Obrovac o izvršenim izvidima.⁴

Zapisnik od jednog seljaka iz sela Rude.

Povjerenstveni izvještaj sastavljen po članovima povjerenstva koji su izišli na lice mjesta i

jedan nerazvijeni film sa izvršenim svjetlopisnim snimkama izvršene na licu mjesta. —

Molimo najžurnije poduzeti da se ovo smjesta dalje spriječi, jer priete upravo katastrofalne posljedice.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

TOČNOST PRIEPISA OVJERAVA :	Zapovjednik bojne ustaški satnik Petar Mikrut
Zapovjednik, podpukovnik (M. P)	v. r.
(Potočnik) Potočnik	

⁴ Vidi dok. br. 165.

**IZVJEŠTAJ POSADE HAN OD 29 MARTA 1944 GOD. POT-
HVATNOM ZAPOVJEDNIŠTVU U SINJU O ZVJERSTVIMA
KOJA SU POČINILE NJEMAČKE JEDINICE U SELU OTOK¹**

Posada Han²
Br. 6/taj.
U Hanu dne 29. 3. 1944

Predmet: Pokolj ljudi i palež
kuća u selu Otok

PODHVATNOM ZAPOVJEDNIŠTVU

Sinj

Savezno brzoglasnom nalogu podhvatnoga zapovjedništva dostavljam izvješće o pokolju ljudi i paležu kuća u selu Otok.

Dana 27. 3. 1944 god. oko 12 sata došle su na posadu Han — Obrovac njemačke postrojbe i to od prilike jedna bojna Vražje divizije i jedna bojna SS postrojbi.³

Bojna Vražje divizije odmah je produžila put prema Gljevu i razvila se u streljačkom lancu u smjeru prema planini Kamešnici da čisti teren od partizana.

Bojna SS postrojbi zauzela je smjer preko Mravković Kuća kroz selo Galu, te je dana 28. 3. 1944 rano u jutro počela sa akcijom preko sela Gale, Otok — Ruda i t.d.

Kako je bojna SS postrojbi stigla u selo Otok, koje je u koliko sam poznat čisto hrvatsko izuzimajući par slučajeva, koji su se odmetnuli u šumu, počela je sa paljenjem sela i ubijanjem ljudi u masama, preostalo ljudstvo sa sobom odvela, te paležom, pokoljom i pljačkom uništeno kako slijedi:

Paljenja kuća: Po jedna kuća: Gunjača Ante pok. Štipana, Brčić Jozo pok. Andrije, Brčić Jozo pok. Ivana, Brčić Mate pok. Ivana, kome su izgorjele dvije kuće, Bašić Frane pok. Mate, i Nikola pok. Mate, Radnić Jozo pok. Andrije, Jakov pok. Andrije, Luka pok. Andrije, Stepan pok. Andrije, Smolje Ivan pok. Ante, Božo pok. Ante,

¹ Prepis originala, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 1—2/1, k. 521.

* Posadu Han sačinjavale su: jedna sat 27 ustaške bojne i jedna satnija Šeste bojne Devetog posadnog zdruga.

³ O neprijateljskim snagama koje su izvršile ove zločine vidi primjedbu br. 2 uz dok. br. 126.

Blaž pok. Petra, Jozo pok. Joze, i Petra pok. Mate, kome su izgorjele 3 kuće, te Ivan pok. Joze, Perić Ante pok. Bože, Petra pok. Bože, Sladović Luka pok. Mate 2 kuće, Pero p. Ivana 2 kuće, Kentić Ante p. Frane 2 kuće, Ivan 2 kuće, Bože 2 kuće, Toma pok. Joze 2 kuće, Mijo p. Joze Štipan, Augustin, Ešteak Marko Joze 3 kuće, Andrija p. Joze Miško p. Joze, Badač Petra p. Ivana 2 kuće, Jozo p. Ivana, Marinović Jozo p. Luke, Vojković Jozo p. Ante, Vladova Simun 2 kuće, Ivan p. Ante 2 kuće Ivan, Štipan, Laco Joze.

U gore označenom zbirku označeno je kod svakoga, kome je izgorjelo po više kuća, dok kod svakoga drugoga je izgorjela po jedna kuća, a isto tako se označuje i za drugi zaseok sela Otok.

Perković Jakov 2 kuće, Stepan p. Ivana 2 kuće, Jakov 2 > kuće Petra 2 kuće, ud. Mara p. Andrije 2 kuće i Jakov 1 kuća. *Šusić Bozo 2 kuće, ovaj imade dva sina u partizanima.* Ivan 2 kuće, i Andrija 1 kuća. Sutra Ante 2 kuće, Marko 2 kuće, Nikola 3 kuće. Ilija i Petar svakome 1 kuća, te Ante p. Mate 2 kuće. *ovaj posljedni je u partizanima.* Sutra Andrija 2 kuće, Frano 2 kuće, Jozo 2 kuće, i Petra 1 kuća. Milanović-Litre Mato, Iko, Ante p. Simuna 2 kuće, Božo 2 kuće, Jakov 2 kuće Jozo p. Luke 2 kuće, Grgo p. Simuna 2 kuće, Andr'ja p. Simuna 2 kuće, Štipan p. Luke, Ivan p. Frane, Ante p. Frane, svakome po 1 kuća. Milanović-Trapo Frano, 2 kuće, Petra 2 kuće, Paško, Jure, Jozo, Ivan, Mate, Andrija, Joko i Mare.

Iz kuća Milanović-Litre je rodnom ustaški sveštenik Fran Stanko Milanović, ustaški satn k.—

Strijeljano: Obitelj Brčić strijeljano 3 osobe. Kuće Smolić 11 osoba, Perić 1 osoba, Sladović 1 osoba, Litre-Milanović 21 osoba, Milanović-Trapo 40 osoba, Katić 30 osoba, Vladović 15 osoba, Vojković 2 osobe, Đula 1 osoba, Perković 1 osoba. —

Strijeljanje ljudi je izvršeno u masama u pojedinim kućama na taj način što bi se napunila jedna soba ljudi, a na prozor bi se spolja stavila strojnica, pa bi se sa iste pokosilo ljudstvo nalazeće se u sobi.

Spaljeno: Brčić 3 osobe, Smajo 1 osoba, Katić 1 osoba, Litre Milanović, Trapo i Plavša 30 osoba, sve u jednoj kući.

Ranjeni: Smaja Mijo, Marko, Litre-Milanović, 10 osoba, Vojković 2 osobe, Vladovo 2 osobe.

Otjerani: Iz sela Otoka otjerano je oko 70 ljudi, i to sve muškarci od 16 do 70 godina.

Vjeruje se da je još više kuća spaljeno, ljudi strijeljano, i popaljeno, kao i otjerano, jer su ovi podaci prikupljeni u prvome momentu, te se do sada nije moglo doći do onih podataka koji još nedostaju.

Domobranstvu: Domobrana iz sela Otoka ima u hrvatskom domobranstvu oko 250.

Ustašama: U ustašama imade oko 10 ljudi.

Njemačkoj vojsci: Iz sela Otoka u njemačkoj vojsci imade 20 ljudi, a na radu iz istoga sela imade u Njemačkoj oko 120 ljudi.

Suma: Vrduljak Simun i Ivan, Bašić Jure, Anđelko i Luca, kao i još oko pet osoba, čija se imena za sada nijesu mogla utvrditi.

Naklonjeni partizanima: Za sada nije se moglo utvrditi da je tko naklonjen partizanima.

Selo Gala: U selu Gala, koje je tako rekuć čisto partizansko izuzimajući par porodica, čiji se članovi nalaze u hrv. domobranstvu, spaljeno je svega 8 kuća, i to na sjeveroistoku sela Munivrane kuće, dok strijeljan i izgoren nije nitko. Selo također nije opljačkano.

Selo Glavice odakle su potekli prvi partizani i koji danas imaju u partizanima oko 500 ljudi nije ni dirnuto, te je selo ostalo čitavo i nitko nije niti povrijeđen, a tako nije izvršena niti pljačka.

Selo Otok: Selo Otok je jako opljačkano i to na taj način što je otjerana uvelikom stoka i blago, te su kuće opljačkane uvelikom od hrane i robe. Ova posada na zahtjev Nijemaca stavila im je na raspoloženje 60 ljudi, koje su oni upotrijebili za svoju zaleđinu.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI'

Zapovjednik, satnik
(Ante Kunčić-Ramov) v. r.

Da je priepis vjeran svome izvorniku
tvrđi i ovjerava

(M. P.) Zapovjednik potpukovnik
(Potočnik)
Potočnik

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 30 MARTA 1944 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA POSADE U KOMAREVU, KOD GROBNIKA I NA KOMUNIKACIJI NOVSKA — SLAVONSKI BROD

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 90/44 g.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

30. III. 1944 g. 09.00 sati.

I OBĆI PREGLED:

Obranbeni uspjeh u području S¹ska i Sušaka. Okučani i Rajići jako ugrožen¹ od neprijatelja. Živahna djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva u obalnom području.

II PODRUČJA :

Krapina: Nakon neuspjelog napadaja na Krapinu¹ 28. III part. su se povukli u smjeru Radoboja i Strahinščice (4 km i. s. i. i 4 km s. i. Krapine). Gubitci partizana u Krapini: nađena 2 mrtva i 4 ranjena, dok su prema izkazu seljaka imali oko 50 ranjen h. 28. III partizani su napali tekstilnu tvornicu 2 km s. Krapine.² Neprijateljski gubitci neustanovljeni. Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 10 ranjenih.

Zlatar: 28. III na cesti kod Sv. Križa (9 km s. i. Zlatara) napadnute su njemačke postrojbe u hodu u smjeru Zagreba od jakih part. snaga. Napadaj je odbijen. Neprijateljski gubitci nisu ustanovljeni. Vlastiti gubitci: 2 mrtva (Niemci).

Daruvar: Pri razvidanju u području Daruvar — Sirač razbijeni su slabiji neprijateljski dielovi kod s. Sirča (7 km j. i. Daruvara). Poginuo 1 partizan.

¹ i ¹ Napad na Krapinu tada nije vršen. Vidi primjedbu br. 2 uz dok. br. 163.

- Pakrac:* u podhvalu kod s. Batinjana (5 km s. z. Pakraca), ubijena su 2 partizana, a 5 ih je zarobljeno.
- Našice:* U podhvalu naših snaga u području Normanci — Podgorač — Poganovci (22 km s. i., 10 km j. i. i 23 km i. Našica) 1 part. poginuo, 2 uhvaćena.
- Sisak:* Posada u s. Komarevu (7 km j. i. Siska) ponovno je napadnuta od jačih neprijateljskih snaga.³ Napadaj je odbijen i u progonu zaplijenjeno je: 1 protuoklopni top, 2 bacača, 2 strojnice, veći broj ručnog oružja, dojavnička oprema, konji i sedla. Neprijateljski gubitci: 5 mrtvih i 11 zarobljenih (3 partizana).
- Okučani:* Kod Okučana raspršena je manja part. skupina. Opaženo je veće prikupljanje partizana u okolici Okučana i Rajića⁴ i neobično jaka razorna djelatnost na pruži između Okučana i Broda n/S.⁵
- Karlovac:* Zapadno od Generalskog Stola (22 km j. j. z. Karlovca) odbačen je neprijatelj, uz 2 poginula.
- Sušak:* Posada uporišta kod Grobnika (7 km s. Sušaka) hrabro i nakon uztrajnog otpora odbila je noću 22/23. III jak napadaj partizana. Neprijateljski gubitci: 21 poginuo (1 komesar), 10 zarobljenih.⁰ Vlastiti gubitci: 1 lakše ranjen.
- Otočac:* U podhvalu naših snaga u okolici Otočca 27. III zarobljeno je 6 part., a 7 ih se predalo.

³ Napad su izvele Treća i Četvrta brigada Sedme udarne divizije. Vidi dok. br. 120.

⁴ Na području Okučana djelovali su tada samo manji dijelovi Posavskog NOP odreda. Vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Šestog korpusa Glavnom štabu Hrvatske od 18 aprila 1944 godine.

⁵ Ovu komunikaciju rušile su tada jedinice Dvanaeste divizije. Vidi dok. br. 123.

* Iz izvještaja Štaba Jedanaestog korpusa NOV Jugoslavije Glavnom štabu Hrvatske vidi se da je Druga brigada Trinaeste divizije u sadejstvu sa Drugim odredom napala ustaše na aerodromu u Grobniku 27. marta. Vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Jedanaestog korpusa Glavnom štabu Hrvatske od 24. aprila 1944 godine.

Gospić: U podhvat u ustaških postrojbi u području Gospića nađeno je 6 poginulih (brojano), dok je ocijenjeno da broj poginulih iznosi 30 partizana.

Sinj: 6 km j. i. Trilja na razkrsnici puteva vode se borbe. Vis [Jagodnik] 780 (8 km j. i. Trilja) osvojen je.

Jadranska obala:

Podhvatom njemačkih snaga na o. Hvaru odbačene su izkrcane neprijateljske postrojbe s visova otoka Hvara jugoistočno Zastrazišća.⁷ Kod otoka Zirja i Kaprija primijećeni su noću 27. III neprijateljski borbeni čamci koji su svjetlećim znacima držali spoj s neprijateljskim zrakoplovstvom.

Djelat, vlast, zrakopl.:

Vršilo je bojne zadaće, prienos tvoriva, ranjenika i bacanje promičbenih letaka.

Djelat, nepr. zrakopl.:

27. III napali su neprijateljski lovci strojničkom vatrom Dubrovnik u predjelu munjovozne postaje Lapad.

28. III ponovo je napadnut Dubrovnik i brodovi u Ombli.

Potopljen je brod »Jadran«.

27. i 28. III neprijateljski zrakoplovi bombardirali su s. z. obalu o. Brača.

Osobitosti:

Noću 20/21. III manja part. skupina pljačkala je u s. Mikluševci (13 km j. i. Vukovara) i tom prilikom ubila občinskog bilježnika i 4 osobe, a opljačkala občinsku blagajnu.

Obćenito:

U toku manjih djelatnosti u području Podrav. Slatine poginula su 4 partizana a 15 ih se pređalo.

U području Križevaca prijavilo se 37, u Varaždinu 46 voj. neposlušnika.

U području Našica uhićeno je 18, a u području Daruvara 11 vojnih neposlušnika.

⁷ Vidi dok. br. 113 i primjedbu br. 6 uz dok. br. 157.

Događaji na prugama:

Na pruzi Bjelovar — Garešnica naletio je vlak na minu. Lokomotiva se prevrnula. Žrtava nije bilo.

Na pruzi Okučani — Nova Gradiška noću 27/28. III naišao je oklopni vlak na minu te je bio napadnut od partizana.⁸ Nakon kraće borbe napadaj je odbijen bez vlast tih gubitaka.

Uzpostavljen je promet na ž. pruzi Zagreb — Zemun.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

(M. P.)

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

BR. 167

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 31 MARTA 1944 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU KRAPINE, PODRAVSKE SLATINE, BRODA, SISKA, SPLITA I LIVNA

VOJNIČKA TAJNA

DNEVNO IZVJEŠĆE Ia BROJ 91/44 g.

OPERATIVNOG ODJELA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

31. III. 1944 g. 09.00 sati.

I OBCI PREGLED :

Podhvati kod Podravske Slatine i u dolini r. Save južno od Dugog Sela uspješno se nastavljaju.

* Napad na ovu prugu izvela je tada Dvanaesta divizija u sadejstvu sa dijelovima Istočne i Zapadne grupe NOP odreda Šestog korpusa. Vidi dok. br. 123 u ovoj knjizi i tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Šestog korpusa Glavnom štabu Hrvatske od 18 aprila 1944 godine.

Živahna neprijateljska djelatnost u području Broda.

II PODRUČJA :

Krapina: Na području Krapine vode se borbe s jačim nepr. • skupinama,¹ koje se pokušavaju probiti s našeg na njemačko područje.

Podrav. Slatina:

U borbama jugoistočno od Podrav. Slatine nanjete su nepr. jatelju osjetni gubitci: 83 poginula i 6 zarobljenih partizana ostavljeno je na bojnopolju.² Vlastiti gubitci: 1 ustaša poginuo. Podhvat se nastavlja.

Daruvar: Jedan manji odjel part. uznemiravao je dalekom puščanom vatrom posade Pakrac i Lipik. Navodno prikupljaju snage za napadaj na Lipik.³

Nova Gradiška:

Pojačani jurišni odjel iz Nove Gradiške raspršio je 22. III skupmu partizana kod s. Škrabutnik (18 km i. Nove Gradiške). Neprijateljski gubitci: 11 mrtvih i 1 zarobljen. Kod uporišta Dragalić (7 km z. Nove Gradiške) odbijen je napadaj partizanskih skupina.

Brod: Ustaške obhodnje zarobile su partizansko zapovjedništvo »mjesta« u Podcrkavju (7 km s. Broda).

U području Rastušje — Grabarje — Podcrkavje (oko 6 km s. Broda) jedna ojačana sat. protjerala je partizane u smjeru sjevera.

¹ Na ovom području operisale su tada jedirrece Trideset druge divizije i Zapadne grupe NOP odreda Desetog korpusa. Vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Trideset druge divizije Štabu Desetog korpusa od 12 aprila 1944 godine.

² 29 marta neprijatelj je prije svanuća iznenadno napao Podravski bataljon koji se nalazio na odmoru u selu čačinci. Tom prilikom bataljon je imao 10 mrtvih i 5 ranjen'h. Opširnije o tome vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Šestog korpusa Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske od 18 aprila 1944 godine.

* Pripreme za napad na Lipik nisu tada vršene. 27/28 marta izvele su jedin'ce Daruvarskog NOP odreda fingiran napad na ova mjest. Vidi tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Šestog korpusa Glavnom štabu Hrvatske od 18 aprila 1944 godine.

U razviđanju sjeverno od Andrijevac (11 km i. Broda) protjerani su partizani i na mjestu borbe ostavili 12 mrtvih (1 zapovjednika). Primjećuje se pojačana djelatnost postavljanja mina na cestama i izlazima iz Broda.

Sisak: U toku je podhvat kozačkih postrojbi u području 20—25 km s.z. Siska. Prema do sada primljenim podacima ima oko 200 poginulih i preko 200 zarobljenih partizana u borbama kod s. Oborovo⁴ (23 km s.z. Siska).

Karlovac: Naše postrojbe zauzele su 29. III s. Vukmanić (10 km j.i. Karlovca). Neprijateljski gubitci: 5 poginulih, 6 zarobljenih. Plien: 11 pušaka. Vlastiti gubitci: 1 ranjen.

Livno: Jača nepr. skupina zapadno od Livanjskog Polja uzmiče u s.z. smjeru. Glavne snage part. nalaze se u području 16 km z. Livna.⁵ Most južno od Livna razoren je.

Split: U podhvalu u području Splita nepr. je odbačen prema j.i., uz 10 poginulih i 12 ranjenih partizana. Poginuo je zapovjednik »bataljona« »Morsorskog part. odreda«, a njegov zamjenik je zarobljen.

Jadranska obala:

29. III odpočeo je podhvat na o. Hvaru u smjeru zapada.⁶

¹ U borbama kod sela Oborova 29. marta Druga NO brigada pretrpjela je sljedeće gubitke: 37 mrtvih, 147 zarobljenih i nestalih i 28 ranjenih. Vidi dok. br. 129 u ovoj knjizi i tom V, knj. 26, izvještaj Štaba Desetog korpusa Glavnog štabu Hrvatske od 13. aprila 1944. godine.

⁵ Na području Livna djelovale su tada jedinice Devete divizije Osmog korpusa NOV Jugoslavije. Vidi dok. br. 63 u ovoj knjizi i dok. br. 56/2, k. 842 A u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

* Štab Dvadeset šeste divizije poslao je 31. marta Štabu Osmog korpusa depešu sljedeće sadržine: »30. III. neprijatelj se sa Brača iskrcao na o. Hvar. Poslije prebacivanje zbjega i mobilisanih naše su jedinice 31. III. napustile Otok. Na Hvaru je ostao manji partizanski odred«. Vidi knjigu depeša Štaba Osmog korpusa u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 19/1, k. 523. O borbama na Hvaru od 23. do 25. marta vidi dok. br. 113.

Djelat, vlast, zrakopl.:

Vršilo je bojne zadaće i prienos tvoriva.

Djelat, nepr. zrakopl.:

29. III neprijateljski zrakoplovi bombardirali su skladište Schela na Ombli, a na Makarsku bacili su 18 bombi. Jedan brod je oštećen. Lovci bombarderi napali su utvrđenja u kanalu kod Dubrovnika.

Živahna nepr. zračna izviđačka i lovačka djelatnost u obalnom području.

Neprijateljski zrakoplovi preleteli su Brod u s.z. smjeru. Primjećeni su svjetlosni znaci u smjeru Dilj Pl. Vjerojatno se radi o zrakoplovima koji bacaju obstrukciju partizanima.

Osobitosti:

U toku je podhvataj njemač. i naših četa između Dinare i Mosora.⁷

22. III na cesti Varaždin — Zagreb napadnut je posebnički teretni samovoz kod s. Bisag. Samovoz je zapaljen, a putnici odvedeni. Istog dana na istom putu napadnut je osobni samovoz P.T.S. i spaljen.

Jedan častnik i 3 vojnika uspješno su spasiti se (oruž. izvješće).

Obćenito:

U toku manjih djelatnosti u području Kutine, Repušnice i Karlovca poginulo je 3, zarobljen 1, a više partizana je ranjeno. Vlastiti gubitci: 2 ranjena i 1 nestao.

U Varaždinu prijavilo se 68, u Križevcima 7, a u Oslju 1 vojni neposlušnik. Na području Sinja uhićeno je 10 voj. neposlušnika.

Događaji na prugama:

Na pruzi Vinkovci — Zemun 28. III u 22 00 sati između ž.p. Orolik i Đeletovci putnički vlak naišao je na minu. Štitna kola su izkočila i oba kolosjeka zakrčena.

Na pruzi Sunja — Bos. Novi noću 29/30. III između ž.p. Sunja i Kostajnica oštećena je želj. pruga i posječeni b.b. stubovi.

⁷ Vidi dok. br. 126, 164 i 165.

Naknadno je ustanovljeno da je noću 27/28. III na pruzi Zagreb — Zemun bila postavljena 141 mina, a 172 b.b. stuba posječena.⁸

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(HELBICH)
Helbich

(M. P.)

⁸ Iz izvještaja Dvanaeste divizije vidi se da je pruga tada presječena na 355 mjesta, da je presječeno 890 telegrafskih stubova i razbijeno 16.695 izolatora.. Vidi dok. br. 123.

REGISTAR

A

Adžibaba Milan — 269
 Airagi Celestino — 87
 Alan (k. 811) — 36, 396
 Amruševo (zaselak) — 521, 725
 Andrijevcu Donji (s.) — 11, 189, 248, 249, 309, 494, 546, 577, 711, 732, 738, 750, 769, 795, 806
 Antić Vinko-Vicko — 10, 85, 155, 326, 536, 616
 Antolović Josip — 29, 216, 476
 Antonie Miško — 156
 Anušić Pero — 667
 Apatovac (s.) — 209, 348, 740
 Arbutina Milan — 560
 Arlov Đuro — 288
 Arsenić Borko — 83
 Aržano (s.) — 40, 113, 307, 423^125, 590—593, 741
 Ašpergeri (zaselak) — 57, 478

B

Babić most — 359, 480
 Babić Petar — 97, 207, 372, 450, 452, 471
 Babici (zaselak kod Sinja) — 59
 Babici (s. kod Horvata) — 102
 Babje Gore (pl.) — 8, 549.
 Backović Aleksandar — 51, 230, 247, 394, 534
 Baće Maks-Milić — 43, 256
 Bačina (s.) — 145
 Bačić Dragutin — 88
 Bački Anton — 161
 Bačuga (G. i D.) — 61, 62, 64—67, 72, 127—129, 177, 240, 530, 621, 699, 723, 743
 Badel Marijan — 112
 Badljevinu (s.) — 709, 725, 729, 786
 Badža (zaselak) — 202

Bair (s.) — 134, 137
 Bajagić (s.) — 425
 Bajić V. Dušan — 270
 Bajić Jovo — 146
 Bajlović (zaselak) — 239
 Bakarić dr Vladimir — 629
 Bakarić Vlado (avijatičar) — 72
 Bakić Dušan — 288
 Bakula Marko — 525
 Balač (zaselak) — 202
 Balen Šime — 85, 199
 Banduri (zaselak) — 127, 128
 Banija (predeo) — 61, 67, 69, 296, 302, 629, 754
 Banina Ante — 308, 598
 Bania Luka — 696, 705
 Bankovci (s.) — 734, 773
 Banova Jaruffa (s.) — 8—10, 341, 380, 631, 639, 703, 732, 751
 Banović Vlado — 87
 Banski Grabovac (s.) — 62, 63, 65—67, 128, 176, 178, 240, 743, 745
 Banski Kovačevac (s.) — 531
 Baranovac (s.) — 502
 Baranović Krešo — 489
 Barišić Ivan — 288
 Barkovići (s.) — 279, 538
 Barlete (s.) — 687
 Bastaji (V. i M.) — 425—455, 573, 581, 734, 761, 768, 771, 777, 781—787
 Bašić Rudi — 448
 Bašića Poljana (zaselak) — 685, 686
 Batalo Đuro — 269
 Bataljoni:
 — prvi diverzantski Šestog korpusa NOVJ — 27, 380, 655, 658, 661, 666, 771, 735
 — drugi diverzantski — 511, 513, 756, 766, 790, 793
 — treći diverzantski Desetog korpusa »Zagrebačkog« — 294,

- 614, 675, 708, 724, 727, 738, 745,
750, 756, 760, 766
— »Triestina d'Assalto« — 131
— Tršćanski — 132
Batinjani (s.) — 802
Batrina (s.) — 723
Bedekovčina (ž. st.) — 351
Bedenica (s.) — 352
Begovići (s.) — 63, 67
Bektež (s.) — 565, 567
Belaj (s.) — 630
Belavić Bruno — 556
Belec (s.) — 768
Bejiće (s.) — 320
Belišće (s.) — 735, 770
Beloslavec (s.) — 682
Belovac (zaselak) — 65
Benkovac (grad) — 116, 142, 371,
427, 428, 431, 433, 451, 466, 716,
751, 752
Benkovac (s. kod Fužina) — 325,
328—330
Beograd — 8, 12, 187, 334—336, 341,
380, 493, 565, 576, 578, 596, 602,
631, 748, 793
Berek (s.) — 715
Bgrović Dane — 448
Bestall (potpukovnik) — 776
Bestra (s.) — 276
Bihać — 71, 95, 152, 153, 427, 621,
687, 689, 699, 700, 703, 707, 735,
743, 751
Bijela Stijena (s.) — 9
Bijele Vode (s.) — 737
Bijelina (s.) — 116, 203, 466
Bijelnik (s.) — 365, 369
Bila (s.) — 594
Bilač (s., V. i M.) — 319
Bilišane (s.) — 202
Bilo Gora — 209, 334, 344, 572, 573,
611, 620, 661, 668, 679, 712, 726,
753—755, 757, 759
Biočić Ante-Toni — 119, 202, 597,
598, 604
Biočić Frane-Franc — 114, 604
Biokovo (pl.) — 145, 147—149, 499,
770, 779
Biovičino Selo (s.) — 116, 119, 120,
202, 203, 371, 428, 466
Bisag (s.) — 352, 681, 683, 807
Biševo (o.) — 43
Bitelić (sO) — 425
Bjelajac Stanko — 85
Bjelanovac (s.) — 9
Bjelić Đuro — 87
Bjelo Polje (kod Korenice) — 612
Bjelovar — 23, 139, 349, 584, 701,
702, 706, 717, 719, 724, 725, 735,
744, 764, 765, 774, 804
Bjeljevina — 383
Blata (s.) — 382, 383, 385, 388, 389,
445, 531, 618, 641
Blato (trgovište) — 741, 794
Blažević Mihajlo — 270
Blinja (s.) — 63, 296—298, 365, 369
Blinjski Kut — (ž. st.) — 274, 276,
557, 745, 792, 794
Blizna (s.) — 196, 488, 489
Bobetko Drago — 412, 522
Bobetko Janko — 73
Bobetko Mijo — 662, 667, 682
Bobinac Ivan — 353
Bobinac Stjepan — 30, 665
Bočina Marijan — 219
Bodegraji (s.) — 583
Boganović Stevo — 88
Bogdanović Delko (ustaša) — 93
Bogdanović Gedeon — 381
Bogdanović Jovan — 616, 617
Bogomolje (s.) — 524, 643, 773, 778
Bogovac Sveto (četnik) — 490
Boište (k. 804) — 94
Boka Kotorska (predeo) — 710
Bokovec (s.) — 350
Boraja (brdo) — 220
Borongaj (aerodrom) — 627
Borojević Branko — 73
Borojević Slavko — 170, 408
Borojevići (s.) — 365, 368
Borovljani (s.) — 789
Borovo Polje (na Visu) — 252
Bos. Grahovo (grad) — 300—302, 304
Bos. Novi (s.) — 71, 711, 725, 733,
741
Bosanci (s.) — 555
Bosiljevo (s. kod Karlovca) — 552,
555, 556
Bosnić Bude — 324
Bosnić Dušan — 156
Bosut (r.) — 733, 737
Botinovac (s.) — 20
Božić Mile — 374, 375, 509
Božići (s.) — 383
Božjakovina (s.) — 640
Božović Boško — 597
Brač (o.) — 75, 236, 712, 727, 729, 735,
773, 803, 806
Bračev Dolac (G. i D.) — 113, 425,
435

- Bradač Milan — 598
- Brajakovo Brdo (predeo) — 90, 92, 553
- Brajković Tomislav (dom.) — 785, 786, 788
- Brakusova Draga (zaselak) — 688, 689
- Branjska (Vel. i Mala) — 210, 669, **680**
- Bratina (s.) — 52, 225
- Brauner (Nemac, generalmajor) — 638
- Brdo (kod Zlobina) — 34, 325, 328, 330
- Brđani (s. kod Siska) — 275
- Brebernica (p.) — 47, 48, 50, 51, 225—227, 229
- Bresarić (s.) — 518, 521, 526, 527
- Breskov Đuro — 211
- Brest (s. kod Kestenjaka) — 551
- Brestača (s.) — 9
- Brestovac (šuma) — 473, 474, 672, 673
- Brestovac (s. kod Daruvara) — 746
- Brestovac (s. kod SI. Požege) — 548, 758
- Brezine-Bujavica (ž. st.) — 749
- Brezna P. (potok) — 183—185
- Breznica (r.) — 655
- Brezovica (kod Pisarovine) — 48, 55, 56, 110, 111, 714
- Brezovica (kod Tounja) — 282, 284, 285, 289, 386, 514
- Brezovljani (s.) — 472, 473, 672, 738
- Brežice (s.) — 627
- Brgud (s.) — 451
- Bribir (s.) — 119, 427, 429, 451
- Bribirske Mostine (s.) — 121, 142, 427, 429, 450, 451, 470, 762
- Brigade:
- prva NO čehoslovačka »Jan Žižka« — 655
  - treća prekomorska Dvadeset šeste divizije — 75, 254, 743
  - treća lička (Šeste divizije) — 305—307
  - prva muslimanska — 416, 622, 629
  - prva NOU »Vasilj Gačeša« Sedme divizije — 62—67, 72, 73, 128, 130, 275, 276, 297, 298, 365, 368, 369, 563, 695
  - druga NOU Sedme divizije — 176, 297, 298, 367, 370, 407, 418, 695
  - treća NOU Sedme divizije — 61, 62, 64—67, 69, 73, 129, 275, 276, 297, 298, 365, 366, 557—559, 562, 563, 793, 802
  - četvrta NOU Sedme divizije — 62—67, 69, 70, 72, 73, 239, 275, 276, 297, 298, 365, 557—562, 734, 743, 747, 793, 802
  - prva NOU Osme divizije — 48, 49, 52, 55, 225—229, 263, 267, 281, 287, 383—385, 387—390, 393, 461, 530—532, 624, 626, 695
  - druga NOU Osme divizije — 48, 51, 52, 55, 225—227, 229, 267, 281, 383—386, 388—390, 393, 461—465, 530—533, 695
  - * — treća NOU Osme divizije — 242, 267, 383, 385, 388, 389, 393, 442—445, 461—465, 530—533, 723
  - NO Karlovačka — 222, 223, 445, 532, 534, 550, 555, 712
  - prva NO Devete divizije — 300—308, 420, 421, 490, 594, 740, 790
  - druga NO splitska Devete divizije — 303—306, 308, 421
  - treća NO Devete divizije — 74, 236, 253, 598
  - osječka Dvanaeste divizije — 98—100, 106, 173, 183, 184, 189, 190, 231, 232, 235, 248—251, 309, 310, 336, 337, 494, 496, 565—567, 577—579, 596, 597, 607, 734, 738, 742, 743
  - dvanaesta NOU — 335, 337—339
  - NO brodska Dvanaeste divizije — 8, 261, 314, 315, 342—345, 376, 454—456, 482, 483, 569, 571—573
  - osamnaesta NOU Dvanaeste divizije — 14, 98—100, 184, 188, 189, 231, 235, 248, 250, 251, 309, 310, 336, 338, 494, 496, 497, 565—567, 576—579
  - Zagorska — 31, 647, 648
  - prva NOU Trinaeste divizije — 32—38, 156, 270, 272, 322, 395, 396, 399—406, 535, 536, 720
  - druga NO Trinaeste divizije — 33, 35—38, 156, 179—181, 292, 293, 326—330, 395, 396, 398, 400, 402, 802

- treća NO Trinaeste divizije — 33, 35—37, 44, 150, 153, 156, 257, 272, 322—324, 356, 359, 396, 398, 401, 402, 404—406, 413, 457, 458, 479, 642, 684—691, 715, 731, 769
- prva NO Devetnaeste divizije (Peta dalmatinska) — 205, 207, 371, 449, 451, 466, 469, 470, 619
- druga NO Devetnaeste divizije (Šesta dalmatinska) — 116, 119, 120, 201—204, 371, 372, 447, 449, 451, 619
- treća NO Devetnaeste divizije (Sedma dalmatinska) — 94, 96, 153, 372, 446, 619, 684, 686, 687, 689
- osma dalmatinska NO (Prva brigada Dvadesete divizije) — 39, 40, 100, 113, 114, 190, 193, 195, 220, 423, 425, 435, 487, 488, 492
- deveta dalmatinska NO (Druga brigada Dvadesete divizije) — 39, 40, 58, 100, 113, 114, 122, 425, 435, 489, 490, 492, 737
- deseta dalmatinska NO (Treća brigada Dvadesete divizije) — 39, 40, 101, 113, 114, 423, 425, 491, 492, 590
- jedanaosta dalmatinska NO (Prva brigada Dvadeset šeste divizije) — 74, 77, 236—238, 252—254, 522, 773, 775
- dvanaesta dalmatinska (Druga brigada Dvadeset šeste divizije) — 43, 74, 77, 81, 253
- sedamnaesta NOU (Prva brigada Dvadeset osme divizije) — 7—9, 314, 315, 342—344, 376, 453—456, 432—484, 569, 571—573, 706, 752, 784, 785, 789
- dvadeset prva (Druga brigada Dvadeset osme divizije) — 7—10, 262, 314, 315, 342—344, 378, 454, 456, 482, 495—497, 566, 569, 571—573, 577, 706, 752, 784, 786, 789
- NOU »Braće Radića« (Trideset druge divizije) — 18, 20, 28, 208—211, 608, 662, 666, 668, 669, 679—681, 683, 696, 699, 746, 792
- treća NO »Matija Gubec« (Trideset druge divizije) — 17, 19—21, 28, 33, 34, 208—211, 621, 636, 644, 661, 662, 666, 669, 679—683, 757, 767, 771, 777
- prva Trideset treće divizije — 21, 29, 212—215, 471—475, 629, 638, 640, 642, 649, 603, 669—674, 701, 721, 746, 761, 764
- druga Trideset treće divizije — 22, 23, 29, 212—215, 472, 474, 475, 663, 666, 669—673, 706, 712, 751, 758
- omladinska NO »Jože Vlahović« (Prva Trideset četvrte divizije) — 48, 55, 56, 58, 110, 278—280, 409—411, 478, 516—518, 526, 537—539, 544, 586, 607, 641, 695, 714
- NO »Franjo Ogulinac - Seljo« (Druga Trideset četvrte divizije) — 48, 55, 53, 103, 104, 110, 278—280, 409, 477, 478, 507, 517, 537, 540, 541, 543, 545, 624, 641, 650, 714
- prva Trideset pete divizije — 457, 684, 685, 687—691
- druga Trideset pete divizije — 44, 258—260, 413, 457; 460, 684, 685, 687—691
- treća Trideset pete divizije — 258, 689, 690
- devetnaesta NO »Srećko Kosovel« — 131
- prva istarska »Vladimir Gortan« — 132
- druga istarska — 132
- Brikva (s.) — 146
- Brinje (s.) — 32—34, 36, 268, 271, 323, 356, 399, 400, 404—406, 461, 534, 535, 608, 618, 619, 642, 685, 709, 721, 789, 794
- Briniski Klanac — 536
- Brist (s.) — 149
- Brista (s.) — 145, 146, 502
- Bristivica (s. kod Trogira) — 191, 193, 195—197, 488, 489
- Bristova (uvala) — 524
- Briški Josip — 329
- Britvec Dragutin — 529
- Brjebrovna (k. 349) — 369
- Brković Pero — 288
- Brlenić (s.) — 518, 521, 526, 527, 587, 588
- Brllog (s.) — 150, 458, 479, 687
- Brnaze (s.) -r- 436
- Brnčić Josip — 661
- Brnčić Vinko — 161

Brnčić Vlado — 161
 Brnić Mato — 542
 Brozina Ivan-Slovan — 132, 161
 Bršljanica (G. i D.) — 475, 673, 758, 775
 Brštanovo (s.) — 218, 219, 438
 Brusje (s.) — 524
 Bruška (G. i D.) — 202
 Bruvno (s.) — 372, 689
 Bubanj Viktor — 156, 168, 402
 Bubljarci (ž. st.) — vidi Bubnjarci
 Bubnjarci — 753
 Bučan Milan — 269
 Bučan Stevo — 288
 Bučje (s.) — 320, 456
 Budičina (s.) — 560, 562
 Budim (zaselak) — 67
 Budimir (s.) — 590, 592, 593
 Budinščina (s.) — 26, 347, 348
 Budrovci (s.) — 537
 Bugarska — 134
 Bugojno (varoš) — 702
 Bujan Filip — 157
 Bujavica (s.) — 706
 Buk (s.) — 97, 98
 Bukorović Jovan (četnik) — 218
 Bukovica (s.) — 584
 Bukovica (predeo) — 119, 122, 141—143, 201, 446
 Bukovlje (s.) — 257, 270, 271, 322, 323, 397, 404, 405
 Bukvići — 396
 Bulat dr Edo (vitez) — 780
 Bulat Rađe — 355, 611
 Bulinac (ž. st.) — 766
 Bulović Mirko — 175, 186, 235, 251, 498
 Buško Blato — 306, 420, 423
 Buzazić Zdravko — 104
 Buzet (grad) — 609
 Buzeta (s.) — 603
 Bzenica (s.) — 721

C

Cabuna (s.) — 568, 571, 772
 Caprag (s.) — vidi Sisak Predgrađe
 Carevdar (s.) — 675, 728
 Carević Marko — 288, 390
 Carevo Polje (s.) — 283, 285, 385, 386, 514
 Carić Nikola — 419
 Carska Kuća — 36
 Carski Breg (s.) — 587

Cazin — 416, 417, 642, 755
 Cekinovići (s.) — 286, 287
 Celine (s.) — 517
 Celovec (Koruška) — 631
 Cepidlake (s.) — 454, 482, 669
 Ceranje (G. i D.) — 431—433, 448, 752
 Cerje (kod Samobora) — 504, 506
 Cerovac (k. 19/) — 441
 Cerovac (s. kod Krnjaka) — 374, 509
 Cerovlje (s.) — 132
 Cerovnik (s.) — 531
 Cetina (r.) — 59, 60, 101, 113, 122, 217, 424, 435, 707, 737, 744
 Cetingrad (s.) — 416
 Cetinska dolina — 423 *
 Čiganović Vlado — 159
 Čikojević Branimir — 353
 Črikvenica (grad) — 153
 Črkovići (zaselak) — 265, 385, 393, 463
 Črkovička (k. 189) — 61
 Črkvena (s.) — 215, 701
 Črkvena (ž. st.) — 717, 748
 Črljeni Grm (k. 380) — 488
 Črna Vlast (s.) — 613, 691
 Črnac (s.) — 308
 Črni Vrh (k. 786) — 686
 Črni Vrh (k. 738) — 195
 Črnić Anka — 529
 Črnobrnja (zaselak) — 203
 Črnobrnja Bogdan — 85, 339, 616
 Črnobrnje (s.) — 332
 Črnogorac Dragutin — 221
 Čvitković Ivan — 88
 Čvjetkovići (zaselak) — 205

C

Čalić Sava — 94
 Četković Vlado — 649
 Čoralčić (s.) — 700, 732
 Čorković Dušan — 617
 Čosanlije (s.) — 304
 Čukavac (zaselak) — 94, 686
 Čukovec (s.) — 20
 Čulibrk Đuro — 560
 Čupurđiia Dačo — 167

C

Čabrin (s.) — 772
 Čačinci (s.) — 380, 646, 648, 658, 805
 Čadavica (p.) — 785

Čadavica (s.) — 654, 793
 Čaglić (s.) — 9
 Caglin (s.) — 97, 317, 335, 565—567
 Čaire (s.) — 475, 758
 Čanak (s.) — 685
 Čapljina (s.) — 114, 708
 Carapovo Selo (s.) — 322, 356—358
 Caprazlije (s.) — 595
 Čaprginci (s.) — 9
 Čazma (r.) — 740
 Čazma (trgovište) — 212, 474, 703, 747, 749
 Cebular Franc — 88
 Coglje (s.) — 521, 541, 543, 587
 Čeko Mirko — 88
 Česma (r.)* — 674
 Čičin most — 243, 388
 Čimprage (zaselak) — 431
 Čiovo (o.) — 760, 763
 Čista (s.) — 590
 Čolak Ljuban — 353
 Čolaković Rodoljub — 637
 Čorak Tomo — 161
 Covići (s.) — 685, 686
 Cuklić (s.) — 304, 594, 790
 Culinec (ž. st.) — 745, 750
 Culjat Joža — 86
 Cuntić (s.) — 62, 67, 71, 561, 562

D

Dabar (☞) — 60
 Dabar (s. kod Maljkova) — 60
 Dabar (s. kod Otočca) — 271, 357, 358, 458, 461, 462, 690
 Dabar Glibodol (s.) — 462
 Dabei (s.) — 212, 216
 Dabgora (k. 523) — 193
 Dadak Josip — 156, 358, 360, 481
 Dakino Br. (k. 204) — 571
 Dančilović Nikola — 14
 Danilo Kraljice (zaselak) — 489
 Daruvar (trgovište) — 10, 22, 135, 261, 262, 313, 342, 379, 380, 482, 483, 568, 571, 580, 581, 611, 631, 646, 653, 654, 709, 718, 721, 725, 730, 733, 735, 736, 738, 744, 751, 753, 761, 764—767, 771, 774, 781 — 787, 790, 801, 803
 Dasović Martin — 58, 280, 478, 518, 545
 Dazgić Gajo — 560
 Deanovec (ž. st.) — 644, 677, 726, 766

Deanovići (s.) — 61, 63, 64, 67, 72, 298, 560—562
 Debelo Brdo (kod Gizdavca) — 219
 Debelo Brdo (kod Kistanja, k. 365) — 119, 121
 Defrančeski Ivan — 161
 Dein Zivojin — 311
 Dejanović Milić — 154
 Delić Vukašin — 87
 Delibegović Ahmet — 29
 Demerje (s.) — 55, 56, 111
 Demić (zaselak) — 202
 Denir (Dönitz — nem. general) — 75
 Desinec (s.) — 477, 743, 790
 Desne (s.) — 500
 Desni Stefanki — 531
 Desno Sredičko (s.) — 531
 Despot Žarko — 150
 Desprim (s.) — 111
 Dežanovac (s.) — 584
 Dijanović Tomo — 507
 Diklići (ž. st.) — 701, 719
 Dilj (pl.) — 11, 12, 99, 334, 379, 807
 Dimić Dušan — 94
 Dinara (pl.) — 424, 425, 435, 807
 Dišnik (s.) — 475, 758, 775
 Divić (k. 324) — 119—121, 429
 Divić Stojan — 585
 Divizije:
 — šesta NOVJ — 305, 421
 — sedma NOVJ — 61, 71, 127, 176, 239, 274, 296, 299, 365, 407, 418, 477, 530, 557, 638, 695, 703, 707, 747, 758
 — osma NOVJ — 47, 52, 53, 55, 56, 222, 225, 242, 263, 281, 382, 461, 477, 530, 586, 638, 645, 695, 722, 737, 752, 794
 — deveta NOVJ — 300, 420, 421, 423, 490, 491, 598, 703, 712, 729, 730, 734, 806
 — dvanaesta NOVJ — 12, 97, 173, 183, 187, 230, 248, 309, 318, 338 — 341, 378—380, 493, 495, 549, 565, 566, 576, 599, 615, 631, 654, 656, 741, 750, 793, 795, 802, 804, 808
 — trinaesta NOVJ — 32, 34, 44, 150, 153—155, 162, 163, 168, 170, 179, 271, 291, 322, 325, 326, 329, 330, 356, 359, 395, 397, 404, 413, 479, 535, 586, 596, 613, 614, 619, 622, 624, 737, 741

- četrnaesta NOVJ (slovenačka) — 634
  - devetnaesta NOVJ — 93, 119, 140, 141, 143, 153, 201, 303, 370, 424, 446, 450, 466, 598, 625, 716, 719, 775
  - dvadeseta NOVJ — 39, 40, 100, 113, 122, 190, 217, 300, 303, 306—308, 420, 421, 423, 486, 590, 707, 719, 731
  - dvadeset šesta NOVJ — 43, 75, 76, 236, 252, 522, 523, 773, 778, 806
  - dvadeset osma udarna NOVJ — 7, 261, 313, 335, 340, 342, 343, 376, 378, 379, 381, 452, 482, 568, 582, 615, 631, 648, 653, 655—658, 761, 768, 771, 775, 778, 783, 787, 795
  - trideset druga NOVJ — 17, 28, 31, 208, 210, 354, 355, 608, 611, 622, 661, 666—668, 678, 679, 699, 757, 792, 805
  - trideset treća NOVJ — 21, 28, 31, 212, 214, 471, 602, 636, 661, 663, 666, 667, 669, 702, 717, 761, 783
  - trideset četvrta NOVJ — 47, 48, 53, 54, 102, 110, 225, 277, 409, 410, 477, 504, 505, 516, 518, 537, 586, 587, 634, 695, 769
  - trideset peta NOVJ — 37, 44, 96, 150, 153, 154, 158, 162, 257, 356, 358, 359, 413, 446, 457, 479, 535, 645, 684, 689, 715
- Divizion:
- brdski Osme divizije NOVJ — 48, 49
- Divjak Nikola — 167
- Divulje (s.) — 220
- Dmitrović Jovo — 563
- Dobra (r.) — 292, 553
- Dobra Voda (kod Pristega) — 432
- Dobrić Milan — 311
- Dobrića Sava — 87
- Dobrljin (ž. st.) — 759
- Dobro Selo (s.) — 95, 718, 719
- Dobropoljci (s.) — 370, 372, 434, 466
- Dobroselo (s.) — 605
- Dobrosavljević Janko — 269
- Dobrović (s.) — 743
- Dodoši (s.) — 63, 66, 68, 70, 72
- Dol (s. kod Pribića) — 521
- Dolac Donji (s.) — 217
- Dolanjski Jarak (zaselak) — 517
- Dolčani (s.) — 128
- Dolinić Nikola (poručnik) — 12, 263, 377
- Doljane (s.) — 95, 736
- Domagović (ž. st.) — 759
- Domićini Hugo — 288
- Dolnja Dolca (š.) — 106, 107, 173, 174, 726
- Donja Rijeka (s.) — 621
- Donjara (s.) — 669, 757
- Donje Dubrave (s.) — 508—510
- Donje Orešje (s.) — 352, 355
- Donje Prilišće (s.) — 553
- Donji Lapac (s.) — 421, 596, 599, 707, 744, 751, 755, 760
- Donji Meljani (s.) — 315
- Donji Miholjac (trgovište) — 320, 335, 341, 380, 549, 631, 654, 656, 657, 759
- Donji Polimci (s.) — 127, 128, 130
- Dostičić Petar — 136
- Došen (ust. zastavnik) — 91
- Došen Stevan — 662, 667
- Dovečar Fric — 157
- Dračevo Polje (na Visu) — 254
- Draga (s.) — 244, 266, 267, 531
- Dragalić (s.) — 805
- Draganići (s.) — 277—280, 409, 410, 512, 521, 526, 527, 539—541, 543, 587, 605, 641, 642
- Dragaš Lazo — 412
- Dragojević Dušan — 269
- Dragojlov (ust. gen. poručnik) — 735, 779, 791
- Dragotinci (s.) — 63, 128
- Drakulić Nenad — 159
- Drapšin Petar — 341, 381, 659
- Drava (r.) — 614, 615, 631, 646, 654
- Drča Milan — 87
- Drenovac (s.) — 66, 67
- Drenovica (k. 570) — 243, 244, 515
- Drežnica (s.) — 403
- Drežnik (s.) — 111
- Drinković Marko — 156
- Drniš (trgovište) — 141, 142, 218, 219, 424, 437, 438, 487, 700, 717, 751, 763
- Družilovec (s.) — 349
- Drvar (grad) — 302, 605
- Drvenik (s.) — 149, 500
- Dubajić Simo — 446, 447
- Dubica (trgovište) — 296, 297, 299
- Dubočac (s.) — 719
- Dubovački Breg (zaselak) — 20

Dubrava (s. kod Čazme) — 213, 471, 4/6, 670, 671
Dubrava (s. kod Splita) 217, 218, 437
Dubrovnik — 700, 704, 710, 716, 726, 738, 759, 763, 776, 780, 803, 807
Dude S. Branko — 221, 440
Duga Njiva (zaselak) — 146
Duga Resa (s.) — 551, 552
Duga Rijeka (s.) — 21, 208
Dugi Otok (o.) — 625
Dugo Selo (s.) — 516, 660, 661, 676, 6/7, 738, 745, 753, 761, 773, 804
Dujmići (zaselak) — 591
Dukići (zaselak) — 562
Dumlje (zaselak) — 52
Duvno (Tomislav Grad) — 307, 594
Dvor (na Uni) — 331, 332, 610, 614, 623, 625, 638
Dvor Brezovica (zaselak) — 111

Đaković Dušan — 288
Đakovo (grad) — 318, 321, 334, 546
Đelekovec (s.) — 751
Đeletovci (ž. st.) — 807
Đevrske (s.) — 116, 370, 428, 429, 434, 450, 466, 470
Đujić Momčilo — 119, 201, 302
Dulavec (Miokovićevo, s) — 261, 313, 314, 342, 452, 454, 455, 482—485, 572, 573, 581, 760, 761, 767, 763, 771, 772, 781—785, 789
Đurđenica (š.) — 715
Đurđenovac (s.) — 320, 654
Đurđevac (s.) — 16, 23, 24, 380
Đurino Br. (k. 189) — 758
Đurmanec (s.) — 649, 792

Dž

Džodan Mihajlo — 246

E

Egići (zaselak) — 264, 265, 387
Eker Franc (Nemac) — 636
Erdeljac Petar — 224
Erer Miloš — 288

Ervenik (s.) — 202, 203, 451
Eterović Veljko — 682

F

Farkaš Nikola — 311
Farkaševac (s.) — 764, 770
Feričanci (s.) — 703
Filipović Sulejman — 637
Forenbaher dr (Forenbacher) — 164
Frančeski Tatjana — 525
Frgačić Tomo — 86
Friganović Ante — 448
Frkljavec (s.) — 319, 725
Frković Jurica (bojnik) — 35, 620
Frković Tomo — 45
Fuka (s.) — 746
Fundelić Imbro — 682
Fužine (s.) — 34, 328, 395

G

Gabela (s.) — 701, 704, 719, 758
Gabrić S. — 375
Gacka (r.) — 45, 151, 359, 481
Gakovo (s.) — 138
Gala (s.) — 436, 592, 796, 798, 800
Garčin (s.) — 184, 187, 189, 190, 232, 494, 546, 711, 732, 734, 738, 741, 743, 750, 795
Gardan P. (p.) — 188
Garešnica (s.) — 473—475, 584, 672, 673, 783, 804
Gašparović Dragutin — 157, 293
Generalski Stol (s.) — 373, 374, 443, 509, 510, 550, 551, 630, 631, 741, 762, 802
Gering (Göring, nem. maršal) — 76
Gizdovac (s.) — 219
Glamočlija Pero — 177
Glavace (s.) — 35, 359, 395, 404, 414, 458, 690
Glavica (k. 338) — 62, 65, 67, 130
Glavica (k. 415) — 123
Glavica (k. 321) — 9, 10
Glavice (s. kod Sinja) — 436, 800
Glavni štab NOV i PO Hrvatske — 7, 16, 29, 72, 84, 89, 96, 131, 152, 153, 164, 171, 198, 213, 331, 333,, 340, 341, 361, 378, 416, 441, 461, 477, 499, 508, 511, 514, 526, 550,

- 576, 577, 593, 596, 613, 647, 660, 668, 686, 689, 696, 719, 729, 793, 805
- Glavni štab NOV i PO Slovenije — 615, 624, 626, 634, 638
- Glavnica (G. i D., s.) — 352
- Glina (grad) — 61, 62, 64, 68, 69, 72, 298, 530, 610, 627, 707, 727, 728, 730, 731, 736, 737
- Glinska Poljana (s.) — 419, 747
- Glinsko Novo Selo (s.) — 239, 240, 623, 734, 737, 743, 747
- Gljever (s.) — 592, 593, 798
- Globočec (s.) — 21, 682
- Glogovnica (p.) — 315, 671, 675, 706
- Glogovo (s.) — 206
- Gnjatović Dušan — 161
- Gojilo (s.) — 475, 673
- Goli Breg (s.) — 55, 110, 111
- Golić Mato — 311
- Golinjevo (s.) — 305
- Goljak (k. 525) — 291
- Goljak (V. i M., k. 824) — 273
- Golubić (s.) — 302
- Golubović Radonja — 637
- Gomila (V. i M., š.) — 700
- Gomirje (s.) — 291, 292, 399, 400, 737
- Gore (s.) — 61, 61, 67, 71, 72, 127, 240, 297, 298, 367, 418, 621, 63*7, 743, 747
- Gorjanci (s. kod Horvata) — 55, 102—104
- Gornja Dolca (š.) — 97, 98, 106—108, 173
- Gornja Rijeka (s.) — 680
- Gornja Selnica (s.) — 347
- Gornja Velika (s.) — 210
- Gornje Pokuplje (s.) — 552
- Gornji Lapac (s.) — 93
- Gornji Most (s.) — 789
- Goromin Dolac (uvala) — 522
- Gorski Kotar — 33, 154, 163, 170, 586, 626, 629
- Goršebaša Ivan — 556
- Gospić — 154, 618, 620, 645, 684, 710, 770, 803
- Gostović Branko — 159
- Gošići (s.) — 372
- Gošnjak Ivan — 88, 362, 630
- Grab (s.) — 593, 797
- Grabarje (s.) — 805
- Graberje (s. kod Gora) — 61, 240, 743, 746, 747
- Graberje (s. kod Ivanić Grada) — 673
- Grabersko B. (k. 178) — 475, 673, 758
- Graboštani (s.) — 274
- Grabovac (s. kod Zagvozda) — 147
- Grabovnica (s.) — 611, 650
- Grac (Austrija) — 631
- Gračac (s.) — 95, 427, 451
- Gračišće (s.) — 609
- Gradac (V. i M., s.) — 65, 66.
- Gradac (s. kod Metkovića) — 729
- Gradac (s. kod Našica) — 546
- Gradec (s.) — 213—215, 671, 679, 703, 721, 746
- Gradina (k. 616) — 95
- Gradina (k. 580) — 438
- Gradina (k. 707) — 591, 592
- Gradište (kod Bekteža) — 566
- Gradusa (V. i M.) — 557, 562
- Gradusa (r.) — 275
- Grahovac Ivan — 158
- Graovac Bude — 644
- Graovci (s.) — 265
- Grbić Cedo — 316, 346, 379, 456, 575
- Grborezi (s.) — 305
- Grčić Dane — 529
- Grčka — 75, 134
- Gređice (s.) — 350
- Gregurić Breg (s.) — 506
- Grgić Branko — 288
- Grič (k. 381) — 281—283, 285, 289, 290, 384, 386, 387, 393
- Griče (s.) — 91, 552
- Grižići (s.) — 320
- Grlić (general) — 789
- Grmuša Rade — 408
- Grnčenić (s.) — 149, 501
- Grobnić (s.) — 33, 34, 401, 403, 801, 802
- Grobničko Polje — 325
- Grohote (s.) — 762
- Gromačnik (s.) — 494, 579
- Grtovec (s.) — 351
- Grubišno Polje — 22, 581, 782, 786
- Gruđa (s.) — 704, 708, 716
- Grulovići (zaselak) — 119
- Grupe:
- partizanskih NOP odreda Četvrtog korpusa — 373
  - istočna NOP odreda Šestog korpusa — 11, 31, 317, 335, 378, 380, 546, 654, 656, 657, 661, 665, 666, 674, 743, 804

— istočna NOP odreda Desetog korpusa — 198, 199, 793, 795
 — zapadna NOP odreda Šestog korpusa — 24, 26, 30, 134, 335, 346, 348, 380, 472, 580, 647, 655, 661, 664, 666, 674, 682, 683, 706, 736, 804
 — zapadna NOP odreda Desetog korpusa — 733, 740, 754, 777, 792, 793, 805
 — južnodalmatinskih NOP odreda — 145, 499
 — sjevernodalmatinskih NOP odreda — 116, 119, 120, 140, 141, 143, 427, 446, 447, 449, 716, 719, 731, 775
 — srednjedalmatinskih NOP odreda — 141, 216, 435, 740
 — diverzantskih odreda — 644, 748
 Gruž (Dubrovnik) — 726, 763
 Guber (Veliki i Mali, s.) — 304, 305, 420
 Gulan Petar — 40
 Gvardiol Ante — 619
 Gvozdić Ljuban — 288

II

Habjanovac (s.) — 213, 669
 Han (kod Sinja) — 796—798
 Han Prolog — 426
 Han Vaganj — 436
 Hasan Breg (s.) — 52, 56
 Helbih (Helbich, dom. potpukovnik) — 701, 705, 708, 711, 713, 717, 720, 722, 724, 727, 730, 733, 739, 742, 745, 748, 750, 753, 756, 760, 764, 766, 770, 774, 795, 804, 808
 Hercegovac (s.) — 761, 783, 784
 Hercegovac-Trnovitica (ž. st.) — 473, 614, 629, 649, 672, 675
 Herman Albert (Nemac) — 636
 Hinić Stevo — 507, 615
 Hofšteter (Nemac) — 95
 Hitler Adolf — 76
 Hlebine (s.) — 23, 603
 Hlopec Slavko — 545
 Holjevac Večeslav — 92, 637, 638
 Horvat Milan — 354
 Horvati (s.) — 225, 714
 Horvati (ž. st.) — 47, 48, 53—56, 58, 102—104, 110, 477, 511, 521, 607, 705, 756, 793

Hošteter Vojko — 603, 604, 611
 Hrasno (ž. st.) — 759
 Hrastje (s.) — 712, 769
 Hrastovac (G. i D.) — 651
 Hrastovica (s.) — 62, 298, 562
 Hrašće (s.) — 89—92
 Hrašće Svetličko — 222, 223, 712
 Hreljin (s.) — 33, 34, 180, 326, 327, 397, 398, 611
 Hrsina (s.) — 552, 555
 Hrvace (s.) — 58—60, 101, 123, 219, 490
 Hrvatski Leskovac (ž. st.) — 111
 Hrvatsko Primorje — 75, 586, 608, 643, 741
 Hrvatsko Zagorje — 210, 349, 599, 608, 611, 622, 631, 679, 680, 754
 Hrženik (s.) — 517, 518, 586
 Hudibitek (s.) — 111
 Hudovci Breg (s.) — 516, 543, 544, 587
 Hudovljani (s.) — 210
 Hum (ž. st.) — 716, 719, 720
 Hum (k. 587) — 77, 83
 Hum (k. 869) — 501
 Hum (k. 863) — 385, 393
 Hum Varoš — 261—263, 572
 Husain (s.) — 674, 766
 Hutin (s.) — 521, 586
 Hutovo (ž. st.) — 759
 Hvar (o) — 75, 236, 237, 522, 523, 643, 719, 755, 771—778, 780, 789, 790, 803, 806

I

Igrane (s.) — 148
 Imotski (trgovište) — 75, 114, 723, 762
 Inin Vrh (k. 633) — 680
 Islam Grčki (s.) — 142
 Islam Latinski — 142
 Istra (oblast) — 131—133, 153, 643
 Italija — 132, 134, 180
 Ivan Brijeg (s.) — 659
 Ivančan Mirko — 529
 Ivančec (s.) — 721
 Ivančić Josip — 161
 Ivanec (s.) — 603
 Ivaneža Ivan — 94
 Ivaneža Tode — 94
 Ivanić Grad (gradić) — 23, 474, 675, 722, 724, 753, 760, 766
 Ivanska (s.) — 472, 672, 715

Ivanovo Selo (s.) — 731
 Ivanščica (pl.) — 25, 347
 Ivas Sime — 122, 144, 434
 ^ Ivčeviča Kosa — 635, 689
 Iveković Stjepan — 355
 Ivoševci (s.) — 116
 Ivošević Miloš — 159
 Ivošević Simo — 288
 Izimje (s.) — 516, 540, 543, 587, 769,
 793

J

Jabuka (s.) — 593
 Jabukovac (G. i D.) — 63, 65
 Jagnjedovac (s.) — 208
 Jagodnik (k. 780) — 590, 591, 803
 Jagodnik (k. 490) — 202
 Jagodnja (G. i D.) — 434
 Jajce (grad) — 744
 Jakovčev Gojko — 447
 Jakša Andeo — 288
 Jakšič (s.) — 317, 319
 Jakšič Pavle — 163, 172, 630, 689
 Jakšiča most — 244, 388
 Jaman Ivan — 525
 Jančiči (zaselak) — 443
 Jandrić Dušan — 72
 Janić Vjekoslav — 199, 667
 Janić Vlado — 341, 637, 659
 Janja Gora (k. 448) — 266, 388
 Janjce N. (s.) — 685, 689
 Janković Vojo — 60, 126
 Jasenaš (s.) — 482
 Jasenica-Lug (ž. st.) — 719
 Jasenica (s.) — 371, 372
 Jasenik Šuma — 656
 Jasenovčani (s.) — 563
 Jasik (š.) — 772
 Jastrebarsko (Jaska) — 55, 56, 278—
 280, 477, 505, 516, 517, 526, 537,
 540—543, 649, 703, 706, 710, 731,
 759, 764, 767, 769, 771, 773, 790
 Javoranj (G. i D.) — 331, 332
 Javorovac (s.) — 771, 789
 Jazavica (s.) — 10
 Jazvaci (s.) — 277, 279, 409, 410,
 537, 538
 Jednak Luka — 177
 Jelačićev spomenik — 418
 Jelenje (zaselak) — 35
 Jelovica — 270, 271, 323
 Jelsa (trgovište) — 522, 523, 643,
 719, 749, 775
 Jelvica (s.) — 404, 405, 535, 536

Jerković Mate — 86, 616, 630
 Jertovec (s.) — 777
 Jezerane (s.) — 258, 270, 271, 322,
 356, 357, 404, 461, 463, 465, 535
 Jezero (s.) — 383
 Ježević (s.) — 101, 435, 490
 Ježevik (s.) — 99, 108
 Jodl (nem. general) — 76
 Joka Milan — 109, 177, 336, 617
 Jončić Nikola-Koča — 113, 197
 Josipdol (s.) — 264—266, 268, 284,
 385, 387, 393, 531, 534, 621, 746
 Jošava (St. i Nov.) — 728
 Jović Jakov — 525
 Jurakovac (k. 367) — 332
 Jurkovići (s.) — 685
 Jurovski Brod (s.) — 223

K

Kail Karl (Nemac) — 636
 Kajić Kole — 277, 299
 Kalnik (Kalničko Gorje) — 26, 348,
 354, 472, 610, 661, 662, 668, 680,
 720, 721, 728
 Kamber (zaselak) — 592—595
 Kamen (vinogradi kod Slav. Pože-
 ge) — 319
 Kamenica (G. i D.) — 33, 34, 257,
 270, 271, 322, 399, 405, 536
 Kamenica (s. kod Tounja) — 281—
 286, 289, 290, 382—384, 386, 389,
 393, 442, 464, 514, 515, 530
 Kameniti Vrh (k. 437) — 243, 244
 Kamensko (s. kod Karlovca) — 441
 Kamensko (s. kod Aržana) — 593
 Kamešnica (pl.) — 423, 425, 590,
 593—595
 Kapela (pl.) — 403
 Kapela (kod Bjelovara) — 471
 Kaprije (o.) — 803
 Karan Milan — 87
 Karašica (r.) — 656
 Kardelj Edvard — 637
 Karin (G. i D.) — 142, 202
 Karlobag (varošica) — 772
 Karlov Han (s.) — 304—307, 420, 740
 Karlovac (grad) — 32, 278—280, 395,
 442, 477, 511, 512, 516, 531, 537,
 586, 596, 618, 644, 650, 651, 705,
 706, 708, 710, 712, 729, 730, 732,
 745, 755, 765, 767, 774, 807
 Kastav (varošica) — 640
 Kaše Zigfrid (Nemac) — 779

- Kašina (s.) — 355
 Kaštel Novi (s.) — 220
 Kaštel Stafilić (s.) — 220
 Katinac (r.) — 655
 Katinci (s.) — 314
 Keber August — 542
 Kefeček Ivan — 352
 Kekić Ljuban — 269
 Kereković Zlatko — 86
 Kerestinec (s.) — 55
 Kesar Sava — 60, 126
 Kesići (s.) — 300
 Kostenjak (s.) — 373, 375, 508, 509, 551
 Kezele Ivan — 159
 Kihalac (s.) — 239, 240
 Kijevo (s.) — 424
 Kik (k. 1117) — 420
 Kindrovo (s.) — 99
 Kistanje (s.) — 121, 142, 202, 371, 427, 428, 430, 431, 451, 466, 47U, 716, 718, 7i9, 730, 731
 Kladnjice (s.) — 191, 194, 218
 Klaić Dorđe — 311
 Klasnica (k. 455) — 266, 462, 463
 Kiasnie (G. i D.) — 603
 Kiekinja (k. 509) — 463
 Kleut Milan — 160
 Kleut Petar-Perica — 158, 630, 686—691
 Kličković Nikola — 199, 611, 663, 667
 Klinac (s.) — 61, 62, 64, 560—562
 Klinča Selo (s.) — 48, 54—56
 Klipa Milan — 246
 Klis (s.) — 219
 Klisa (s.) — 343, 483—485, 572
 Klokočevik (s.) — 185, 187, 189
 Kloštar Ivanić (s.) — 22, 212, 215, 474
 Kljenak (s.) — 146, 500
 Ključ (ž. st.) — 350, 351, 639, 732
 Knapić Josip — 556
 Knebl Franjo-Franc — 58, 545
 Kneja — 266, 267, 286, 382, 388, 389, 444, 463
 Knezovljani (s.) — 368, 369
 Knezović Luka — 595
 Knežević Josip — 30
 Knežević Milan — 73
 Knežević Rade — 569
 Knežević M. Velimir — 39
 Kneževića Br. (k. 192) — 475, 674
 Knin (trgovište) — 75, 95, 142, 153, 300—302, 304, 371, 421, 424, 427, 428, 430, 431, 689, 700, 717, 718, 730, 735, 743, 749, 751, 763, 770—772, 774, 775
 Kobal Vladimir-Vlado — 663, 667
 Kocbek Edvard — 637
 Koljane (s.) — 425, 435
 Komande:
 — prvog (I) Ličkog područja — 164—167, 169
 — drugog (II) Ličkog područja — 167—169
 — Goranskog područja — 168, 169
 Komarevo (s.) — 275, 276, 557—563, 792, 793, 801, 802
 Komarica Zvonko — 199, 667
 Komazec (G. i D.) — 202
 Kombol Stanko — 157, 182, 330
 Komin (s.) — 352, 631, 683
 Komiza (trgovište) — 77—82
 Komogovina (s.) — 368
 Komorica (s.) — 721
 Komorov Vladimir — 87
 Kompator (s.) — 703
 Kompolje (s. kod Otočca) — 458, 480
 Končanica (s.) — 137, 721, 782, 785
 Konšč[^] (s) — 503
 Kontiči (zaselak) — 205
 Konjačić Mijo — 529
 Konjščina (G. i D.) — 682
 Konjščina (ž. st.) — 26, 347, 351, 599, 777
 Koprivnica (grad) — 16, 17, 19, 23, 31, 208, 210, 603, 636, 660, 662, 680, 702, 704, 708, 718, 724, 757, 765, 789
 Koprivnica Požeška (s.) — 721
 Koprivnička Reka (s.) — 20, 209
 Kopun Dušan — 177
 Korčula (grad) — 794
 Korčula (o.) — 75, 76, 524, 700, 712, 773, 780, 792
 Korčulanski Kanal — 742
 Korđuševci (s.) — 107—109
 Korenica (s.) — vidi Titova Korenica
 Koreničani (s.) — 453, 455, 484, 485, 573, 581, 782, 785—787
 Korićna (s.) — 304
 Korpusi NOVJ:
 — četvrti — 61, 71, 89, 102, 127, 222, 225, 239, 242, 299, 331, 339, 365, 373, 380—382, 416, 418, 441, 461, 477, 508, 511, 514, 516, 526,

- 530, 537, 550, 557, 600, 601, 604, 613, 617, 637, 638, 642, 647, 686
 — peti (bosanski) — 615
 — šesti — 7, 11, 134, 173, 183, 199, 230, 309, 317, 318, 333, 380, 493, 546, 548, 565, 576, 577, 580, 582, 596—599, 602—604, 607—611, 614—617, 619—620, 622, 623, 626, 630, 631, 633, 634, 636—638, 641—648, 653, 656, 657, 781, 791, 793
 — osmi — 39, 76, 93, 100, 113, 116, 140, 145, 153, 193, 201, 216, 300, 302—304, 306, 361, 370, 378, 420, 423, 427, 435, 446, 450, 466, 486, 499, 523, 568, 593, 597, 593, 603, 608, 614, 615, 617, 619, 621—623, 625, 633, 634, 637, 638, 640, 642—645, 647, 650, 719, 729, 743, 762, 773, 803
 — deveti (slovenački) — 131
 — deseti »Zagrebački« — 16, 31, 131, 193, 203, 209, 212, 213, 294, 339, 341, 346, 348, 471, 596—593, 603, 602—604, 607, 608, 610, 611, 613—615, 617, 619, 620, 622, 624, 623, 629, 632—634, 636—633, 640, 642—645, 647, 648, 650, 660, 654, 635, 668, 679, 699, 751, 755, 783, 792, 805
 — jedanaesti — 32, 96, 152, 154, 164, 395, 404, 535, 601, 609, 610, 613, 615, 617, 637, 638, 642, 647, 689, 700, 794, 802
- Kos Dragica — 529
 Kosak Ivan — 665
 Kosanović Rade — 246, 515
 Kosanovići (s. kod Gomirja) — 292
 Kosanovići (s. kod Plaškog) — 245, 264—266, 383, 385, 387, 388, 444
 Kosinj (G. i D.) — 687
 Kosinjak (brdo) — 418, 419
 Kosovac Mato — 211
 Kosovci (zaselak) — 399
 Kosovo (naseobina) — 429
 Kostajnica (gradić) — 71, 274, 296, 297, 407, 562, 563, 596, 610, 638, 641, 645, 649, 707, 725, 726, 736, 737, 764, 771, 772, 807
 Koštanje (s.) — 436
 Kostima (s.) — 82
 Košare (s.) — 284, 382, 384, 386, 387, 531
 Košarić Milutin — 375
- Koška (s.) — 14, 708
 Kovač Franc (četnik) — 116
 Kovačevac (s.) — 639, 706
 Kovačević Andro — 308, 621
 Kovačević Danijel-Danilo — 132, 161
 Kovačevići (zaselak) — 265, 385
 Kovačica G. (s.) — 793
 Kovačić Alojz — 199, 663, 667
 Kovačić Armin — 155, 395
 Kozar Miloš — 588
 Kozica (s. kod Vrgorca) — 147
 Krajev Marko — 529
 Krajnović Mile — 4/0
 Kraljevac (s.) — 225, 477, 669
 Kraljevčani (s.) — 62, 65, 72
 Kraljevica (trgovište) — 32, 395
 Kramarić Mirko — 311
 Krapina (trgovište) — 24, 343, 350, 354, 639, 791, 792, 801, 804, 805
 Krapinske Toplice (s.) — 25
 Krasica (s.) — 33, 34
 Krasnov (Rus) — 625
 Krašić (s) — 280, 505, 518, 521, 526, 527, 703
 Kraška Vas (s.) — 505
 Kraut Božidar — 621
 Kravarsko (s) — 625
 Kravlja Glava (k. 665) — 59D
 Krbavsko Polje — 612, 613
 Krčevo (s.) — 563
 Kreča Dušan — 314, 486, 570, 617
 Krešovići (s.) — 203
 Kričke (s.) — 708
 Krištanovec (s.) — 707
 Krivaja (St., s.) — 483, 484
 Krivi Put (s.) — 396, 397, 400, 608
 Križ (s. kod Gora) — 367, 407, 418
 Križ (G. i D.) — 213
 Križevci (gradić) — 16, 17, 209, 210, 636, 660, 661, 669, 671, 679, 680, 701, 702, 704, 706, 708, 709, 711, 712, 717, 721, 726, 729, 735, 744, 747, 753, 757, 765, 779, 803, 807,
 Križišće (s.) — 33, 34, 180, 326, 327, 611
 Križpolje (zaselak) — 34, 270, 271, 356, 397, 399, 405, 406, 535, 538
 Krk (o.) — 710
 Krka (r.) — 372
 Krlić Miloš — 288
 Krmar Drago — 232
 Krndija (pl.) — 334, 379
 Krndija (s) — 318, 548
 Krnjak (s.) — 704
 Krpani (s.j) — 538

Krunić Uroš — 70, 74, 130, 241, 277,
299, 370, 419, 564
Krupače (s.) — 587
Kruševo (s.) — 220
Krznarići (s.) — 323, 536
Kubin Hans (Nemac) — 636
Kućevec (s.) — 89
Kučišec Anđelko-Stojan — 620
Kujača (k. 768) — 462
Kukić Petar — 203, 204
Kukici (s.) — 383, 463
Kukuljan Zvonko — 161
Kukunjevac (s.) — 782
Kukuruzari (s.) — 365, 369, 610
Kula (s. kod Požege) — 12, 317, 319
Kula (s. kod Rogotina) — 500
Kulaš Mića — 164
Kunčić Ante-Ramov (ustaša) — 800
Kunić Selo (s.) — 531
Kunići (s.) — 551
Kupa (r.) — 52, 225, 554
Kupčina (G. i D.) — 526, 528, 543,
544, 586, 587, 769, 793
Kupinec (s.) — 49, 50, 225, 639, 772
Kuprešanin Milan — 621, 630
Kusonje (G. i D., s) — 571
Kušec Božo-Božidar — 667
Kuštrin Josip — 72
Kutina (s.) — 475, 673, 674, 706, 708,
744, 759, 768, 773, 807
Kutina (ž. st.) — 9, 27, 294, 713, 724,
727, 741, 747, 749, 758
Kutjevo (s.) — 321, 566, 654
Kuzma (s.) — 761
Kuzmanovača (s.) — 96, 685

L

Labin (s. kod Trogira) — 193, 195,
196, 220, 439, 488, 489
Labištica (brdo) — 195, 196, 488
Ladešić Draga (zaselak) — 90, 91,
222, 553, 554
Ladislav (ž. st.) — 713
Lađevac (s.) — 583
Lalići (s.) — 151
Lapad (kod Dubrovnika) — 704, 803
Lapat (s.) — 388, 444
Lapovci (s.) — 11
Lasinja (s.) — 50, 52, 57, 531, 618
Laslavići (s.) — 555
Lasovac (s.) — 584
Lastovo (o.) — 726, 752
Laudanov Gaj — 613

Lazina (s.) — 278, 279, 409, 538
Lečevica (s.) — 190, 191, 193, 219,
220
Legrad (s.) — 640, 751
Lekenik (ž. st.) — 512
Lenac Mirko — 156
Ler (Lohr, Nemac — generalpukov-
nik) — 313
Leskovac (ž. st.) — 714, 756, 766, 793
Leskovec (s.) — 27
Lešće (s.) — 553, 685, 689, 691
Letinac (s.) — 271
Letovanci (s.) — 557
Lič (s.) — 34, 36
Ličina Marko — 88
Lička Jesenica (s.) — 244, 388, 389,
445, 530, 531
Lički Osik (s.) — 93, 94, 686
Ličko Petrovo Selo (s.) — 443
Lijević Srećko — 205
Lipa (s. kod Kamešnice) — 594
Lipa (s. kod Prološke Drage) — 304
Lipica (s.) — 271
Lipik (s.) — 9, 10, 137, 706, 712, 793,
805
Lipnik (s.) — 91, 92, 551
Lipova Glavica (zaselak) — 93, 94
Lipovača (k. 363) — 514
Lipovec (s.) — 23, 215
Lipovljani (s.) — 9
Lipovski Br. (breg) — 208
Lisac Br. (k. 974) — 95
Lisac (k. 481) — 463, 465
Lisičine (s.) — 483, 484, 761
Litre Milanović (s.) — 796, 799
Livanjsko Polje — 302—304, 306—
308, 420, 423, 806
Livno (grad) — 101, 303—308, 420,
423, 426, 490, 592, 594, 699, 703,
705, 707, 709—712, 714, 716, 718,
719, 727, 729, 730, 733, 734, 739,
741, 762, 773, 789, 790, 804, 806
Lobor (s.) — 711, 733
Lokvina (š.) — 204
Lomnica (r.) — 55, 56, 103, 110
Lončari (s.) — 151, 359, 360, 398,
401
Lončarić Jovo — 159
Londžica — 708, 715
Lonja (r.) — 27, 295, 675
Lovaković Jozo — 311
Lovčić (s.) — 548
Lozan (s.) — 752
Ludbreg (trgovište) — 16—18, 21, 27,
31, 472, 603, 606, 662, 720, 727, 728

Ludbreški Vinogradi (s.) — 18
Ludina (V. i M.) — 734
Ludina Vidrenjak (ž. st.) — 294, 295,
675
Lugovac (s.) — 746
Luka (s. kod Bos. Grahova) — 300
Luka (s. kod Novog) — 396
Lukačević Kajo (četnik) — 218
Lukavac (s.) — 262
Lumbarda (k. 622) — 291
Luščani (s.) — 64—67, 176

Lj

Ljubitovci (s.) — 195, 196
Liubojević Rade — 87
Ljubošina (s.) — 35, 291, 398, 399
Ljubovo (s.) — 96

IM

Mačkovo Selo (s.) — 63, 66
Mađarska — 313, 336, 378, 452, 482,
574, 581, 626, 633, 660
Maga Mićo — 509
Maganja Mario — 161
Magarac Mićo — 374
Magašić Mauricije (Moro) — 608
Magienjak S. — 23
Majer (bojnik) — 786
Majske Poljane (s.) — 61
Majtinić (Majtinići, s.) — 260
Majur (s.) — 651, 774
Majur Isidorovac — 782, 793
Makarska — 807
Mala Gospa (crkva) — 204
Mala Kapela (pl.) — 357, 358
Mala Popina (s.) — 469
Mali Carevdar (s.) — 27
Mali Humac (k. 547) — 243, 244, 286
Mali Poganac (s.) — 20
Malino (s.) — 495
Malterić Josip (ustaša) — 790
Malunje (s.) — 505, 507, 517, 541,
542, 762, 769
Maljen (k. 684) — 405
Maljkovo (s.) — 59, 60, 123, 124
Mamula Bogdan — 46, 152, 156,
260, 360, 415, 460, 688
Mandalina (s.) — 700
Mandić Nikola — 205
Mandina Glava (k. 812) — 95
Manola Srećko — 625

Mantekov Nikola (Rus — lajtnant)
— 324
Maovice (G. i D.) — 424
Marčić Milan — 293
Maretići (s.) — 49
Marević Stanko — 146
Margitić Zvonimir — 45
Marija Bistrica (s.) — 351, 599, 647,
739, 740, 744, 757, 767, 771, 777
Marin Dol (s.) — 222, 223, 554
Marina (s.) — 220, 487, 723, 726, 729
Marina Glav. (k. 775) — 94
Marinbrod (s.) — 747
Marine Zemlje (s. na Visu) — 238,
254
Marinković Ivo — 585, 616
Marinovac (s.) — 20
Marković Radomir — 573
Marovići (s.) — 103
Martinko Stjepan — 211
Martinski Vrh (s.) — 90, 92, 224
Martinščina (s.) — 740, 754
Marušić Miho — 161
Matas Josip (Andrić) — 132
Matetić Vladimir-Vlado — 199, 667
Matić Branko — 155
Matijević Miloš — 87
Matošić Marko — 305
Mavračići (zaselak) — 56
Mazin (s.) — 372, 689
Mečava Đuro — 177
Mečenčani (s.) — 297, 367
Medakovići (s.) — 264—266, 385,
387, 388, 463
Medanić Božo — 94
Medić Ivan — 430
Medvide (s.) — 116, 202, 372
Međumurje (predeo) — 648
Međuraće (s.) — 418
Meničanin Stevo — 73
Mesići (zaselak) — 34
Metković (trgovište) — 500, 704, 710,
732, 736, 738, 744, 749, 754, 755,
758, 763, 765, 779, 780
Metla (brdo) — 561
Mežovo (š.) — 20
Migalovci (s.) — 97, 98
Mihaljevci (s.) — 98
Mihaljević Mirko — 529
Miheli Jozef (Nemac) — 636
Mihovljan (s.) — 757
Mijočinović (s.) — 65
Mikašinovići (s.) — 509
Mikičić Jure — 177
Miklouš (G. i D.) — 22

Mikluševci (s.) — 803
 Mikulić (s) — 767
 Mikulić Mate — 206
 Mikrut Petar (ustaša) — 797
 Mila Voda (k. 1187) — 206
 Milan Lug (s.) — 566
 Milić Jurje (ustaša) — 528
 Miličević Borivoj — 378
 Miličević Mile — 462
 Miler Alfred (Nemac) — 636
 Milković Zorka — 485
 Milkovići (s.) — 243
 Milna (na Hvaru) — 236, 237
 Milojević Rade — 369
 Milošević Antun — 157
 Miljanović Savo — 567, 580
 Miliević Milan — 390
 Miliković Hasan — 732
 Miliković Huška — 616, 638, 732
 Miliković Joco — 390
 Miljković Milan — 87
 Miočinović Jovo — 560
 Mioković Nikola — 161
 Miranje (s.) — 433
 Miričina (s.) — 755
 Mirković Alija — 525
 Miščević Đuro — 283
 Miščević Mihajlo — 617
 Mišković Milan — 164
 Mišljenovići (s.) — 245
 Mladen Ivan — 528
 Mlađan Milan — 288, 390
 Minoga (G. 1 D.) — 65, 66, 72, 557, 561, 562
 Mljet (o.) — 777, 778, 780
 Modrino Selo (s.) — 203, 371, 466, 469
 Modruš (s.) — 268, 461, 463, 465, 531, 534
 Mokošlca (s.) — 704
 Mokrica (s.) — 418
 Mokro Polje (s.) — 449, 451
 Molek Franjo — 224
 Molnar Ivan — 354
 Molve (s.) — 668
 Molvice (s.) — 504
 Momčilović Rade — 87
 Momići (s) — 731
 Moseć Pl. — 193, 218, 426, 435, 438
 Moslavina (predeo) — 23, 210, 471, 599, 611, 624, 629, 638, 639, 651, 661, 679
 Moslavina-Popovača (ž. st.) — 724, 727

Moslovačka Gračenica (ž. st.) — 676, 732
 Mosor (pl.) — 807
 Mostar — 776
 Moščenica (s.) — 274, 365
 Moštanica (s.) — 369, 561
 Mraclin (s.) — 513, 639, 748
 Mrda Simo — 158, 691
 Mrežnica (r.) — 286
 Mrvoš Rade — 168
 Mrzla Vodica (s.) — 325, 328—330, 700
 Muć (s.) — 218, 219, 437, 438, 487, 763
 Mudrić Gl. (k. 501) — 265, 268, 263, 332, 385, 434, 531
 Muharem Hazo — 87
 Munižaba Milan — 434
 Murter (o) — 747
 Murterski Kanal — 742
 Muslin Ivan — 219
 Mustafina Klada (s.) — 703
 Mutak Vladimir-Vlado — 216, 476

N

Nadoveza Sava — 430
 Naglan (zaselak) — 146
 Narančić Smilja — 87
 Narančić Stevo — 588
 Narta (s.) — 472, 475
 Našice (trgovište) — 11, 14, 318, 321, 341, 380, 546, 548, 549, 631, 654, 657, 703, 719, 730, 731, 736, 742, 747, 755, 769, 803
 Našička Breznica (s.) — 14, 318
 Nazor Vladimir — 629
 Nebljusi (s.) — 703
 Nenezić M. Radojica — 86, 316, 346, 455, 483, 575, 606
 Neretva (r.) — 145, 500, 763
 Nerež'sće (trgovište) — 712
 Netretić (s.) — 89—92, 224, 550, 551, 553—555
 Neum Klek — 737
 Nikolić Dušan — 369
 Nikoliš dr Gojko — 616
 Nin (s.) — 450
 Nisko (s.) — 191
 Njegoš Bogdan — 193, 218
 Normanci (ž. st.) — 318, 802
 Nova Gradiška (grad) — 10, 134, 135, 378—380, 493, 495, 715, 725, 804, 805

- Nova Jošava (s.) — 320
 Nova Kapela (s) — 319, 548
 Nova Kapela-Batrina (ž. st.) — 318, 321, 495, 721, 791
 Nova Sela (s. kod Metkovića) — 148
 Novaki (s. kod Ozlja) — 223, 540, 543
 Novalja (s.) — 716
 Novi (trgovište) — 36, 396, 403, 404, 608, 618, 619, 741
 Novi Dalj (ž. st.) — 791
 Novi Grabovac (s.) — 718
 Novi Grad (trgovište) — 450
 Novi Grad (s. kod Karlovca) — 89, 91, 552, 553
 Novi Marof (s.) — 17, 348, 350, 681
 Novi Vinodol — 709
 Novo Čiče (s.) — 512
 Novo SDlište (s.) — 407, 408, 757, 758
 Novo Selo (s. kod Bosiljeva) — 553
 Novo Selo (s. kod Siska) — 274, 275, 564
 Novo Topolje (s.) — 11
 Novosel Stjepan — 21
 Novoselec-Križ (ž. st.) — 722
 Novska (s) — 134, 137, 516, 576, 582, 583, 535, 631, 705, 718, 724, 751, 801
 Nožica (s.) — 428

O

- Obijaj (s.) — 300
 Obradović Duro — 288
 Obradović Miloš — 167
 Obrovac (s. kod Sinja) — 796—798
 Obrovac (varošica) — 100, 101, 141, 202, 204, 426, 451, 684, 716, 719
 Oborovo (s.) — 806
 Obruč (k. 300) — 119—121, 202, 203
 Obsenica (s.) — 444
 Odredi NOP:
  - banijski — 331, 332
  - belokranjski — 409
  - bilogorski — 135, 136, 138, 139, 581, 582, 584, 585, 653, 655, 712, 789
  - bjelovarski — 17, 23, 29—31, 198, 584, 665, 666, 674
  - bračko-šoltanski — 712
  - daruvarski — 135—139, 581—535, 653—655, 736, 793, 805
  - diljski — 12—14, 98—100, 317, 319, 321, 336, 341, 378, 495—497, 546, 548, 549, 516, 577—579, 607, 770
  - dinarski — 39, 113, 123, 124, 216, 425, 435, 439, 592, 593
  - glamočki — 304
  - grahovsko-peuljski — 115, 300, 303, 305, 303, 425
  - imotski — 145—148
  - kalnički — 24, 27, 30, 348, 349, 352, 354, 355, 654, 674
  - karlovački — 89, 441, 445, 550—555
  - kninski — 116, 119—121, 140, 143, 201—204, 372, 427, 428, 430, 431, 434, 448, 449, 451
  - kordunaški — 242, 373—375, 441, 508, 509, 650
  - lički — 153, 162, 257, 356, 645, 634, 686—689
  - makarski — 145—149
  - mosečko-svilajski — 218, 219, 221, 437, 440, 763
  - moslavački — 17, 22, 23, 29, 31, 198, 655, 665, 674
  - mosorski — 217, 436, 440, 592, 593, 806
  - neretvanski — 145, 147—149, 499, 500, 502, 503
  - osječki — 12—14, 318, 320, 321, 335, 341, 380, 546—549, 607, 654, 743, 765, 793
  - otočki — 446, 443, 449
  - plaščanski — 243, 382, 385, 441—445, 514, 515, 625
  - »Plavi Jadran« — 684, 686, 687
  - posavski — 17, 30, 31, 134—139, 193, 580, 582—585, 603, 665, 667, 674, 703, 751, 802
  - požeški — 12—14, 317, 319, 336, 546, 547, 549, 654, 721, 723, 725, 728, 793
  - prominski — 140, 371, 448, 449
  - sjevernodalmatinski — 143, 144, 371, 372, 427, 428, 434, 446, 451
  - sušačko-kastavski — 132
  - šibensko-trogirski — 141, 220, 439, 440, 487, 711
  - turopoljsko-posavski — 48, 56, 57, 103, 104, 477, 478, 526, 528, 538, 769
  - zadarski — 140, 142, 144, 371, 372, 427, 428, 431, 433, 434, 446—448, 451

- zagrebački — 24—26, 30, 346, 348, 349, 352, 353, 355, 647, 664, 667, 674, 732, 777
- zagorski — 24—26, 30, 346—349, 353, 355, 639, 664, 674, 733, 733
- žumberačko-pokupski — 48, 56, 278, 409, 504, 517, 537, 540—542, 641, 703, 709, 762, 769
- prvi partizanski »Učka« — 132
- diverzantski Glavnog štaba Hrvatske — 732, 749
- prvi Trinaeste divizije — 33, 35, 37, 156, 291, 396, 398—400, 402
- drugi Trinaeste divizije — 33, 35, 37, 157, 179—181, 325—327, 330, 396—399, 402
- Odvorci (s.) — 726
- Ofelder Vilhelm (Nemac) — 636
- Ogorje (G. i D.) — 124, 219, 489
- Oguljin (varošica) — 32, 35, 291, 322, 395, 396, 398—400, 461, 531, 535, 586, 605, 618, 619, 623, 722, 723, 727, 736, 737, 739, 740, 744, 751, 752
- Oključna (s.) — 77—79, 81
- Okučani (s.) — 8—10, 134, 380, 583, 631, 791, 801, 802, 804
- Omanovac (s.) — 728
- Ombla (r.) — 738, 744, 776, 803, 807
- Omčikus (zaselak) — 431
- Omiš (varoš) — 711, 712, 716, 764, 765
- Opačić Drago — 528
- Opačić Ljuban — 177
- Opačići (zaselak) — 203
- Opor (k. 650) — 193
- Opsenica Mile — 155
- Opsenica Stevan-Stevo — 86, 154, 689
- Orahovica (s. kod Našica) — 320, 654, 728, 734
- Oraovica (G.-i D., s.) — 332
- Orepak (s.) — 149
- Oreščanin Bogdan — 88, 630
- Orešje (s.) — 768
- Orešković (bojnik) — 777
- Orešnjak (k. 353) — 553
- Orguz (s.) — 304
- Oriovac (ž. st.) — 319, 378, 494, 495, 795
- Oriovac (k. 787) — 592
- Orlovača (k. 406) — 119
- Orlović Ilija — 288
- Ormož (varošica) — 354
- Orolik (ž. st.) — 807
- Orovac (s. kod Otočca) — 458
- Osekovo (s.) — 765
- Osijek (varoš) — 318, 321, 334, 380, 549, 631
- Ostović Mato — 353
- Ostrna (ž. st.) — 676, 766
- Ostrovica (s.) — 645, 686
- Ostrovičke Lišane (s.) — 451
- Oštarije (s.) — 268, 531
- Oštarski Dolovi (greben) — 386, 514
- Oštrici (zaselak) — 193
- Otišić (s.) — 58, 114, 123, 424
- Otočac (varošica) — 44, 45, 153, 260, 359, 360, 398, 413, 414, 459, 603, 620, 642, 688, 690, 691, 699, 700, 714, 715, 730, 731, 742, 744, 767, 777, 778, 802
- Otok (s.) — 796—800
- Otoka (s.) — 760
- Oton (s.) — 752
- Otrić (s.) — 205, 206, 448
- Ozalj (s.) — 89, 91, 223, 224, 278, 526, 527, 550, 552, 703, 724, 741, 747, 749, 753, 756, 759, 775, 807
- Ožbolt Franjo — 45

P

- Pa g (o.) — 154, 716, 722, 723, 772
- Paic Mile — 269
- Pajić Ilija — 448
- Paklenica (s.) — 9
- Pakrac (varošica) — 8, 9, 135, 721, 724, 736, 781, 793, 805
- Paladinići (s.) — 55
- Palančani (s.) — 740
- Faljevina (s.) — 472
- Panj (zaselak) — 100
- Papuk Pl. — 334, 755
- Parčić (s.) — 120, 121, 203, 370, 371, 466, 469
- Parmač Stanko — 43
- Pasičina (s.) — 145, 146, 502
- Pasike (s.) — 77, 78
- Pastuša (G. i D.) — 63, 65
- Pašijan (s.) — 773
- Pavić Jovo — 87
- Pavković-Mitri (s.) — 196
- Pavlica Iso — 433
- Pavlič Josip — 665
- Pavliša Mijo — 354
- Pavlović Milan — 70, 74, 130, 241, 277, 299, 370, 419

- Pavlović Mićun — 86
 Pavlović Rade — 616
 Pčelić (s.) — 313, 314, 342, 376, 571, 572
 Pecikozić Stanko — 579
 Pecki (zaselak) — 65
 Pećiograd (s.) — 416, 417, 598
 Pečenci (s.) — 300
 Pečenica (k. 565) — 289, 386
 Pekić Dušan — 105
 Peko Bogdan — 621
 Pelješac (poluotok) — 719, 734, 780
 Penezići (zaselak) — 52
 Pepelana (s.) — 314, 342, 376, 572
 Peraško Blato (zaselak) — 147, 500, 501
 Perhavec Stanko — 86, 154
 Perić most — 291, 398
 Perjasica (s.) — 222, 651
 Perkovci (ž. st.) — 378, 494, 495, 577, 750
 Perković (s.) — 192, 194, 425, 487, 749
 Perušić (zaselak kod Otočca) — 457
 Perušić (s.) — 94, 154, 619, 685, 688, 690, 702, 703, 794
 Peščeno (s.) — 682
 Peščnica (ž. st.) — 512, 758
 Pešun Ivica — 528
 Pešuti (zaselak) — 266
 Petaki (s.) — 537—539, 769
 Petkovac (s.) — 790
 Petrinjci (s.) — 275, 297, 365—367
 Petrinja (varošica) — 61, 69, 71, 127, 274, 275, 296—298, 367, 369, 530, 560, 562, 605, 618, 623, 637, 638, 641, 645, 649, 699, 702, 703, 705, 707, 722, 723, 725, 727, 734, 742, 743, 747, 755, 757—759, 764, 774, 775
 Petrova Crkva (k. 307) — 120
 Petrova Gora (s. kod Zlatara) — 351, 733, 736
 Petrović Ilija — 157, 182, 330
 Petrović Marko — 86
 Petrovsko (s.) — 792
 Peulje (G. i D.) — 300, 302, 303, 308
 Pijade Moša — 637
 Piket (aerodrom kod Sinja) — 216
 Pirovac (s.) — 427, 708, 795
 Pisarovina (s.) — 48, 52, 506, 610, 616, 617
 Piskornjač (polje) — 557
 Piščetke (s.) — 90
 Piškorevci (s.) — 14
 Pitomača (s.) — 16, 23, 135, 755
 Pitvanska Plaža (na o. Hvaru) — 524
 Pivnica (s.) — 342, 452, 482, 484, 571—573, 581, 752, 760, 761, 767, 768, 771, 781—785
 Planina (s.) — 352
 Plaše (s.) — 33, 34, 179, 180, 326—328, 397, 398
 Plaša (k. 484) — 463, 465
 Plaška Gl. (k. 794) — 445
 Plaški (s.) — 243, 244, 263—266, 268, 382, 387, 388, 443, 461, 530, 531, 533, 608, 611, 616, 618, 621, 622, 625, 642, 645, 727, 728, 733, 734, 737, 746, 747, 752, 794
 Plateša Bogdan — 329
 Plavač (k. 418) — 500
 Plavča (s.) — 244, 383
 Plavča Draga (s.) — 245, 267, 286, 383, 388, 444
 Plavno (s.) — 307
 Plečaš Stevo — 160
 Plešivica (s.) — 56, 505, 506
 Plešivica (pl.) — 278, 703, 706, 734
 Pleternica (s.) — 12, 97, 98, 231, 318, 319, 548, 721, 723
 Plina (s., Istočna i Zapadna) — 145, 500—502
 Plješevica Pl. — 705
 Ploče (luka) — 145, 731, 749
 Pocrnići (s.) — 94
 Podbablje (zaselak) — 723
 Podboj Josip — 353
 Poibor. Batinjani (s.) — 785, 787
 Podborski Doljani (s.) — 721, 736
 Podbrežje (s.) — 278, 518, 526, 527
 Podcrkavje (s.) — 107, 108, 805
 Podgora (s. kod Makarske) — 710, 765
 Podgorač (s.) — 11, 14, 320, 743, 802
 Podhum (s.) — 304—306
 Podhumlje (s.) — 81
 Podljut (s.) — 206
 Podorljak (zaselak) — 196, 439
 Podosoje (s.) — 114
 Podrav. Slatina (varošica) — 315, 321, 548, 549, 565, 568, 575, 646, 653, 654, 658, 708, 714, 715, 790, 803—805
 Podravnica (s.) — 149
 Podrute (s.) — 347, 350
 Podseldje (s. na Visu) — 236—238, 253, 254
 Podum (s.) — 359, 688, 769

Podunavac Tešo — 129
 Podvinsko Bukovlje (s.) — 107, 174
 Poganovci (s.) — 548, 765, 802
 Fokupije (predeo) — 52, 530
 Polača (s.) — 778
 Poleksić Momčilo — 421
 Polić Vinko — 88
 Polom (š.) — 758
 Polutine (s.) — 146
 Poljana (kod Križevaca) — 472, 475, 672, 6/3
 Poljanica (s.) — 506
 Popara Milan — 522
 Popić (k. 271) — 562
 Popovac (s.) — 734
 Popovača (s.) — 674, 706
 Popovača (ž. st.) — 294
 Popović SLevo — 233
 Fopović Tomica-Toma — 86, 630
 Popović Vojin — 253
 Posavina (predeo) — 134
 Postinje (s.) — 433
 Pošmuga Nikola — 283
 Potočani (s.) — 712
 Potočnik (ustaški potpukovnik) — 797, 8j0
 Fotkoren (s.) — 688
 Potravlje (s.) — 58—60, 101, 113, 123 —125, 219, 426, 435, 490
 Potrebić Dane — 448
 Potrebić Ilija — 94
 Poznanovec (s.) — 754, 760, 761
 Pračno (s.) — 557
 Frandanovci (ž. st.) — 318, 735
 Prapratnlca (s. kod Trogira) — 191, 192, 195, 196, 220, 439, 487, 488
 Pražnica (s.) — 726, 729
 Prečec (ž. st.) — 649, 676, 677, 738, 760
 Prekrižje (s.) — 526
 Prekopa (s.) — 239
 Freloka (s.) — 554
 Prepolno (s.) — 682
 Prevršac (s.) — 367
 Prgomet (s.) — 191, 192, 220, 487, 488
 Pribić (G. i D.) — 518, 521, 526, 527, 586, 587
 Pribić Budislav — 85
 Fridraga (s.) — 450
 Prijedor (varoš) — 701, 732
 Prikraj (ž. st.) — 27, 294, 764
 Prilipje (s.) — 505, 506
 Priluka (s.) — 699, 712
 Primišlje (s.) — 515, 605

Primošten (s.) — 194, 700, 716, 719, 763
 Prislka (zaselak) — 590
 Prisjeka (kod Dobrog Sela) — 95
 Prisoje (s.) — 305
 Pristeg (s.) — 432
 Prnjavor (kod Bačuge) — 128
 Prokike (s.) — 33, 36, 270, 271, 323, 399, 400, 403, 405, 535
 Prokljan (zaliv) — 710
 Frokljansko Jezero — 794
 Prolog (s.) — 303, 305, 420, 423, 490, 491, 713
 Prološka Draga — 420
 Promina (predeo) — 141, 144, 371, 372, 447—449
 Prozor (G. i D., s.) — 457, 479, 689—691
 Psunj (pl.) — 8, 9, 334, 755
 Fučišće (s.) — 712, 716
 Fuklica (s.) — 314, 775
 Fušća-Bistra (ž. st.) — 776
 Putičanje (s.) — 433

R

Rab (o.) — 154, 621, 763, 767, 769t, 772, 794
 Račak Ivan — 311
 Radalj (s.) — 148
 Radašinić Mile — 288
 Radeljka Dane — 87
 Radešić (s.) — 24, 25, 350, 792
 Radetić Marko — 161
 Radić M.le — 550
 Radić Simo (četnik) — 116
 Radičanin Pavao — 282
 Radino Brdo (k. 175) — 77
 Radoboj (s.) — 24, 25, 350, 792
 Radočaj (s.) — 442
 Radojko Branko — 528
 Radošević Mile — 390
 Radoševići (s.) — 265, 404
 Radošinovci (s.) — 432, 433, 451
 Radučić (s.) — 116, 430, 449
 Radulović Milić — 323, 405
 Radulović Nikola — 159
 Rajić (s.) — 705, 791, 801
 Rajnhold Albert (Nemac) — 636
 Rakita Brdo (k. 304) — 65, 66
 Rakov Potok (s.) — 55
 Ramljane (s.) — 437, 438, 689, 690, 703, 763
 Rapaić Mile — 159

- Raspor Josip — 293
 Rastičevo (s.) — 448
 Rastovac (s. kod Daruvara) — 734
 Rastovac (s. kod Trogira) — 191—
 193, 197, 439
 Rastovići (zaselak) — 95
 Rastušje (s.) — 805
 Rašeani (s.) — 680
 Raščane (s.) — 148
 Rašeta Petar — 160
 Ratkovac (s.) — 581
 Ratkovića (ž. st.) — 548, 770
 Ratković Joco — 311
 Ratković Rade — 164
 Ravidenica (k. 398) — 389, 514
 Ravna Glavica (k. 1094) — 593
 Ravni Kotari (predeo) — 448—450
 Ravnice (s.) — 744
 Razbojište (š.) — 19
 Razvala (s.) — 258, 270, 271, 356,
 357
 Rebrovići (s.) — 281—283, 285—287,
 290, 291, 384
 Rečica (ž. st.) — 442, 511, 705, 745
 Rečički Krči (zaselak) — 209
 Rcoiovac (s.) — 482
 Repinec (s.) — 214, 671, 679, 705,
 706, 703, 712, 746
 Repušnica (s.) — 718, 732, 807
 Restovo (s.) — 769
 Rešetari (s.) — 732
 Rezna (r.) — 656
 Ribar dr Ivan — 637
 Ribnjak (s.) — 209
 Rijeka (s.) — 20
 Rilić (k. 869) — 501
 Risovac — 300
 Ritavac (k. 923) — 396, 397, 402
 Robić Ivan — 211, 684
 Rodbelj (zaselak) — 89, 90
 Rogačić L. — 77
 Rogarščina (š.) — 682
 Rogaška Slatina (s.) — 354
 Roggers (engleski major) — 434
 Rogos (dopukovnik) — 89
 Rogotin (s.) — 500
 Rogoznica (kod Šibenika) — 700, 747,
 141
 Rogoza (s.) — 673
 Roknić Pero — 288
 Romanić Jovo — 544
 Rončević Milan — 288
 Rosopanjak (k. 482) — 91
 Rosopajnik (s.) — 551
 Roški Šlap — 428, 429
 Rovinj (varoš) — 609
 Rovišće (ž. st.) — 215, 295, 614, 636,
 670, 675, 7U1, 748
 Rože (zaselak) — 592, 593
 Rožeti Pado — 283
 Rt Manjarema — 79
 Rt Nova Pošta — 80
 Rt Stračine — 236
 Ruda (M. i V.) — 796—798
 Rude (s.) — 702
 Rudelj (s.) — 147
 Rudine (s. na Visu) — 79, 80
 Rugvica (s.) — 746, 760
 Rujani (G. i D.) — 595
 Rukavina Ivo — 92
 Rukavina Josip — 200
 Ruljan (s.) — 147
 RusLanbeg Milan — 402
 Ruševac (s.) — 680
 Ruškovića (s.) — 703
 Rušković Stjepan — 353
 Ružić Ljubo — 33

 S
 S. Crkva (brdo) — 243, 246
 Sabljaki (s.) — 464
 Sabo Josip — 312
 Sajdler Josip — 485
 Salzburg (Austrija) — 700
 Sambolići (s., Gor. Seln.ca) — 25,
 740
 Samobor (s.) — 278, 503, 517, 537,
 701, 709, 730
 Santini Edo — 40, 115, 426, 493
 Sapci (s.) — 106, 187, 189, 190, 230,
 231, 309, 742
 Sarajevo — 780
 Saranč (s.) — 147
 Saratlija Jovo — 311, 312
 Sarvaš (ž. st.) — 791
 Satrić (s.) — 58, 59, 123—126, 490
 Sava (r.) — 8, 516, 624, 625, 641,
 650, 651, 664, 666, 704, 733, 737,
 804
 Savić Dušan — 185
 Schmidhuber August (Nemac) —
 591
 Seget (G. i D.) — 220, 439
 Segovina (s.) — 19, 21, 209
 Segovina Š. (š.) — 209, 472
 Sektor drugi pomorski obalski —
 154, 625
 Sekulići (s.) — 243, 244, 389, 465

- Selce (s. na Braču) — 737
 Selmajer Jozef (Nemac) — 133
 Selna (s.) — 183—185, 734
 Selnik (s.) — 18
 Senj (varošica) — 32, 33, 36, 322, 396, 397, 399, 403, 404, 406, 535, 608, 619, 714, 715, 720, 721, 763
 Senjuk Ivan — 617
 Sertić Stipe (ustaša) — 322, 404
 Sertići (s.) — 322, 356
 Sesvete (ž. st.) — 27, 295, 608, 675, 676, 724, 750
 Sesvete (V. i M., s.) — 348, 669, 680, 702, 715
 Sesvetski Kraljevec (ž. st.) — 294, 676, 677, 724
 Sever Slavica — 528
 Severin (s.) — 766, 790
 Severović Stevo — 681
 Sibirj (s.) — 494, 579, 795
 Siča (s.) — 374, 509
 Sigetec (s.) — 18
 Sirmica Brdo (brdo) — 281, 514, 515
 Sinj (varošica) — 75, 114, 306—308, 365, 424, 426, 437, 487, 490, 591, 700, 704, 705, 707, 718, 719, 733, 734, 736, 739, 741, 742, 744, 764, 790, 795, 796, 807
 Sinokoša (aerodrom) — 627
 Sirač (s.) — 801
 Sisak (varoš) — 71, 274, 275, 296—298, 558, 596, 706, 765, 770, 801, 804, 806
 Sisak Predgrađe — 297, 513
 Skočilić Joža — 160
 Skokovi (s.) — 416, 417
 Skorupan Vojo — 246
 Skradin (varošica) — 116, 142, 144, 428, 747
 Skradnik (s.) — 281, 283—285, 287, 289, 384, 393, 514
 Sladojevci (s.) — 315, 655
 Slatina (s. kod V. Trgovišta) — 351
 Slava Gora (zaselak) — 504
 Slavonska Požega (varoš) — 11, 12, 317, 547, 639, 715, 720, 721, 725, 727, 728, 793
 Slavonski Brod (varoš) — 11, 106, 108, 184, 187, 188, 235, 310, 318, 380, 494, 546, 577, 579, 631, 718, 725, 733, 734, 742, 749, 795, 801, 802, 804, 805, 807
 Slobodna Vlast (s.) — 336
 Slobodnica (ž. st.) — 795
 Slobodaninov Vladimir — 157, 159
 Slunj (s.) — 532, 613, 650
 Smokova L. — 236
 Smole Franc (Nemac) — 636
 Smoljanović Stevo — 288
 Smrtić (s.) — 581, 583
 Sobočani (s.) — 474, 673, 751
 Sokolovac (s.) — 793
 Sokolović Mile — 464
 Soldo Blaž (domobran) — 592
 Solin (kod Splita) — 708
 Soline (s.) — 723
 Soške (s.) — 49
 Split (varoš) — 75, 437, 700, 713, 737, 742, 744, 751, 759, 764, 776, 780, 804, 806
 Srb (s.) — 93, 421, 596, 699
 Srbski Klanac — 206
 Srdevići (s.) — 304, 594
 Srijem (s.) — 210
 Srinjine (s.) — 436, 437, 762
 Srnc Dur^ — 31
 Srp. Kapela (s.) — 214, 670—672
 Stajnica (G. i D.) — 257—259, 271, 322, 356, 357, 359, 404, 458, 686
 Stanici (s.) — 462
 Stanivuković Milan — 100, 175, 186, 251, 312, 498, 616
 Stankovci (s) — 433, 451, 744
 Stanjko Josip — 211
 Stara Diklenica (s.) — 725
 Stari Gaj (zaselak) — 557
 Stari Grabovac (s.) — 9
 Stari Grad (varošica) — 372
 Stari Slatinik (s.) — 494
 Starjak (s.) — 55
 Staro Petrovo Selo (s.) — 495, 791
 Staro Selo (s. kod Otočca) — 359, 360, 457—459, 462, 479, 480, 690
 Staro Topolje (s.) — 190, 248, 249, 309, 494, 750
 Stative (G. i D.) — 89—91, 550, 553, 554, 757, 758, 775
 Staza (ž. st.) — 770, 776
 Stefanići (s.) — 257, 260
 Stegnjajić Milorad (četnik) — 116, 120, 121
 Stipančić Ivo — 46, 156, 260
 Stipić Adam — 288
 Stjepanović Ilija — 185
 Stokuća Ilija — 45
 Stončica L. (luka) — 236
 Straža (k. 342) — 119
 Stražbenica (s.) — 612
 Strizirep (s.) — 491, 492, 590, 591, 595

Striživojna - Vrpolje (ž. st.) — 380
Strmac (s.) — 586, 588
Strmica (k. 563) — 245
Stubljeni (s. Stubalj) — 274
Stupnik (s.) — 55, 494, 517, 777, 778
Subocki Grad (s.) — 706, 718
Subotica (s. kod Koprivnice) — 19, 20, 208
Subotiči (zaselak) — 203
Sućuraj (s.) — 524
Sučevića Brdo (brdo) — 206
Sučevići (s.) — 707
Sudića stanovi — 188
Sudovec (s.) — 680
Suh Dolac (s. kod Trogira) — 192, 194, 196
Suhopolje (ž. st.) — 315, 568, 752, 767, 781, 782
Sunajko Števo — 160
Sundać Jovo — 560
Sunja (s.) — 71, 274, 275, 296, 297, 299, 365, 407, 513, 558, 562, 638, 645, 649, 711, 745, 770, 773, 775, 807
Sunja (r.) — 63
Sustjepan (s.) — 738
Sušac (s.) — 726
Sušak — 32, 33, 153, 325, 326, 395, 397, 700, 763, 772, 794, 801
Sutinske Toplice (ž. st.) — 676, 738, 756
Sutla (r.) — 350
Sutler Stjepan — 353
Suzić Miloš — 179
Sužnjević Nikola — 617
Sv. Duh (crkva) — 590—592
Sv. Ivan Zelina (varošica) — 348, 349, 352, 647
Sv. Ivan Zabno (s.) — 215, 473, 671, 679, 709, 717, 738
Sv. Jakob (crkva) — 25
Sv. Jana (zaselak) — 541
Sv. Klara (s.) — 640, 709
Sv. Križ (kod Zlatara) — 801
Sv. Križ - Začretje (ž. st.) — 348, 701, 759
Sv. Lazar (crkva, k. 345) — 66
Sv. Margareta (crkva) — 541, 544
Sv. Martin (s.) — 504
Sv. Marko (crkva kod Poduma) — 460, 688
Sv. Mihovil (k. 279) — 282
Sv. Mihovil (k. 310) — 81, 83
Sv. Nedelja (crkva, k. 630) — 271
Sv. Nikola (crkva na Visu) — 82

Sv. Petar (crkva) — 356, 357
Sv. Petar Cvrstec (s.) — 669
Sv. Rok (crkva) — 278
Svetin Matijas — 125
Svib (s.) — 491
Svibovec (s.) — 17, 27
Svilaja ^1.) — 123, 124, 438
Svinjica (s.) — 563
Svinjičko (M. i V., s.) — 706

S

Sakić (zaselak) — 202
Sakić Mićun — 97, 207, 372, 450, 452, 471
Sarson Anton — 161
Sarunac Sergije — 158
Ščapovec (s.) — 474
Segestin (G. i D.) — 332
Segin most — 40, 59, 60, 123—125
Segula Venco — 288
Serie Z. — 503
Sestanj (k. 205) — 418, 419
Šesto Kojo — 560
Šibenik (varoš) — 100, 141, 142, 713, 717, 744, 751—753, 759, 763, 776, 778, 780, 792, 794
Šibi A. Ivan — 199, 637, 667
Sijan Dušan — 595
Siljegović Boško — 40, 637, 649
Simeček Branko — 542
Šimić Franjo (ustaša) — 500
Sizinec (ž. st.) — 726
Sirmbrand (Nemac — potpukovnik) — 242, 382
Široka (s.) — 220
Široka Kula (s.) — 93, 94, 715, 729
Širola Vitomir (Pajo) — 132, 160
Škare (s.) — 35, 150, 404, 414, 691
Skorić Ivan — 205
Skrabutnik (s.) — 805
Skrebutnjak (zaselak) — 35
Skrljan Mato — 31, 353
Skubonja Paško — 525
Smit (Nemac — kapetan) — 95
Šolaja Milan — 246
Šolta (o.) — 75, 236, 721, 729, 760, 762, 771, 772
Spanat (s.) — 656
Spehar Andrija — 86
Spilnik (s.) — 691
Spišić - Bukovica (s.) — 137, 138, 581, 752
Srajer Vencel (Nemac) — 636

Štab:
 — Mornarice NOVJ — 74, 75, 625, 627, 643
 — operativni za Istru — 131, 153, 160, 170, 171, 609
 Štajner Joso - Josip — 295, 667
 Štefanje (s) — 740, 765
 Štekovići (zaselak) — 127, 128
 Štraser Rudolf (Nemac) — 636
 Štrok Izidor — 211
 Štulić Stevo — 205
 Šujica (s.) — 307
 Šumonja Miloš — 51, 230, 247, 394, 534
 Šumonjić (s.) — 245
 Šape Marko — 204
 Šušnjar Geno — 29, GS, 72
 Šušnjar (s.) — 63, 65
 Šušnjari (s.) — 463
 Šušnjevc (s.) — 99, 107, 103
 Švarc Jeti — 159
 Švarča (s.) — 550
 Švica (G. i D.) — 457, 479
 Švob Vinko — 155

T

Tanjga Milenko — 204
 Tatalović Nikola — 156
 Terhaj (s.) — 503
 Terzić Velimir — 603, 604, 622, 623
 Težak Ivan — 542
 Tičevo (V. i M.) — 303
 Tikobraće Polje — 236, 253
 Tjjarlea (G. i D., s) — 590—592
 Tijesno (s. na otoku Murteru) — 737
 Tišma Milan — 158
 Titlići (zaselak) — 59
 Tito-Broz Josip — 340, 627—629, 634, 646
 Titova Korenica — 715
 Tobolić (s) — 242—246, 267, 268, 285—287, 386, 389, 530, 531, 608, 723
 Todorović Vojo — 85
 Todorovo (s.) — 416
 Todović Simo — 636
 Tojaglc Milan — 112
 Tolj Feliks (domobran) — 768
 Tomašević (ust. general) — 89
 Tomić Stevo — 54
 Tominčeva Draga (s.) — 356, 357

Tomljanović Brace (ustaša) — 242, 267
 Toplak Ferdo — 446
 Topusko (s.) — 607
 Torloč Jovo — 525
 Tounj (s.) — 281, 283, 287, 384, 386, 393, 509, 531, 752
 Tounjski Tržić (s.) — 281, 282, 286, 287, 290, 382, 383, 389, 442, 464, 514, 530, 531, 605
 Trbović Duro — 157, 293
 Trbović Gojko — 273, 324
 Trebinja (G. i D., š.) — 441, 650
 Tremušnjak (s.) -- 63, 63, 72
 Trgo Fabijan — 83, 131
 Trilj (s.) — 113, 803
 Tripalo Davor — 217
 Trnakovac (s.) — 9, 10
 Trnava (s.) — 11
 Trnova (s.) — 146, 501
 Trnovitica (V. i M) — 770
 Trnjani (s.) — 106, 183—185, 189, 235, 562, 734
 Trogir (varoš) — 39, 40, 100, 113, 190, 193, 194, 220, 439, 487, 488, 700, 708, 716, 718, 719, 727, 729, 730, 749, 770, 780, 790
 Trokut — 134—137
 Trojvrh (Troj Vrh — brdo) — 443, 464, 531
 Trolokve (zaselak) — 193—195
 Trpanj (s.) — 749
 Trpšić Mate (petokolonaš) — 550
 Trst — 131
 Trstenik (s. kod Cučerja) — 352
 Truoinski Gaj — 746
 Truta Ljubo — 522
 Tugare (s.) — 437
 Tuhobić (brdo) — 34
 Tuk (zaselak) — 266—268, 388
 Tukljace (s.) — 150, 151, 360, 398, 401, 458, 480
 Tulačnik (k. 480) — 255, 266, 387, 443
 Tulnik (s.) — 98
 Tumbasi (zaselak) — 632
 Turanj (s.) — 441
 Turčević Polje (s) — 754, 765
 Turjanski (s.) — 690
 Turkalji (zaselak) — 443
 Turkovčina (s.) — 681
 Turkovići (s.) — 389
 Turkulin Artur — 163, 172, 637, 689
 Turopoljac Milan — 177

Turopolje (s.) — 512, 624, 639, 756
Tušilović (s.) — 650, 651
Tušnica (rudnik) — 748, 749
Tuzla (varoš) — 696, 732
Tužević (s.) — 397, 404

U

Ubije (s.) — 193
Udbina (s.) — 612
Udovičić Antun — 161
Uljan (o. Ugljan) — 747, 778
Uljančić Frane — 161
Um (k. 795) — 35, 44, 413
Umac (V. i M., brdo) — 431
Una (r.) — 71
Uništa (s.) — 421
Utolica (s.) — 728
Uzelac Ilija — 164
Uzelac J. Mile — 40, 86, 101, 115,
423, 493
Uzelac Mičo — 288, 392, 619
Uzelac Srdan — 160

V

Vain Vrh (s.) — 265, 266, 268, 385,
464
Varaždin (varoš) — 16, 17, 346, 349,
352, 354, 617, 626, 638, 681, 704,
710, 711, 718, 724, 723, 729, 738,
744, 747, 753, 764, 770, 807
Varaždinske Toplice (s.) — 17, 27,
603, 710
Varčaga (š.) — 248, 249, 309, 310
Vaška (s.) — 655
Večeslavac (s.) — 680
Vela Luka (varošica) — 700
Velika (s.) — 12, 14
Velika Gorica (s.) — 513, 639, 748,
756
Velika Kraljeva (s.) — 581
Velika Popina (s.) — 205—207, 622
Velika Rijeka (p.) — 675
Velika Ves (s.) — 24, 759, 791
Veliki Miletinac (s.) — 765
Veliki Modruš Potok (s.) — 89, 222,
223
Veliki Poganac (s.) — 209, 472, 720,
721
Veliki Zdenci (s.) — 21
Veliko Trgovište (s.) — 348, 351, 732
Velington (k. 177) — 238

Vera (s.) — 444, 445, 463
Vida Franjo — 311
Vidaković Đuro (četnik) — 267
Vidaković Janko — 129
Vidović Nikola — 54
Vidrenjak (s.) — 22
Vidrinac (k. 471) — 283, 285, 384,
386, 387, 393
Vijenac (k. 734) — 94
Vilaja (brdo) — 195, 196, 220
Vilić Selo (s.) — 636
V.nica (s. kod Koprivnice) — 19
Vinkovci (varoš) — 187, 310, 318,
334, 378, 380, 493, 494, 576, 631
Vinovac (s.) — 191—193
Vinovo (zaselak) — 219
Vinski Vrh (s.) — 553, 555, 754, 777
Vinjani (G. i D.) — 150
Virje (s.) — 24
Virovitica (varoš) — 10, 135, 261,
262, 313, 341, 342, 379, 558, 631,
646, 648, 653, 656—658, 711, 712,
751, 767
Vis (varoš) — 81
Vis (o.) — 43, 74—76, 150, 193, 236,
238, 252, 522, 523, 721, 743, 752
Visibaba (k. 544) — 202
Vis baba (k. 1166) — 420
Viskić Vlado — 150, 503
Vital (k. 557) — 690, 691
Vještica Stevo — 109, 336
Vlahović Stevan — 86
Vlaisavljević Vljako — 85
Vlaovići (s.) — 65
Vlasov (ruski general) — 625
Vlastelić Nikola — 158
Vlaška (k. 453) — 220
Vlašić Vaso — 246
Vlaškovac (s.) — 746
Voćin (r.) — 656
Voćin (trgovište) — 261, 262, 338,
342, 566, 568, 572, 615, 657, 731
Vodenica (k. 538) — 223
Vodice (kod Rijeke) — 131
Vodoteč (s.) — 34, 395—397
Vojaček Josip — 338
Vojakovac (s.) — 348
Vojnić (s.) — 263
Vojnovac (s.) — 264, 443, 531
Vojnović Božo — 288
Vojnović Dragan — 288, 390
Vojvodić Dimitrije — 155
Volavje (s.) — 541, 543, 544
Volinja (ž. st.) — 759, 773
Voloder (s.) — 761

Vorkapić Pavao — 288, 390
 Voštane (s.) — 491, 593—595
 Vračarević Nikola — 528
 Vrana (s.) — 427, 428, 431—433
 Vranovci (s.) — 107, 108, 173, 174
 Vrnjika (r.) — 264, 265, 385
 Vrata (s. kod Fužina) — 325, 328
 Vratnik — 33, 403, 404
 Vrba (mlin kod Muća) — 438
 Vrba Donja (s.) — 173, 174, 188, 494, 741
 Vrban Ante — 161
 Vrbanci (s.) — 279, 409, 538
 Vrbovec (ž. st.) — 215, 671, 679, 721, 746, 764
 Vrbovsko (s.) — 292, 293
 Vrdovo (s.) — 39, 425, 426
 Vrebac (s.) — 645, 715
 Vrgorac (trgovište) — 500, 713
 Vrh Kapele (k. 884) — 36, 270, 271, 356, 535
 Vrhovine (s.) — 690, 691
 Vrhovac (s.) — 518, 527
 Vrhovci (s.) — 106, 554
 Vrhovina (s. kod Sl. Broda) — 185
 Vrhovni štab NOV i PO Jugoslavije — 40, 74, 84, 326, 596—601, 603—608, 610, 612—619, 621—623, 625—631, 636, 637, 639, 641, 642, 644—646, 649—651, 661, 762
 Vrljika (s.) — 114, 424
 Vrpolje (s. kod Sl. Broda) — 14, 314, 495
 Vrpolje (s. kod Knina) — 302, 405
 Vržerala (s.) — 304
 Vučinić Svetozar — 161
 Vučjak (tunel) — 691
 Vučje Jame (k. 187) — 758
 Vučković Simo — 156
 Vujačić Marko — 637
 Vujasinović Slavko — 94
 Vujasinović Todor — 637
 Vukava (s.) — 94
 Vukelić Savo — 160
 Vukman Joso — 489
 Vukmanović (s.) — 441, 650, 806
 Vukmanović Staniša — 140, 447
 Vukmirović Miloš — 159
 Vukomanović Pavle — 616
 Vukova Gorica (s.) — 222, 223, 553—555
 Vuković Rade — 87
 Vukosavljević (s.) — 137, 138
 Vukovje (s.) — 583, 785, 787

Vu'ksanović (četnik - major) — 205
 Vukšić Milan — 86

V

Weichs von (generalfeldmaršal) — 313

Z

Zabok (s.) — 347, 348, 354, 661, 743
 Zaborski Mijo — 560
 Zabrđe (s.) — 746
 Zabukovac (s.) — 396
 Zadar (varoš) — 142, 427, 450, 723, 744, 749, 763
 Zadubravlje (s.) — 494
 Zagreb — 7, 8, 12, 16, 187, 334—336, 341, 346, 349, 380, 477, 493, 512, 516, 565, 576, 578, 596, 602, 626, 631, 638, 639, 644, 681, 697, 702, 707, 709, 714, 715, 727, 730, 733, 736, 739, 742, 745, 748, 751, 753, 757, 766, 776, 792, 804, 807, 808
 Zagrebenje — 77
 Zagvozd (s.) — 147
 Zajezda (s.) — 347
 Zakorenje (s.) — 758
 Zalužnica (s.) — 684, 688, 689
 Zaprešić (s.) — 347
 Zaselak (s.) — 301
 Zasiok (s.) — 59, 60, 100, 122, 123, 425
 Zastrazišće (s.) — 524, 643, 803
 Zaton (kod Dubrovnika) — 716
 Zavala (s.) — 500, 701, 723, 729
 Zavoda Branko — 288
 Zbornjača (k. 1246) — 593
 Zdenački Gaj (š.) — 22
 Zdenci (s.) — 734, 782, 784
 Zdenčina (s.) — 47, 48, 53—56, 225—228, 533, 607, 706, 714, 722, 741, 772
 Zdenčina (ž. st.) — 54, 103, 110, 226, 477, 511, 512, 530, 705
 Zdihovo (s.) — 222
 Zdjelar Milan — 288, 390
 Zec Đuro — 288, 390
 Zečević Vlado — 637
 Zečvo (s.) — 470
 Zelengrad (s.) — 202
 Zeller (Nemac — generallajtnant) — 95
 Zelovo (s.) — 58—60, 101, 113, 122—126, 219, 426, 490, 740

Zemun — 739, 792, 804, 808
Zemunik (s.) — 142, 643
Zimalo dr Ante — 158
Zinaić Damjan — 464
Zlatar (s.) — 347, 348, 599, 704, 711,
724, 733, 739, 767, 771, 777
Zlatar-Bistrica (ž. st.) — 26, 348,
351, 676, 677, 738, 739, 751, 756,
757
Zlo Polje (na o. Visu) — 238, 252
Zlobin (s.) — 33, 34, 179—181, 325—
330, 397—399, 401, 611, 618
Zmištak (k. 562) — 120, 202—204
Zona druga operativna NOV i PO
Hrvatske — 667
Zorić Đuro — 560
Zorkovac (s.) — 278, 279, 537
Zrinska (s.) — 793
Zrmanja (r.) — 448
Zrmanja (s.) — 142, 428
Zrnić Ljubo — 329
Zubar (k. 701) — 687
Zusak Drago — 104
Zvečaj (s.) — 551
Zvečevo (s.) — 613
Zvornik (varoš) — 744

2

Zabljački Lug (rasadnik) — 214, 670
Zarković Grujica — 609, 616, 620

Zenaglava (s.) — 253, 255
Žeravica (s.) — 52
Zetale (s.) — 24
Zigić Milan — 87
Zigić Rade — 88, 341, 362, 630, 631,
633, 638, 643
Zirje (o.) — 803
Zitnić (ž. st.) — 759
Zitomir (s.) — 348, 644, 662, 681,
767, 771, 777
Zivaja (k. 279) — 562
Zivičnjak Florjan — 351
Zivković Ivo - Ivan — 140, 447
Zivković Milan — 246
Zivković Milić — 269
Zivković R. Zivko — 39
Zrnovnica (s.) — 35, 396
Žuljana (s.) — 716
Zumberak (predeo) — 526, 530, 586,
605, 607, 610, 624, 634, 641, 644
Zunci (zaselak) — 52
Zunići (k. 145) — 443
Zunići (s.) — 554
Župa (s.) — 148
Županja (s.) — 610
Županjol (s.) — 33
Župić (s.) — 367, 407
Župić (k. 264) — 418, 419
Žuta Lokva (s.) — 33, 34, 273, 535
Žutnica (s.) — 792